ЧЫТАЙМА НОВЫ ЗАПАВЕТ ПА-БЕЛАРУСКУ 4

У МУЗЕІ — НІБЫТА Ў КОСМАСЕ 12

16 КРАСАВІКА 2024 г.
АЎТОРАК
№ 75 (30209)

Выдаецца з 9 жніўня 1917 г.

Родная газета на роднай мове

ЗВЯЗДА

Рэспубліканскі суботнік — 20 красавіка

Рэспубліканскі суботнік пройдзе ў Беларусі 20 красавіка. Адпаведную пастанову падпісаў прэм'ер-міністр Раман Галоўчанка, паведамілі ў прэс-службе ўрада.

Грашовыя сродкі, заробленыя ў дзень правядзення суботніка, у тым ліку на працоўных месцах, пойдуць: 35 працэнтаў — Гомельскаму аблвыканкаму на рэканструкцыю мемарыяльнага комплексу «Дзецям — ахвярам вайны» ў г. п. Красны Бераг Жлобінскага раёна, 35 працэнтаў — Брэсцкаму аблвыканкаму на стварэнне рэспубліканскага цэнтра патрыятычнага выхавання моладзі на базе Кобрынскага ўмацавання Брэсцкай крэпасці, 30 працэнтаў — на рэканструкцыю і аднаўленне мемарыяльных комплексаў, месцаў баявой і воінскай славы, размешчаных у абласцях і Мінску.

Міністэрства працы і сацыяльнай абароны звярнула ўвагу ўдзельнікаў рэспубліканскага суботніка 20 красавіка на меры бяспекі падчас правядзення мерапрыемстваў. Падрабязней аб гэтым — на стар. 2.

З ІНАВАЦЫЙНАЙ ДАКЛАДНАСЦЮ

Фота БелТА.

Цэх інавацыйнага інструменту адкрылі на Аршанскім інструментальным заводзе, які сёлета адзначае паўвекавы юбілей. На прадпрыемстве, што ўваходзіць у «МТЗ-Холдынг», ствараецца вытворчасць высокатэхналагічнага інавацыйнага інструменту, які серыйна не выпрацоўваецца ў Беларусі і імпартуецца ў нашу краіну. Аператар станкоў з лічбава-праграмным кіраваннем Яна Войтава *(на фота)* — адна з тых спецыялістаў, што будуць працаваць у новым цэху.

ЦЫТАТА ДНЯ

Фота БелТА.

Раман ГАЛОЎЧАНКА, прэм'ер-міністр (на сустрэчы з расійскім калегам Міхаілам Мішусціным):

«Мы даволі паспяхова працуем на ўнутраным і знешнім контуры, нягледзячы на ўсе выклікі, з якімі сутыкаюцца і Расія, і Беларусь. Сапраўды, нашы краіны прадэманстравалі сур'ёзную ўстойлівасць у гэтых няпростых умовах, эканомікі нашых краін прайшлі сур'ёзную праверку на трываласць. Такім чынам, паводле вынікаў мінулага года, ВУП і ў Расіі, і ў Беларусі падрос, прычым гэтая лічба дастаткова ўпэўненая — да чатырох працэнтаў. Запас трываласці, які сфарміраваны ў нашых эканоміках, даволі істотны, таму зладжаная і калектыўная работа нашых урадаў над агульнымі выклікамі — гэта тое, напэўна, што цяпер з'яўляецца асноўным для нас».

Блізкая ўлада

«Мы павінны быць адзінымі, як маналіт»

Старшыня Савета Рэспублікі Наталля КАЧАНАВА падчас рабочай паездкі наведала Глыбоцкі малочнакансервавы камбінат, азнаёмілася з дзейнасцю, эканамічнай сітуацыяй на прадпрыемстве і правяла сустрэчу з працоўным калектывам.

Фота БелТА.

На адкрыты дыялог са спікерам верхняй палаты парламента сабралася амаль 300 работнікаў адкрытага акцыянернага таварыства. Традыцыйная вялікая размова з членамі калектыву аб самым важным — гэта крыніца каштоўнай інфармацыі, прапаноў і ідэй, якія знойдуць сваё ўвасабленне ў заканадаўчых актах і справах на практыцы. Гэта магчымасць у будучыні прымаць правільныя рашэнні на карысць беларускага народа.

Наталля Іванаўна праінфармавала прысутных аб выніках адзінага дня галасавання, які сёлета быў праведзены ўпершыню. Яна падкрэсліла, што роля дэпутатаў мясцовых Саветаў вырасце неймаверна, таму і ўвага да электаральнай кампаніі была настолькі вялікай. Сфарміраваны 1284 Саветы дэпутатаў усіх узроўняў, выбраны 12 511 дэпутатаў, якія сёння працуюць. «Калі фарміраваўся новы склад дэпутацкага корпуса, мы, канешне, разумелі наказ Прэзідэнта, што дэпутаты павінны больш актыўна працаваць з людзьмі, гэта павінны быць асобы, якіх ведаюць, якія карыстаюцца ў грамадзян аўтарытэтам. І я вельмі спадзяюся, што менавіта такія людзі прыйшлі ў Саветы дэпутатаў, таму што роля парламента і роля мясцовых Саветаў значна вырасце», — падкрэсліла яна.

Сёння як ніколі свет непрадказальны, таму што адбываюцца геапалітычныя зрухі: на змену аднапалярнаму прыходзіць шматпалярны свет. Сітуацыя складваецца такім чынам, што яна няпростая. Мы разумеем, што павінны жыць, працаваць, развівацца па сваіх законах — рабіць усё, каб умацоўваць эканоміку нашай краіны і, у першую чаргу, захоўваць суверэнітэт і незалежнасць Беларусі. Гэта самае галоўнае. «Я заўсёды ўспамінаю словы Прэзідэнта: заваяваць суверэнітэт і незалежнасць не так складана, як утрымаць. Гэта праўда, цяпер жыццё паказвае, што гэта менавіта так», — адзначыла Наталля Качанава.

Напрыканцы размовы работнікі камбіната змаглі задаць пытанні, на якія атрымалі шчырыя адказы. На заканчэнне Старшыня Савета Рэспублікі зазначыла, што мы, беларусы, павінны заставацца і быць адзінымі, як маналіт. «Трэба, каб кожны чалавек на сваім месцы рабіў тое, што абавязаны. Паверце, гэта дасць свае вынікі», — заключыла спікер.

Аляксандра ГВОЗДЗЕВА.

Падрабязней аб сустрэчы — у заўтрашнім выпуску «Мясцовага самакіравання».

Нашы людзі

МАЙСТРЫ ПЛУГОЎ

У Віцебскай вобласці аднавілі конкурс на найлепшага аратага

Сёлета на Шуміліншчыне ўдзел у сельскагаспадарчым спаборніцтве ўзялі дзевяць вопытных механізатараў. Падтрымала аграрыяў раёна Віцебская абласная прафсаюзная арганізацыя работнікаў аграпрамысловага комплексу.

Падчас вясенніх палявых работ і асабліва ў Год якасці такі конкурс прафесійнага майстэрства прыйшоўся дарэчы. Нягледзячы на тое што абы хто за стырно трактароў не садзіцца, вызначэнне самага лепшага з найлепшых дае дадатковы стымул працаўнікам для яшчэ большых вытворчых дасягненняў.

На першым этапе ўдзельнікі адказалі на дваццаць тэарэтычных пытанняў: па асновах земляробства, раслінаводства, тэхналогіі і арганізацыі механізаваных работ; па ахове працы; па правілах дарожнага руху (па білетах Дзяржтэхнагляду). Затым механізатары спаборнічалі ў полі. Журы ацэньвала раўнамернасць узворвання па глыбіні, прамалінейнасць праходу, грабністасць паверхні, захаванне кантрольных ліній і разваротаў.

СТАР. 3

Навуковы падыход

АНТАРКТЫКА, ДАЛЁКАЯ І БЛІЗКАЯ

Які інтарэс у Беларусі каля Паўднёвага полюса

Беларусь і Антарктыка... Паміж імі — тысячы кіламетраў. Яны размешчаны на розных паўшар'ях Зямлі. Калі ў нас зіма, там лета. Праўда, не падобнае на наша: слупок тэрмометра рэдка перавышае 0 °C, і гэта толькі на ўзбярэжжы. А паблізу полюса холаду тэмпература ў цёплы сезон падымаецца да -30 °C. Узімку, калі надыходзіць час снежных бур, маразы бываюць да -85 °C. Што ў нас агульнага і чаму айчынныя навукоўцы імкнуцца трапіць на шосты кантынент, расказаў вядучы навуковы супрацоўнік Інстытута эксперыментальнай батанікі імя В. Ф. Купрэвіча Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі кандыдат біялагічных навук Віталь ЛУКІН.

СТАР. 2

ШТО Ў СВЕЦЕ РОБІЦЦА

У Венесуэле аднавіліся перагаворы калумбійскага ўрада з паўстанцамі

Чарговы раўнд перагавораў аб міры паміж прадстаўнікамі ўрада Калумбіі і леварадыкальнай паўстанцкай групоўкай «Армія нацыянальнага вызвалення» (АНВ) праходзіць у Венесуэле. Аб гэтым заявіла калумбійская дэлегацыя на сваёй старонцы ў сацсетцы, паведаміла ТАСС. Чарговы раўнд перагавораў прадоўжыцца да 22 красавіка. Перагаворны працэс з АНВ, якая была заснавана ў 1964-м, працягваецца амаль дзесяць гадоў. У Гаване сёлета ў лютым бакі дамовіліся прадоўжыць рэжым спынення агню да жніўня. «Армія нацыянальнага вызвалення» з'яўляецца найбуйнейшай паўстанцкай узброенай групоўкай, якая налічвае некалькі тысяч байцоў. У 2016-м урад Калумбіі заключыў пагадненне аб міры з групоўкай «Рэвалюцыйныя ўзброеныя сілы Калумбіі». Гэты дагавор практычна паклаў канец унутранаму ўзброенаму канфлікту, які доўжыўся больш чым 50 гадоў і забраў жыцці звыш 250 тысяч чалавек.

У Судане за год канфлікту загінула больш як 13 тысяч чалавек

ISSN 1990 - 763X

Звыш 13 тысяч чалавек загінула, больш чым 30 тысяч пацярпела за год узброенага канфлікту ў Судане, заявіў РІА «Новости» міністр аховы здароўя краіны Хейсам Мухамед Ібрагім. Ён ахарактарызаваў тое, што адбываецца, як найбуйнейшую катастрофу ў гісторыі Судана. У сталічнай правінцыі Хартум больш як 70 працэнтаў бальніц і медыцынскіх устаноў выйшлі са строю з-за абстрэлаў з боку Сіл хуткага рэагавання (СБР, ваенізаваныя фарміраванні). З 15 красавіка мінулага года ў Судане ідуць разлютаваныя баі паміж СБР і рэгулярным войскам. Бакі абменьваюцца супярэчлівымі заявамі наконт поспехаў у баявых дзеяннях і кантролі над аб'ектамі, разгарнуўшы маштабную інфармацыйную вайну ў СМІ і сацсетках. Міжнародны камітэт Чырвонага Крыжа заявіў, што баі, якія працягваюцца некалькі месяцаў, могуць прывесці да ўспышак хвароб і фатальнага калапсу сістэмы аховы здароўя. Паводле даных ААН, больш чым 8,2 мільёна чалавек у Судане пакінулі свае дамы з-за баявых дзеянняў, з іх каля 1,7 мільёна збеглі ў суседнія краіны.

У ЗША чакаецца нашэсце трыльёнаў цыкад

Нашэсце мільярдаў ці нават трыльёнаў цыкад чакаецца ў ЗША ўпершыню з пачатку XIX стагоддзя. Аб гэтым паведаміў тэлеканал Fox News. У матэрыяле падкрэсліваецца, што сёлета ў ЗША чакаецца нашэсце цыкад «Пакаленні XIX» і «Пакаленні XIII». Па традыцыі, закладзенай яшчэ ў XIX стагоддзі, нумарацыя даецца ім рымскімі лічбамі. Паводле інфармацыі тэлеканала, наступны такі феномен можа адбыцца ўжо ў 2244 годзе. У адрозненне ад саранчы цыкады практычна не наносяць шкоды сельскай гаспадарцы і не ўяўляюць нябяспекі для чалавека. Наадварот, яны з'яўляюцца крыніцай ежы для птушак і грызуноў, а таксама паляпшаюць фільтраванне вады ў глебу. Аднак, паводле інфармацыі навукоўцаў, цыкады могуць быць небяспечныя для маладых дрэў.

КОРАТКА

- **У Беларусі ў 106 раёнах дзейнічаюць абмежаванні на наведванне лясоў.**
- Раннія яравыя культуры ў нашай краіне пасеялі на 82 працэнты плошчаў.
- **Сярэдняя стаўка па новых тэрміновых рублёвых дэпазітах фізічных асоб у сакавіку склала 9,66 % гадавых.**
- З 1 студзеня 2024 года бязвізавым парадкам уезду скарысталіся 66 165 замежнікаў з Еўрасаюза: 33 160 грамадзян Літвы, 15 668 грамадзян і 4077 неграмадзян Латвіі, а таксама 13 260 замежнікаў з польскімі пашпартамі.
- **Батанічны сад 19—21 красавіка запрашае ў закрыты калекцыйны фонд квітнеючых пеларгоній.**

Напярэдадні

СЕЗОННЫЯ ПЛЯЖЫ ПАВІННЫ АТРЫМАЦЬ ПАШПАРТЫ ГАТОЎНАСЦІ

Сёлета да пачатку купальнага сезона адкрыецца 459 пляжаў. Пра гэта расказала вядучы спецыяліст РДГА АСВОД Кацярына МІХАЛЁВА. Цяпер ідзе падрыхтоўка да атрымання пашпартоў гатоўнасці на гэтыя аб'екты. «На жаль, 133 пляжы з гэтага ліку пакуль не маюць пастоў АСВОД, але работа ў гэтым кірунку таксама вядзецца. У Мінскай вобласці ўжо адкрылася 16 новых пастоў, усяго іх тут будзе працаваць 42», — паведаміла Кацярына Міхалёва.

Адным з найважнейшых мерапрыемстваў перад атрыманнем пашпарта гатоўнасці на пляж з'яўляецца абследаванне вадаёма. Па словах спецыяліста, пры яго правядзенні ўлічваецца не толькі глыбіня, але і характарыстыкі спуску (не павінна быць ям або рэзкага перападу ўзроўняў адразу каля берагавой лініі). Правяраецца якасць грунту, засмечанасць дна староннімі прадметамі, у тым ліку рачнымі раслінамі, і многае іншае. Больш за ўсё вадаёмаў, на якіх купанне забаронена, знаходзіцца ў Гомельскай і Брэсцкай абласцях.

СТАР. 3

Будзьце ў курсе

ЖАНЧЫНАМ — НЕ БОЛЬШ ЗА СЕМ КІЛАГРАМ

Якія меры бяспекі працы трэба выконваць падчас суботніка

Традыцыйна падчас суботніка жыхары краіны займуцца добраўпарадкаваннем працоўных месцаў, аб'ектаў і тэрыторый населеных пунктаў, гісторыка-культурных каштоўнасцяў, мемарыяльных комплексаў, месцаў баявой і воінскай славы часоў Вялікай Айчыннай вайны.

Наймальнік павінен улічваць, што, калі падчас суботніка работнікі будуць працаваць на сваіх працоўных месцах, забеспячэнне здаровых і бяспечных умоў працы павінна ажыццяўляцца ў звычайным рэжыме. У іншым выпадку з імі павінен праводзіцца мэтавы інструктаж па ахове працы згодна з відам работ, якія будуць выконвацца.

«Пры выкананні работ па добраўпарадкаванні на тэрыторыі сваёй арганізацыі інструктаж па ахове працы праводзіцца непасрэдным кіраўніком работ наймальніка. Пры выкананні работ на тэрыторыі іншай арганізацыі — непасрэдным кіраўніком работ або спецыялістам арганізацыі, на тэрыторыі якой яны будуць праводзіцца», — адзначылі ў Мінпрацы.

Пры правядзенні мэтавага інструктажу павінна быць праведзена апытанне работнікаў аб стане здароўя. Нельга дапускаць да работы асоб у выпадку пагаршэння іх самаадчування, звязанага з прастуднымі захворваннямі, ці ў хворым стане, у стане алкагольнага або наркатычнага ап'янення, а таксама работнікаў, якія не маюць адпаведнай падрыхтоўкі, не забяспечаны сродкамі індывідуальнай абароны, да выканання работ з павышанай небяспекай.

Наймальнік павінен забяспечыць выкананне норм пад'ёму і перамяшчэння цяжараў уручную жанчынамі, якія прымаюць удзел у суботніку, — не больш за 7 кг. А таксама прыняць меры, якія выключаюць магчымасць наезду тэхнікі і траўміравання рухомымі часткамі машын і механізмаў.

Мінпрацы таксама звярнула ўвагу, што работнікі, якія ўдзельнічаюць у суботніку, павінны быць забяспечаны неабходным інструментам, інвентаром, сродкамі індывідуальнай абароны (пальчаткамі або рукавіцамі, пры рабоце на праезнай частцы — камізэлькамі сігнальнымі, пры рабоце на будаўнічым аб'екце — ахоўнымі каскамі).

На слыху

«САВА» НА ІЛЮМІНАТАРЫ

Беларуская касманаўтка Марына Васілеўская правяла на МКС навуковы эксперымент, распрацаваны вучонымі БДУ

У нашы дні Беларусь захоплена космасам, а Марына Васілеўская стала Героем краіны і ў літаральным, і ў агульначалавечым сэнсе. Пра яе гавораць, пра яе пішуць, банеры з яе выявай красуюцца ў Мінску і не толькі. Аднак за фасадам усеагульнага свята хаваецца хоць і больш празаічная, але не менш знамянальная падзея: сваю касмічную місію першая жанчына-касманаўт у гісторыі суверэннай Беларусі выканала.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Як вядома, у праграме дванаццацідзённага палёту Васілеўскай было сем працоўных задач: два грамадска-адукацыйныя і пяць навукова-даследчых эксперыментаў. Касмічны эксперымент па даследаванні зямной паверхні, вывучэнні працэсаў і наступстваў прыродных і тэхнагенных з'яў і катастроф распрацоўвалі вучоныя БДУ і Інстытута фізікі НАН Беларусі. Дырэктар Навукова-даследчага інстытута прыкладных фізічных праблем імя А. М. Сеўчанка БДУ Пётр КУЧЫНСКІ расказвае, як усё было.

— Гэты план мы, сумесна з Інстытутам фізікі НАН Беларусі распрацоўвалі каля года. У лік асноўных этапаў эксперымента ўваходзілі маніторынг сельскагаспадарчых і лясных угоддзяў беларускага Палесся, ацэнкі іх стану і ступені забруджанасці. І, дарэчы, для гэтага этапу выкарыстоўвалася навуковая апаратура, распрацаваная супрацоўнікамі нашага інстытута.

Комплекс для правядзення эксперымента складаецца з відэаспектральнай сістэмы (ВСС) і платформы яе навядзення «Сава». ВСС уяўляе сабой здымачнае абсталяванне для дыстанцыйнага зандзіравання Зямлі з космасу шляхам атрымання каляровых лічбавых фотавыяў аб'ектаў зямной паверхні і іншай спектральнай інфармацыі.

Работа гэтага апарата дазваляе адсочваць экалагічную сітуацыю на пэўных тэрыторыях і стан атмасферы над імі, выяўляць тэхнагенныя выкіды прамысловых прадпрыемстваў, сачыць за зменамі расліннага покрыва ў наваколлях гарадоў і зоне адчужэння Чарнобыльскай АЭС і іншае. Акрамя таго, у задачы ВСС уваходзіць выяўленне неспрыяльнага антрапагеннага ўздзеяння на навакольнае асяроддзе і фіксаванне ачагоў узгарання ў лясных масівах.

Для назірання за зямной паверхняй і правядзення здымкі апаратура размяшчаецца на ілюмінатарах МКС. Для аўтаматызацыі быў распрацаваны комплекс «Сава», які здольны кіраваць здымачнымі прыладамі ВСС дыстанцыйна, без удзелу аператара. Выглядае гэта так: касманаўт атрымлівае з Зямлі файл са спісам задач і загружае яго ў праграму кіравання сістэмы «Сава», якая сама разлічвае траекторыю МКС, час здымкі і вуглы навядзення на аб'екты, паварочвае здымачную апаратуру, дае каманду на здымку і ўтрымлівае аб'ект у полі зроку.

Вось такім чынам, здзяйсняючы эксперымент, Марына Васілеўская атрымала даныя па стане экалагічнай сітуацыі ў беларускіх рэгіёнах. Гэта дасць магчымасць у найбліжэйшым будучым пабудаваць тэматычныя карты знятых тэрыторый, абнавіць базы даных, спрагназаваць наступствы прыроднага, антрапагеннага і тэхнагеннага ўплыву, выпрацаваць меры па іх устараненні і прадухіленні. Вынікі касмічнага эксперымента будуць выкарыстаны профільнымі міністэрствамі Беларусі.

Яшчэ ў рамках касмічнага эксперымента наша зямлячка пратэсціравала навуковае абсталяванне для далейшай карэкціроўкі параметраў здымачнай апаратуры і методык яе навядзення з дапамогай комплексу «Сава».

Алена ВІНАГРАДАВА.

АНТАРКТЫКА, ТАКАЯ ДАЛЁКАЯ І БЛІЗКАЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

— Віталь Васільевіч, вы былі ўдзельнікам 15-й Беларускай антарктычнай экспедыцыі (БАЭ), каля чатырох месяцаў даследавалі лядовыя абшары. Няўжо ўсе таямніцы роднай беларускай зямлі ўжо раскрыты і інтарэсы навукоўцаў цяпер далёка за морамі і акіянамі?

— У нашай прыроды таямніц шмат, хопіць не на адно пакаленне даследчыкаў, тым больш пастаянна ўдасканальваюцца метады, з'яўляюцца новыя інструменты, якія дазваляюць значна глыбей вывучаць тыя ці іншыя аб'екты. Аднак Антарктыда з прычыны сваёй аддаленасці ад цывілізацыі шмат у чым захавала першароднае аблічча, яе экасістэмы можна расцэньваць як своеасаблівы эталон для пэўных даследаванняў, напрыклад дынамікі і адаптацыі супольнасцяў да кліматычных змен. Для вучоных заўсёды важна знайсці і вызначыцца з пунктам адліку. Ведаючы, што ў Антарктыдзе ўжо больш за паўтара дзясятка гадоў ёсць свой беларускі «пункт апоры», так бы мовіць, прырода гэтага рэгіёна для нас стала нечужой.

У 2006 годзе два беларускія спецыялісты Леанід Турышаў і намеснік начальніка Рэспубліканскага гідраметэацэнтра Аляксей Гайдашоў сталі першымі прадстаўнікамі суверэннай Беларусі на ледніковым мацерыку ў рамках рэалізацыі Дзяржаўнай праграмы па даследаванні палярных рэгіёнаў Зямлі. Перад імі стаяла задача правесці рэкагнасціровачныя даследаванні па выбары пастаяннага месца базіравання і ацаніць перспектывы стварэння нацыянальнай даследчай інфраструктуры ў Антарктыдзе. Амаль праз дзесяць гадоў, у снежні 2015 года, быў закладзены першы аб'ект Беларускай даследчай станцыі «Гара Вячэрняя» (БАС). Па стане на 31 снежня 2023 г. БАС складаецца з больш як дзясятка аб'ектаў рознага прызначэння. Яе канструктыўныя асаблівасці і матэрыялы дазваляюць вытрымліваць 60-градусныя маразы і парывы ветру да 80 м/с. Таўшчыня сцен з негаручага пенаполіўрэтану дасягае 100 мм.

— Наколькі багаты жывёльны і раслінны свет Антарктыкі?

— Калі браць наземную біёту, то яна, вядома, больш сціплая, чым на іншых кантынентах. Але вонкавы выгляд ледзяной пустыні падманлівы. Млекакормячыя прадстаўлены марскімі відамі — цюленямі і кітамі. У літаратуры пазначана 16 відаў. Мне за час экспедыцыі пашчасціла ўбачыць цюленя-крабаеда і цюленя Уэдэла, а падчас даследаванняў на навукова-экспедыцыйным судне (НЭС) «Акадэмік Фёдараў» — кітоў: паўднёвага малога паласаціка і кашалота. Птушак вядома 47 відаў. Рэптылій і амфібій не выяўлена. У прэсных вадаёмах сустракаюцца водарасці, бактэрыі і зоапланктон. А калі ўзяць Паўднёвы акіян, то цяжка нават прыкладна ўявіць, колькі рыб яго насяляе (у актуальнай літаратуры пазначаецца не менш як 200 відаў), пра марскіх беспазваночных я наогул прамаўчу... Нездарма кажуць, што пра космас мы ведаем больш, чым пра акіяны. Так што патэнцыял даследаванняў вялізны.

Флора складаецца ў асноўным з лішайнікаў і мхоў. Ёсць толькі два віды вышэйшых раслін — калабантус кіта (Colobanthus quitensis) і вострына антарктычная (Deschampsia antarctica), але яны растуць на антарктычным паўвостраве. Царства грыбоў прадстаўлена мікраміцэтамі, іх разнастайнасць якраз вывучаецца ў нашым інстытуце.

Калабантус кіта — квітнеючая расліна сямейства гваздзіковых, якая вонкава нагадвае мхі. Дасягае ў вышыню ад 1,5 да 8 см. Нізкае ўтрыманне вады ў тканках (адметнасць, уласцівая ўсёй расліннасці Антарктыды) перашкаджае абледзяненню клетак, таму калабантус кіта паспяхова супрацьстаіць маразам.

Вострына антарктычная — расліна сямейства злакаў. Добра прыстасаваная да суровых умоў: мае кароткі вегетацыйны перыяд, вытрымлівае замаразкі нават падчас цвіцення. У 1960-х гадах вострына ў асноўным расла на ўчастках Антарктыды, якія заставаліся свабоднымі ад лёду на працягу 6600 гадоў. Аднак пасля 2009-га гэтыя расліны ўсё часцей засяляюць тэрыторыі, што вызваліліся ад лёду за апошнія стагоддзі.

— У чым заключаецца работа навукоўцаў-біёлагаў у экспедыцыі?

— У асноўным гэта збор узораў раслін і арганічных субстратаў на прадмет усё тых жа мікраміцэтаў або іншых мікраарганізмаў, даследаванне марскіх арганізмаў, улік млекакормячых і птушак. І няважна, хто ты па спецыялізацыі — заолаг або батанік, — ты павінен па максімуме выканаць праграму даследаванняў, заданне якой сфарміравана зыходзячы з навуковых і перспектыўных практычных інтарэсаў.

— Правесці за палярным кругам 130 дзён... Для вучонага — гэта многа ці мала? Ці ўсё ўдалося зрабіць?

— Мне пашанцавала не так, як іншым членам экспедыцыі: я правёў на кантыненце ўсяго два месяцы, а яшчэ два з паловай — на НЭС «Акадэмік Фёдараў». Затое геаграфія маіх даследаванняў уключала расійскія станцыі «Прагрэс» і «Мірны». Падчас марской часткі ўдалося правесці шмат назіранняў за птушкамі і марскімі млекакормячымі, а на станцыях — сабраць перспектыўны матэрыял, які цяпер знаходзіцца ў працэсе апрацоўкі. Дзякуючы супрацоўніцтву з удзельнікамі 68-й Расійскай антарктычнай экспедыцыі (РАЭ) удалося пабываць у сапраўды ўнікальных месцах, дзе рэдка ступала нага чалавека.

Антарктыда — тэрыторыя, якая носіць афіцыйны статус запаведніка сусветнага значэння, дзе працуюць навукоўцы з усяго свету. Там увогуле размешчана больш як сто пастаянных і сезонных навуковых станцый і баз, якія прадстаўляюць 55 дзяржаў, што ўваходзяць у Дагавор аб Антарктыцы.

— На вашу думку, у перспектыве якія кірункі работы вучоных-біёлагаў у Антарктыдзе будуць найбольш актуальныя?

— Паўтаруся, антарктычныя экасістэмы — гэта эталон. У нас ёсць унікальны шанц захаваць яго ў першародным выглядзе і, адсочваючы дынаміку экасістэм, ацэньваць уплыў глабальных працэсаў. Перспектыўнымі, на мой погляд, з'яўляюцца ў першую чаргу даследаванні раслінных супольнасцяў у прывязцы да іх месцазнаходжання. Гэта эталонныя экасістэмы, своеасаблівыя індыкатары змяненняў клімату і іншых працэсаў. Класіфікацыя дапаможа ацаніць патэнцыял біялагічнай разнастайнасці існуючай і патэнцыяльнай і, як вынік, паслужыць больш дакладнаму разуменню генетычнага рэсурсу. Атрыманне чыстых культур мікраміцэтаў і экстрэмафільных бактэрый адкрывае магчымасці пошуку каштоўных ферментаў і біялагічна актыўных рэчываў, якія дзейнічаюць пры нізкіх тэмпературах. Прарыўны кірунак — вывучэнне фітахімічнага і фармакалагічнага патэнцыялу прадстаўнікоў ліхенабіёты і брыяфлоры Антарктыкі, заснаваны на прымяненні сучасных омікс-тэхналогій, у тым ліку метаболомнага прафілявання ўзораў, іх імунамадулявальнага дзеяння ў адносінах да імунакампетэнтных клетак чалавека і супрацьпухліннага дзеяння ў дачыненні да розных ліній пухлінных клетак in vitro. Дарэчы, такія работы вядуцца ўжо ў навуковых арганізацыях Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі, у тым ліку і ў нашым інстытуце. Патэнцыял вывучэння марской біёты, пэўна, невычэрпны як сам акіян. Такім чынам, вывучэнне і захаванне біялагічнай разнастайнасці, і не толькі Антарктыды, — гэта каласальная інвестыцыя ў будучыню. Менавіта таму, здавалася б, такая далёкая і халодная Антарктыда на самай справе блізкая па мэтах і задачах нашай біялагічнай навуцы.

Андрэй КАРАБЕЛЬНІКАЎ.
Фота Віталя ЛУКІНА.

ИНДУСТРИЯ ИННОВАЦИЙ юридическая компания
· Взыскание задолженности · Проведение торгов · Ликвидация · Юридические услуги

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ПЕРВЫХ ПОВТОРНЫХ ПУБЛИЧНЫХ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ (АУКЦИОНА)

Организатор публичных торгов (аукциона)	ООО «Индустрия Инноваций», г. Минск, Старовиленский тракт, д. 10, пом. 4Н. Сайт в интернете: www.iin.by, https://iintorgi.by
Продавец	ОАО «Банк БелВЭБ», 220004, г. Минск, пр-т Победителей, 29

Ранее опубликованное извещение о проведении публичных электронных торгов (аукциона) в газете «Звязда» № 56 от 14.02.2024 № 31 (30165), стр. 6

Предмет публичных торгов (аукциона)

Лот №	Наименование	Начальная цена с учетом НДС 20 %, в бел. руб.	Минимальная цена с учетом НДС 20 %, в бел. руб.
1	Изолированное помещение с инвентарным номером 134/D-3258 (наименование: **столовая,** назначение: помещение общественного питания), адрес: Брестская обл., Лунинецкий р-н, 13-1, 1,1 км северо-западнее д. Ситница, общая площадь – 865,3 кв. м	36 278,72	21 767,23

Задаток 5 % от начальной цены предмета публичных торгов (аукциона) в белорусских рублях перечисляется на р/с BY48OLMP30123000945640000933 в ОАО «Белгазпромбанк», БИК OLMPBY2X, УНП 291442411, получатель платежа **– ООО «Индустрия Инноваций»**

Шаг аукциона – 5 % от начальной цены лота.
В случае отсутствия ставок участников торгов начальная цена торгов поэтапно снижается равными долями 5 (пять) раз до минимальной цены или до момента совершения ставок участниками торгов

Условия участия и порядок проведения публичных торгов (аукциона) размещены в открытом доступе на официальном сайте электронной площадки ООО «Индустрия Инноваций» https://iintorgi.by

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней после проведения аукциона

Условия оплаты предмета торгов (аукциона): 30 (тридцать) календарных дней со дня заключения договора купли-продажи. Переход права собственности – после полной оплаты имущества

Торги проводятся в соответствии с регламентом ООО «Индустрия Инноваций», размещенным по адресу https://iintorgi.by

Победитель публичных торгов (аукциона), либо единственный участник публичных торгов (аукциона), согласившийся повысить начальную цену предмета торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение **0,7 % от цены продажи лота в течение 3 (трех) рабочих дней** после проведения публичных торгов (аукциона)

Организатор публичных торгов (аукциона) имеет право снять предмет аукциона с торгов, но не позднее чем за 3 дня до наступления даты проведения торгов (аукциона)

Дата и время проведения торгов (аукциона): 26.04.2024, начало торгов: 10.00, окончание торгов: 16.00, электронные торги продлеваются на 3 минуты с момента поступления последней ставки, если ставка сделана менее чем за 3 минуты до времени окончания торгов. Торги проводятся на электронной торговой площадке https://iintorgi.by

Дата и время окончания приема заявок	**Заявки на участие в публичных электронных торгах (аукционе) принимаются по 25.04.2024 г. до 17.00**
Контактные данные	**Тел.: +375 17-300-90-03; +375 (29) 671-83-95; e-mail: e.pinchuk@iin.by**

ДОПОЛНЕНИЯ В ПРОЕКТНУЮ ДЕКЛАРАЦИЮ

по объекту: «Жилой комплекс с объектами социально-общественного назначения по ул. Тимирязева в г. Минске» 2-я очередь строительства,

опубликованную в газете «Звязда» от 08.02.2024 № 27 (30161)

Раздел «Информация об объекте строительства» дополнить пунктом 2.3.4.2. следующего содержания:

«**2.3.4.2.** Гражданам, не состоящим на учете нуждающихся в улучшении жилищных условий, юридическим лицам и индивидуальным предпринимателям предлагаются для заключения договоров создания объектов долевого строительства в жилых домах по г. п. № 2.1, 2.3 следующие объекты:

1) 5 квартир в жилом доме по г. п. № 2.1. Проектные номера квартир, общая площадь, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади:

Проектная квартира № 1, общая площадь 107,44 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 11, общая площадь 106,52 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5700 белорусских рублей.

Проектная квартира № 30, общая площадь 48,79 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6400 белорусских рублей.

Проектная квартира № 57, общая площадь 67,97 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 69, общая площадь 93,96 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6000 белорусских рублей.

2) 5 квартир в жилом доме по г. п. № 2.3. Проектные номера квартир, общая площадь, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади:

Проектная квартира № 16, общая площадь 138,45 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 18, общая площадь 85,26 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5600 белорусских рублей.

Проектная квартира № 24, общая площадь 137,43 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 5800 белорусских рублей.

Проектная квартира № 27, общая площадь 108,19 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 6000 белорусских рублей.

Проектная квартира № 32, общая площадь 137,43 кв. метров, стоимость строительства 1 кв. метра общей площади 7000 белорусских рублей.

3) 6 машиномест (парковочное место) в жилом доме по г. п. № 2.3. (проектные номера машиномест № 5, № 7, № 8, № 10, № 11, № 12) стоимость строительства машиноместа составляет 66700 белорусских рублей.

4) 1 административно-торговое помещение № 3 в жилом доме по г. п. № 2.1 (АТП № 3, общей площадью 120,79 кв. метров). Стоимость строительства 1 кв. метра общей площади предлагаемого административно-офисного помещения составляет 8200 белорусских рублей.

У застройщика действует система регулирования стоимости в зависимости от площади, этажа и условий оплаты строящегося жилого помещения, и иных факторов, влияющих на стоимость. По соглашению сторон, дольщику может быть предоставлена скидка от общей стоимости объекта долевого строительства».

УНП 192827731

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»
(Организатор аукциона)
информирует о проведении повторного открытого аукциона по продаже имущества, принадлежащего **КУП «МИНОБЛАВТОСЕРВИС»** (Продавец) на праве хозяйственного ведения

Аукцион состоится **02.05.2024 в 14.00** по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, каб. 4.

Лот № 1: ГОЛАЗ-52911, кузов (рама) № VS2K4X20001848408. Начальная цена с НДС 20 % – 11 280,00 руб.

Лот № 2: TOYOTA LAND-CRUISER, кузов (рама) № JTEBU29J005148250. Начальная цена с НДС 20 % – 61 080,91 руб.

Лот № 3: TOYOTA LAND-CRUISER 120, кузов (рама) № JTEBU29J005144716. Начальная цена с НДС 20 % – 54 576,98 руб.

Место нахождения Лотов №№ 1–3: г. Минск, ул. Петруся Бровки, 27.
Извещение о проведении аукциона размещено на сайте Государственного комитета по имуществу **gki.gov.by,** Минского областного исполнительного комитета **minsk-region.gov.by** и на электронной торговой площадке «GOSTORG» Организатора аукциона **gostorg.by.**

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9
☎ 8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• gostorg.by • e-mail: torgi@ino.by

УНП 190055182

МАЙСТРЫ ПЛУГОЎ

*(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)*

Пасля напружаных выпрабаванняў канкурсантаў чакала палявая кухня, да якой яны звыклыя ў сваёй рабоце. Арганізатары спаборніцтва на званне найлепшага аратага адзначылі, што такое мерапрыемства можа перайсці ў разрад традыцыйных, бо для працаўнікоў сельскай нівы важныя не толькі вытворчыя паказчыкі, але і ўсведамленне, што яны сапраўдныя майстры ў сваёй справе, якіх цэняць за старанасць.

Пераможцаў выявілі ў двух катэгорыях. Імі сталі **Віталь АНТОНАЎ** з адкрытага акцыянернага таварыства «Прыазёрны свет» і **Рыгор КАВАЛЁЎ** з унітарнага прадпрыемства «Шумілінскі райаграсэрвіс». Механізатары атрымалі дыпломы, каштоўныя падарункі і грашовыя прэміі.

працы Сяргей займаецца ўзворваннем глебы, нарыхтоўкай кармоў і саломы. Пасля ўдзелу ў раённым конкурсе «Найлепшы араты — 2024» паабяцаў, што абавязкова вернецца ў наступным годзе, паспрабуе яшчэ раз узяць высокую аграрную вяршыню.

Самым вопытным механізатарам быў прызнаны **Васіль АГЛУШЭВІЧ** з камунальнага ўнітарнага сельскагаспадарчага прадпрыемства «Ульскі», у якім ён працуе амаль чвэрць стагоддзя. Канкрэтна працы на трактары механізатар аддаў 15 гадоў, мужчына задзейнічаны ва ўсіх этапах падрыхтоўкі глебы. А летам вопытны кіроўца перасаджваецца на камбайн — пажынае вынікі сваёй асеннее-веснавой працы. Асаблівым сваім гонарам Васіль лічыць тое, што ўслед за ім яго 17-гадовы сын плануе паступаць у Беларускую дзяржаўную сельгасакадэмію.

Фота БелТА.

Па словах **намесніка старшыні камітэта па сельскай гаспадарцы і харчаванні Віцебскага аблвыканкама Мікалая КАРАТКЕВІЧА,** трэба адраджаць традыцыі і вяртацца да найлепшага. У першую чаргу падобныя конкурсы аб'ядноўваюць і стымулююць на больш высокія дасягненні. Ён пажадаў механізатарам з лёгкасцю прайсці пасяўную.

Спецыяльныя прызы ад галіновага прафсаюза атрымалі самы малады і самы вопытны механізатары. **Сяргей ТРОШЫН** з ААТ «АграБаравінка» ўпершыню прымаў удзел у конкурсе прафмайстэрства, але за стырном трактара ён ужо 15 гадоў. Выбар прафесіі ў бок сельскай гаспадаркі зрабіў па прыкладзе бацькі, які ўсё жыццё адпрацаваў механізатарам, і маці, якая таксама прысвяціла шмат гадоў гэтай галіне. На

Прафсаюзны лідар аграрыяў вобласці Таццяна ДЗІКАНАВА падзякавала механізатарам за іх неацэнны ўклад у развіццё сельскагаспадарчай галіны паўночнага рэгіёна. «У перыяд усіх важных сельскагаспадарчых кампаній на перадавой з аграрыямі знаходзіцца і галіновы прафсаюз. Сёлета па выніках веснавых палявых работ будуць падводзіцца вынікі абласных спаборніцтваў па шасці намінацыях у залежнасці ад відаў работ і прадукцыйнасці тэхнікі. Гэта, напрыклад, культывацыя глебы, унясенне ўгнаенняў. Таксама прафсаюз будзе сачыць за бяспекай механізатараў; кантраляваць, як яны забяспечаны гарачым харчаваннем, спецадзеннем, сродкамі індывідуальнай абароны», — падкрэсліла Таццяна Мікалаеўна.

**Аляксандра ГВОЗДЗЕВА,
фота аўтара.**

Кіравацць мядзведзем будуць па плане

Якія змяненні чакаюцца ў новай рэдакцыі Чырвонай кнігі

Захаванне рэдкіх і знікальных відаў раслін і жывёл — адна з прыярытэтных задач, вырашэнне якой ажыццяўляецца на дзяржаўным узроўні. Адным з элементаў гэтай работы з'яўляецца вядзенне нацыянальнай Чырвонай кнігі. Спецыялісты расказалі аб падрыхтоўцы да выдання новай рэдакцыі Чырвонай кнігі Беларусі.

Катэгорыю аховы мяркуюць панізіць і для рысі.

Першае выданне, нагадала **кансультант упраўлення біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці галоўнага ўпраўлення рэгулявання абыходжання з адходамі, біялагічнай і ландшафтнай разнастайнасці Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Таццяна ЖАЛЯЗНОВА**, было выпушчана ў 1981 годзе. Гэта аднатомнік, куды ўвайшло 80 відаў жывёл і 85 — дзікарослых раслін. Другое выданне ўбачыла свет у 1993-м і складалася ўжо з двух тамоў — жывёлы (182 віды) і расліны (214 відаў). Гэта значыць, дадаткова ўключылі 107 новых відаў жывёл і 109 — раслін. Але адначасова выключылі 5 і 14 відаў, адпаведна. Трэцяе выданне выйшла ў 2006 годзе і змяшчала 189 відаў жывёл і 214 — дзікарослых раслін. Дадалося 64 новыя, выключана 57 — па жывёлах; і 91 і 31 — адпаведна, па раслінах.

Цяпер дзейнічае чацвёртае выданне Чырвонай кнігі. У яго ўваходзіць 203 віды жывёл і 303 — раслін. У параўнанні з папярэдняй рэдакцыяй колькасць відаў жывёл павялічылася на 14, а раслін — на 29. Але былі выключаны, напрыклад, рапушка еўрапейская, вялікая белая чапля, сліва калючая, звычайны падуст.

Як адзначыла спецыяліст Мінпрыроды, нягледзячы на тое, што агульная колькасць відаў у Чырвонай кнізе з гадамі павялічваецца, усё ж некаторыя з іх выключаюцца са спіса рэдкіх і знікальных. І гэта адбываецца дзякуючы мерам, якія спрыяюць паляпшэнню стану папуляцый і дазваляюць мяняць статус аб'ектаў. Асноўная ж прычына папаўнення чырванакніжнага спіса — змяненне клімату і антрапагенная нагрузка.

У мэтах захавання рэдкіх жывёл і раслін Мінпрыроды вядзецца работа па перадачы пад ахову і ўліку месцаў пражывання і росту такіх аб'ектаў. Пры гэтым устанаўліваецца спецыяльны рэжым, які землекарыстальнік або ўладальнік воднага аб'екта абавязаны выконваць. Так, пачынаючы з 2021 года ў цэлым па краіне аформлена 1237 месцаў росту і пражывання чырванакніжнікаў: у Брэсцкай вобласці 85 месцаў, Віцебскай — 160, Гомельскай — 157, Гродзенскай — 297, Мінскай — 449, Магілёўскай — 89. Акрамя таго, распрацоўваюцца і рэалізоўваюцца планы дзеянняў па захаванні такіх відаў. Ужо выконваюцца 16 планаў па дзікіх жывёлах і 30 — па дзікарослых раслінах. У гэтым годзе Нацыянальнай акадэміяй навук будзе актуалізаваны план па кіраванні папуляцыяй рысі і аналагічныя дакументы распрацаваны для мядзведзя, барсука. Пры гэтым датычна мядзведзя будзе праведзены ўлік па новай методыцы.

Сёлета працягнецца работа над новай — пятай рэдакцыяй нацыянальнай Чырвонай кнігі. Плануецца, што ў яе ўключаць 305 відаў раслін, пры гэтым 26, якія раней уваходзілі ў 4-е выданне, — будуць выключаны, паведаміла Таццяна Жалязнова. Што датычыцца жывёл, то мяркуецца ў наяўны спіс уключыць 21 новы від і выключыць з яго 12. Па шэрагу відаў жывёл прыродаахоўны статус будзе паніжаны.

Як растлумачыў **генеральны дырэктар НПЦ НАН Беларусі па біярэсурсах Аляксандр ЧАЙКОЎСКІ**, сярод новых чырванакніжнікаў з'явіцца гіганцкая вячэрніца (Nyctalus lasiopterus). Нядаўна было выяўлена месцазнаходжанне невялікай калоніі ў Гомельскай вобласці. Гэтаму самаму буйному ў Еўропе кажану будзе нададзены прыродаахоўны статус 1-й катэгорыі.

За апошнія 30 гадоў у Беларусі вырасла колькасць зуброў у 9 разоў. Таму катэгорыю аховы для яго мяркуецца панізіць з 3-й на 4-ю. Бурага мядзведзя чакае паніжэнне з 1-й на 4-ю катэгорыю. Таксама будзе паніжана катэгорыя для рысі і барсука. Дзякуючы станоўчай дынаміцы росту колькасці, палепшыцца становішча гарнастая. Яго перавядуць з 3-й у 4-ю катэгорыю. А вось звычайны хамяк, якога ўжо шмат гадоў не рэгіструюць у краіне, зменіць катэгорыю з 3-й на 1-ю.

Што да птушак, то навукоўцы прапануюць заходні падвід глушца ўключыць у Чырвоную кнігу з наданнем яму 2-й катэгорыі. Апошнія 20 гадоў яго колькасць скарацілася практычна ў два разы. Стан папуляцый арлана-белахвоста, дамавога сыча, залацістай шчуркі, драча палепшыліся, і катэгорыю прыродаахоўнага статусу для іх мяркуецца панізіць.

Сярод рыб ручаёвую стронгу, верагодна, перавядуць з 2-й у 3-ю катэгорыю. А, як мяркуюць спецыялісты, з-за актыўнасці чужароднага ратанагалавешкі катэгорыю абарыгеннага віду — гальяна азёрнага вымушана павысяць з 3-й да 1-й.

Усе прапановы па змяненнях статусаў рэдкіх і знікальных відаў, адзначыў Аляксандр Чайкоўскі, будуць яшчэ абмяркоўвацца, і не толькі ў вузкім коле спецыялістаў, але і з прыцягненнем грамадскасці.

Адказваючы на пытанне карэспандэнта «Звязды» аб мэтазгоднасці правядзення ўліковых мерапрыемстваў па мядзведзі без звестак аб прыдатных для яго месцаў пасялення і нявызначанасцю пераважнай шчыльнасці звера на адзінку плошчы, Таццяна Жалязнова растлумачыла, што ўсё ж улікі — гэта крок да планамернай работы па кіраванні папуляцыяй. Сёлетні год фактычна трэці па ўліку мядзведзяў. Раней выкарыстоўваўся анкетны метад. Ён дапускаў вялікую хібнасць. У канцы мінулага года ў НПЦ па біярэсурсах была распрацавана новая методыка, якая прадугледжвае большую дакладнасць. Яе апрабуюць сёлета. Выкарыстоўваючы актуалізаваныя даныя, у якіх павінны будуць знайсці адлюстраванне як колькаснае, так і геаграфічнае размеркаванне асобін, распрацуюць план кіравання папуляцыяй. Пры гэтым спецыяліст Мінпрыроды акцэнтавала ўвагу на тым, што ў выпадку ўзнікнення праблемных сітуацый з буйным драпежнікам механізмы вырашэння канфлікту працуюць ужо сёння. Камісіі, створаныя ў мясцовых органах улады, маюць права прымаць рашэнні аж да выдалення з асяроддзя пасялення агрэсіўных асобін.

**Андрэй КАРАБЕЛЬНІКАЎ,
фота аўтара.**

Фінансавая палітыка

ІЛЬГОТНЫ КРЭДЫТ МАЛАДЫМ РАБОТНІКАМ

Хто можа на яго прэтэндаваць?

Як вядома, з 17 чэрвеня гэтага года ўступіць у сілу Указ Прэзідэнта «Аб прадастаўленні льготных крэдытаў асобным катэгорыям грамадзян».

Згодна з указам, у чэрвені запрацуе крэдытная праграма ад Беларусбанка, па якой стаўка па крэдыце складзе 25 % ад стаўкі рэфінансавання. На сёння гэта 2,38 % гадавых. Варта адзначыць, што дадзеным відам крэдыту змогуць скарыстацца далёка не ўсе спецыялісты.

Яго дадуць тым, хто быў накіраваны на работу ў арганізацыі не па месцы жыхарства бацькоў. Таксама скарыстацца льготным крэдытам змогуць маладыя людзі, першае месца работы якіх знаходзіцца на прадпрыемствах у раёнах, што пацярпелі ад катастрофы на ЧАЭС.

У спісе тых, каму выдадуць ільготны крэдыт, з'явіліся і маладыя спецыялісты, якія па размеркаванні былі накіраваныя ў сельскую мясцовасць. Дзеянні ўказа распаўсюджваюцца і на маладых людзей, якія самастойна на працягу шасці месяцаў пасля заканчэння навучання працаўладкаваліся ў арганізацыі з рэгістрацыяй у сельскіх населеных пунктах.

Права атрымаць ільготны крэдыт будзе і ў выпускнікоў, якія на працягу шасці месяцаў пасля заканчэння навучання добраахвотна паступяць на ваенную службу па кантракце ў воінскія часці, арганізацыі Узброеных Сіл, органы пагранічнай службы, размешчаныя ў населеных пунктах не па месцы жыхарства бацькоў.

Характэрна, што дадзены спажывецкі крэдыт выдадуць толькі адзін раз на тэрмін да пяці гадоў. Максімальная сума, якую змогуць атрымаць маладыя спецыялісты, складае да 30 бюджэтаў пражытачнага мінімуму. Дарэчы, каб атрымаць максімальную суму ў 13 038 рублёў, даход крэдытаатрымальніка павінен складаць парадку 680 рублёў.

Сяргей КУРКАЧ.

СЕЗОННЫЯ ПЛЯЖЫ ПАВІННЫ АТРЫМАЦЬ ПАШПАРТЫ ГАТОЎНАСЦІ

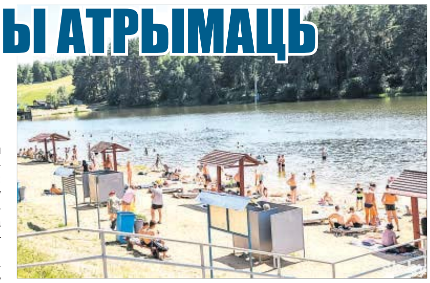

*(Заканчэнне.
Пачатак на 1-й стар.)*

Для папаўнення рыштунку выратавальных станцый і пастоў праводзіцца закупка абсталявання. Так, у распараджэнне ратавальнікаў у гэтым сезоне паступіць чатыры новыя аэралодкі. У планах — набыццё лодак-навігатараў, лодак «Беркут» і іншага абсталявання.

З ВАДОЙ ЖАРТАВАЦЬ НЕ ВАРТА

Традыцыйна пляжы будуць гатовыя прыняць сваіх першых наведвальнікаў ужо ў першай палове мая, лічыць Кацярына Міхалёва. Гэта будзе, калі надвор'е нас не падвядзе і калі вада на вадаёмах канчаткова прагрэецца. Але да купальнага сезона трэба падрыхтаваць у першую чаргу маладых людзей, бо з вадой жартаваць не варта. Як заявіла Кацярына Міхалёва, з пачатку года ў краіне на вадзе загінулі 50 чалавек, з іх адно дзіця. За аналагічны перыяд мінулага года вада забрала жыцці 73 чалавек, траіх дзяцей. За гэты час работнікамі выратавальных службаў станцый і пастоў былі выратаваны 32 чалавекі, чацвёра — непаўналетнія.

Да месцаў для купання, якія перад пачаткам сезона абследуюцца спецыялістамі, існуюць строгія патрабаванні. Згодна з імі, дно акваторыі павінна быць роўным, шчыльным, са спадзістым спускам без уступаў глыбінёй не болей чым 1,75 метра, свабодным ад ціны і раслін, камянёў і іншародных цел. Максімальная глыбіня берагавой лініі павінна складаць 50 сантыметраў. Але і гэта яшчэ не ўсё. Абавязкова правяраецца хімічны і біялагічны стан вады, якой пры купанні можна глынуць ці нават наглытацца.

Адкрыццё пляжа з дазволам на купанне або без таксама суправаджаецца абавязковай пашпартызацыяй аб'екта. Дакумент выдаецца толькі тады, калі на пляжы маецца ўсё неабходнае абсталяванне і ён адпавядае ўсім санітарным нормам. Калі купанне ў дадзеным месцы не дазволена, то пляжная зона застаецца толькі месцам для прыняцця сонечных ваннаў.

У Мядзельскім раёне, напрыклад, устаноўлена дзесяць месцаў для купання, тады як месцаў адпачынку каля вады — больш як 30. Такім чынам, не ўсе месцы адпачынку падыходзяць для купання. «Часам вадалазныя абследаванні, якія ініцыіруюцца мясцовымі органамі ўлады, паказваюць у зоне дна акваторыі наяўнасць ключоў, ям або абрываў. Зразумела, што дазволу на купанне ў дадзеным вадаёме атрымана не будзе», — адзначыў **вядучы спецыяліст Мінскай абласной арганізацыі АСВОД Міхаіл ФРАЛОЎ.**

Ён таксама падкрэсліў, што летась з агульнай колькасці патанулых у Мінскай вобласці 13 чалавек знаходзіліся ў стане алкагольнага ап'янення. Больш за тое, усе яны патанулі ў месцах, якія не былі прызначаныя для купання.

Дарэчы, за купанне ў забароненых месцах у выпадку ўстанаўлення такога факта да адпачывальнікаў могуць прымяніць адміністрацыйныя меры спагнання. Як і за распіццё спіртных напояў у месцах адпачынку каля вады, якія таксама з'яўляюцца грамадскімі месцамі.

Падрыхтоўка да купальнага сезона ў Мінскай вобласці, які традыцыйна пачынаецца 1 мая, ажыццяўляецца на падставе рашэння Мінскага абласнога выканаўчага камітэта, у якім прапісваюцца як АСВОДам, так і мясцовымі органамі ўлады і службамі абавязковыя для выканання мерапрыемствы. Працэс падрыхтоўкі мае два напрамкі: праверка гатоўнасці сіл і сродкаў выратавальных станцый і ведамасных пастоў, а таксама непасрэдна пляжаў і месцаў для купання», — расказаў Міхаіл Фралоў.

На Міншчыне з пачаткам купальнага сезона адкрыецца 110 месцаў масавага адпачынку каля вады. Пры пераходзе на летні перыяд работы на выратавальных станцыях і пастах праводзіцца тэхнічнае абслугоўванне катэраў і лодак, закупляецца неабходнае абсталяванне.

«Нарошчваецца колькасць выратавальных пастоў. Усяго нашы пасты і станцыі закрываюць 99 месцаў адпачынку. Калі тры гады таму было 29 выратавальных пастоў, то ў 2024 годзе ўжо 57. Для нядаўна створаных цяпер закупляецца абсталяванне, ідзе фарміраванне штата. Акрамя таго, бяспеку людзей на вадзе забяспечваюць сем выратавальных станцый Мінскай АСВОД і дзве станцыі горада Мінска, размешчаныя ў Мінскім раёне на вадаёмах Пціч і Вяча», — адзначыў Міхаіл Фралоў.

Традыцыйна напярэдадні купальнага сезона праводзіцца тыдзень бяспекі на вадзе, які ахоплівае рабочыя калектывы і ўстановы адукацыі. У планах — узаемадзеянне з адміністрацыяй аздараўленчых лагераў, паблізу якіх ёсць вадаёмы. «Зараз мы рыхтуем каля дзесяці тысяч памятак для распаўсюджвання сярод адпачывальнікаў у лагерах. Яны таксама будуць раздавацца ў рамках рэйдаў, якія мы праводзім сумесна з МУС», — распавёў Міхаіл Фралоў.

Варта адзначыць, што ў Мінскай вобласці з пачатку года патанулі шэсць чалавек, сярод іх адзін непаўналетні, што ў два разы менш, чым за аналагічны перыяд летась.

«Калі аналізаваць больш раннюю статыстыку — у 2022 годзе на вадзе загінулі 70 чалавек, з іх трое дзяцей, — то мінулы год завяршыўся з лічбамі: 57 дарослых і адно дзіця. Нашымі ратавальнікамі-матросамі летась не дапушчана гібелі ў раёне дзеяння выратавальных пастоў і станцый. Такім чынам, работа, якая праводзіцца, у тым ліку і прафілактычная, дае свой плён», — адзначыў Міхаіл Фралоў.

АЛЬТАНКІ І ТАПЧАНЫ

Дзіцячае і іншае спецыяльнае абсталяванне — на мінскіх пляжах да купальнага сезона абавязкова абновяць. Пра гэта расказала **начальніца службы ўтрымання гарадскіх лясоў, пляжаў і МКАД УП «Мінская лесапаркавая гаспадарка» Марына МАКАРАВА.**

«На балансе нашай арганізацыі — 20 пляжаў, размешчаных уздоўж чатырох вадасховішчаў — Цнянскага (5 пляжаў), Заслаўскага (8), Дразды (5) і Крыніца (2). Згодна з праграмай развіцця пляжаў, якая зацвярджаецца Мінскім гарвыканкамам, гэтыя пляжныя зоны замацоўваюцца за адміністрацыямі горада. Падчас падрыхтоўкі да купальнага сезона праводзіцца комплекс мерапрыемстваў. Гэта рамонт і афарбаванне дзіцячага і спартыўнага абсталявання, дэмантаж старога, рамонт пад'язных дарог і лясной мэблі, аўтастаянак, веладарожак і пліткавага пакрыцця», — расказала Марына Макарава.

Згодна з праграмай на 2024 год, месцы адпачынку абсталююць 20 новымі драўлянымі альтанкамі, дзесяццю сталамі з крэсламі, васьмю лаўкамі і інфармацыйнымі стэндамі. Усе драўляныя малыя формы выраблены сіламі Мінскай лесапаркавай гаспадаркі. Папоўніцца абсталяванне пляжаў і тапчанамі. Ужо ўстаноўлена 220 новых тапчаноў, з іх 110 на Заслаўскім вадасховішчы, бо яно нароўні з Цнянскім застаецца адным з самых папулярных месцаў адпачынку ў гараджан. Сёлета на іх з'явяцца новыя ценявыя павеці, кабінкі для пераадзявання, арэлі, урны, новыя мангалы. Часткова берагавая зона пляжаў будзе падсыпаная пяском першага класа.

Не менш важнае пытанне для месцаў масавага адпачынку каля вады — арганізацыя санітарных зон. Мінская лесапаркавая гаспадарка плануе ўстанавіць паблізу пляжаў 74 біяпрыбіральні, дзве з якіх для людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

А вось адкрыццё пляжаў пройдзе з надыходам спрыяльнага для купання надвор'я. З практыкі мінулых гадоў, са слоў спецыяліста, гэта адбываецца ў другой палове мая.

Сяргей КУРКАЧ.

Надвор'е

Мокры снег — гэта ўжо занадта

З аўторка ноччу — да мінус аднаго, а ў суботу замаразкі — да мінус 3 градусаў

На гэтым тыдні мы адзначалі сярэдзіну вясны. І калі першая палова месяца была па-летняму цёплай і па тэмпературным рэжыме на 6-7 градусаў вышэй за кліматычную норму, то ў найбліжэйшы час ініцыятыва будзе належаць цыклонам і іх атмасферным франтам, якія абумовяць у Беларусі няўстойлівае надвор'е. Разам з тым у краіну прадоўжыць паступаць халодная паветраная маса. Таму тэмпературны фон будзе паніжацца, а дапаўненнем да яго стануць ападкі рознай інтэнсіўнасці ў выглядзе дажджу, у асобныя дні з мокрым снегам і парывістым ветрам, расказалі спецыялісты Рэспубліканскага цэнтра па гідраметэаралогіі, кантролі радыеактыўнага забруджвання і маніторынгу навакольнага асяроддзя Мінпрыроды.

Ужо сёння ўначы месцамі па захадзе, раніцай і днём у многіх раёнах краіны пройдуць дажджы. Удзень на захадзе месцамі ўзмацненне ветру парывамі 15—18 м/с. Тэмпература паветра ўначы складзе мінус 1 — плюс 5 градусаў, удзень — 9—14 градусаў з плюсам, а на поўдні краіны — да 16 градусаў цяпла.

Надвор'е пачне псавацца ўжо ў сераду. У гэты дзень месцамі па краіне чакаюцца кароткачасовыя ападкі ў выглядзе дажджу і мокрага снегу. Ноччу і раніцай у асобных раёнах слабыя туман і галалёд. Тэмпература паветра ўначы будзе вагацца ад мінус 1 да плюс 6 градусаў, а ўдзень — ад плюс 7 градусаў на паўночным захадзе да 15 градусаў на паўднёвым усходзе краіны.

Паводле інфармацыі сіноптыкаў, днём у чацвер месцамі па паўднёвым усходзе, а ў ноч на пятніцу ва ўсходніх раёнах ападкі будуць дастаткова моцныя.

У чацвер раніцай і днём на большай частцы тэрыторыі краіны прагназуюцца ападкі (у асноўным дождж). Днём месцамі па паўднёвым усходзе пройдуць моцныя дажджы. Уначы слупкі тэрмометраў пакажуць мінус 1 — плюс 6 градусаў, удзень — 6—11 цяпла.

У пятніцу зноў да нас вернуцца халодныя ападкі ў выглядзе мокрага снегу і дажджу. Яны будуць назірацца на большай частцы тэрыторыі краіны, а ўначы па ўсходзе месцамі будуць моцныя. Ноччу і раніцай на асобных участках дарог — галалёдзіца. Месцамі ўзмацненне ветру парывамі да 15—20 м/с. Тэмпература паветра ўначы дасягне мінус 1 — плюс 6 градусаў, удзень — плюс 5—11 градусаў, на паўночным усходзе месцамі — толькі 2—4 цяпла.

Згодна з доўгатэрміновым прагнозам айчынных спецыялістаў, у суботу месцамі па краіне чакаюцца кароткачасовыя ападкі ў выглядзе дажджу і мокрага снегу. Ноччу і раніцай на асобных участках дарог галалёдзіца. Тэмпература паветра ўначы ў межах ад мінус 3 да плюс 3 градусаў, а ўдзень — ад 6 да 13 цяпла. Будзе халадна і ў нядзелю, калі ноччу месцамі, а днём на большай частцы тэрыторыі прагназуюцца кароткачасовыя ападкі, у асноўным дождж. У начныя і ранішнія гадзіны ў асобных раёнах слабыя туман і галалёд. Ноччу сіноптыкі абяцаюць мінус 2 — плюс 5 градусаў, па паўднёвым усходзе — да плюс 7 градусаў, днём — да 8—15 цяпла.

Сяргей КУРКАЧ.

Зямное і духоўнае

БЕЛАРУСКІМІ СЛОВАМІ — ПРА СВЯТОЕ

Біблійная камісія працягвае работу

Трыццаць пяць гадоў таму па благаславенні мітрапаліта Філарэта была створана Біблійная камісія Беларускай праваслаўнай царквы, каб рыхтаваць пераклады на сучасную беларускую мову Свяшчэннага Пісання і богаслужбовых тэкстаў. За гэты час Біблійная камісія плённа працавала і зрабіла вельмі шмат. Яскрая на свята Благавешчання ў прыходскім доме мінскай Свята-Петра-Паўлаўскай царквы адбылася прэзентацыя чарговай, шостай, кнігі серыі «Новы Запавет Госпада нашага Ісуса Хрыста» ў перакладзе на беларускую мову Біблійнай камісіі. Гэта «Пасланні Саборныя і да Рымлян» на чатырох мовах: грэчаскай, славянскай, рускай і беларускай. На пачатку прэзентацыі Тацяна МАТРУНЧЫК, сакратар-каардынатар камісіі, расказала пра серыю, якая планецца ў дзевяці кнігах. У дзвюх наступных будуць пасланні апостала Паўла, у дзявятай — Апакаліпсіс Іаана Багаслова.

СТВАРЫЦЬ ЦАРКОЎНАБЕЛАРУСКУЮ МОВУ

Прафесар БДУ, доктар філалагічных навук Іван ЧАРОТА расказаў пра дзейнасць камісіі цягам усёй яе гісторыі. Першапачаткова ў склад уваходзілі трыццаць пяць чалавек, вялікая колькасць людзей спараджала шмат унутраных дыскусій, часта светапоглядных. Новы склад меншы, з шасці-сямі чалавек, сфарміраваўся ў 1994 годзе. Узначальваў камісію напачатку Уладыка Філарэт, потым — айцец Георгій Гардун. Ён сфармуляваў задачу так: не толькі перакладніцкая дзейнасць, а стварэнне царкоўнабеларускай мовы.

Іван Аляксеевіч Чарота заўважыў, што беларуская мова і сёння не з'яўляецца асноўнай функцыянальнай мовай царквы: расказаў, колькі памылак давялося выпраўляць на ўжо здзейсненых перакладах і дагэтуль працу нельга лічыць канчатковай і завяршанай.

— Але беларусам ёсць чым ганарыцца. У нас на цяперашні момант васямнаццаць розных перакладаў Новага Запавету на сучасную беларускую мову, у асноўным аўтарскіх. Але няма кананічнага, прызнанага ўсімі. Гэта вынік аб'ектыўнага стану беларускай мовы і рознаканфесійнасці беларусаў.

Іван Чарота падкрэсліў, што пераклад, здзейснены Біблійнай камісіяй, усё-такі з усіх найбольш дасканалы. Недарэмна па выніках 2018 года за пераклад з арыгінальных моў і выданне кніг Новага Запавету на беларускай мове калектывы Біблійнай камісіі Беларускай праваслаўнай царквы і Секцыі па перакладзе літургічных тэкстаў і афіцыйных дакументаў каталіцкай царквы камісіі Божага культу і дысцыпліны таінстваў пры Канферэнцыі каталіцкіх епіскапаў у Беларусі сталі лаўрэатамі прэміі «За духоўнае адраджэнне». Дзякуючы падрыхтаванаму Біблійнай камісіяй «Кароткаму царкоўнаславянска-беларускаму слоўніку праваслаўнай лексікі» сродкі масавай інфармацыі і ўсе зацікаўленыя маюць узоры адпаведнай тэрміналогіі, хоць і тут застаюцца спрэчкі. Напрыклад, не ўсе згодныя з тым, што прапануецца захаваць тэрміны «Благавешчанне», «боская ласка» («благадаць») і гэтак далей, бо ў беларускай мове слова «блага» мае сэнс «дрэнна».

Тацяна Матрунчык нагадала, што сёлета айцу Сергію Гардуну, які ўзначальваў камісію і памёр два гады таму, споўнілася б 65 гадоў. Ён валодаў высокай адукацыяй і як філолаг, і як багаслоў, быў у камісіі ад самага яе стварэння ў 1989 годзе і ўзначальваў яе з 1994-га, яго прынцыпы пераняла паслядоўнікі. Напрыклад, тое, што ў камісіі, ні ў прыхода Свята-Петра-Паўлаўскага сабора, дзе ўпершыню сталі служыць па-беларуску, ніколі не было пазіцыі выцесніць царкоўнаславянскую мову, хоць некаторыя гэтага баяліся, з насцярогай ставіліся да богаслужэнняў на беларускай. З айцом Сергіем да апошняга ішла праца над перакладам псалмоў, паслялі пераклісці 52 псалмы, работа будзе працягвацца.

ГАЛОЎНАЕ — НЕ ТЭКСТ, А СЭНС

У прэзентацыі ўзяў удзел **айцец Віктар КУЛАГА, новы адказны рэдактар перакладу Біблійнай камісіі**, прызначаны ў студзені Мітрапалітам Мінскім і Заслаўскім, Патрыяршым Экзархам усяе Беларусі Веніямінам. Айцец Віктар вывучаў грэчаскую мову ў Афінскім універсітэце, меў практыку багаслужэння на грэчаскай мове, загадвае кафедрай біблеістыкі і багаслоўя Мінскай духоўнай акадэміі. Айцец Віктар адзначыў, што работа ў камісіі — вялікая адказнасць. Ён бачыць два вялікія пытанні... Па-першае, пра сам тэкст — у праваслаўнай царкве няма кананічнага тэксту Свяшчэннага пісання, таму што мова развіваецца, узнікаюць не памылкі, а розныя прачытанні. Грэчаскі тэкст таксама мае варыянты, навукоўцы яшчэ з XVII стагоддзя пачалі параўноўваць іх, шукаць рознычытанні. Другая праблема — пераклад. Бо пераклад — гэта пытанне разумення тэксту. Справа не ў тым, каб спрачацца накont асобнага слова. Кожная кніга пішацца ў сваю эпоху, у сваіх культурных, гістарычных асабліваcцях. Праблема — у правільным разуменні, паняццях, і любы пераклад вітаецца, бо, калі пачынаеш заглыбляцца ў тэкст, гэта вельмі важная работа, якая ніколі не спыняецца. Таму ў камісіі вельмі вялікія перспектывы, тым больш усе ўмовы для працы створаны.

Кандыдат багаслоўя Алесь КАРОЛЬ, выкладчык Жыровіцкай семінарыі, акрэсліў этапы гісторыі перакладаў Свяшчэннага Пісання, пачынаючы з ІІ стагоддзя. Згадаў і гісторыю перакладаў на беларускую мову, у прыватнасці Васіля Цяпінскага. Праваслаўныя святары ў той час чыталі пропаведзі на старабеларускай мове, але Свяшчэннае Пісанне цытавалі на царкоўнаславянскай, прыклад таму — пропаведзі Лявонція Карповіча, архімандрыта Віленскага. Кальвініст Васіль Цяпінскі ў 70-я гады XVI стагоддзя, праз 50 гадоў пасля выхаду Біблii Францыска Скарыны, ажыццявіў пераклад Евангелля на мову, максімальна набліжаную да простанароднай. Адбываліся гэта ў маёнтку Васіля Цяпінскага на Віцебшчыне, у Цяпіна, сёння — Чашніцкі раён. Побач з перакладам на старабеларускую мову, дарэчы, Цяпінскі змяшчае тэкст на царкоўнаславянскай, бо мэтай яго перакладу было — дапамагчы простым людзям зразумець Евангелле.

— Гэта ўнікальная з'ява, — сцвердзіў Алесь Кароль. — Зараз я вам зачытаю ўрывак з таго перакладу, «Прытчу пра злых вінаградараў», і вы пераканаецеся, што і 450 гадоў таму беларуская мова ўжо існавала, і нельга казаць, што «беларускую мову прыдумаў паляк Янка Купала ў пачатку XX стагоддзя» — выказванне, якое я на ўласныя вушы чуў.

Алесь Кароль згадаў цікавыя пераклады Святога Пісання на беларускую мову, напрыклад брата Якуба Коласа Міхася Міцкевіча, чый пераклад існаваў толькі ў рукапісным варыянце, ці ксяндза Уладзіслава Чарняўскага з Вішнева.

— Наша камісія працуе вельмі павольна, паступова, але затое вельмі адшліфоўвае тэксты і над кожным словам думае. Бывалі спрэчкі, калі нават на галасаванне ставілі, што прыняць. Тут нам дапамагалі пераклады на іншыя мовы. Напрыклад, вельмі актыўна, дзякуючы Івану Аляксеевічу Чароту, карысталіся сербскім богаслужэбным перакладам. Наша задача — не апярэдзіць кагосьці, а ўцаркавіць беларускую мову, зрабіць яе прыдатнай для царкоўнага праваслаўнага богаслужэння.

ЦЫВІЛІЗАЦЫЙНЫ ВЫБАР БЕЛАРУСАЎ

Эльвіра ЯРМОЛЕНКА, старшы навуковы супрацоўнік аддзела гісторыі беларускай мовы Інстытута мовазнаўства НАН Беларусі, заўважыла, што беларуская рэлігійная тэрміналогія мае вельмі працяглую гісторыю. Рэлігійная лексіка ўжывалася ўжо ў старабеларускай мове вельмі шырока, побач з грамадзянскай, ваеннай, побытавай. Яна фіксуецца ў нашых самых старажытных рукапісных тэкстах: летапісах, хроніках, статутах, граматах. Іншая справа, што спачатку на беларускіх землях была царкоўнаславянская рэлігійная лексіка, але з цягам часу яна пачала перакладацца, і ўжо ў 1489 годзе з'явілася «Чэцця», мова якой была сінкрэтычнай: у ёй царкоўнаславянізмы цесна пераплецены з уласна беларускай рэлігійнай лексікай. У 1596 годзе выйшаў царкоўнаславянска-старабеларускі слоўнік Лаўрэнція Зізанія, дзе ўся царкоўнаславянская лексіка перакладалася на старабеларускую мову.

Эльвіра Валер'еўна падкрэсліла, што рэлігійная лексіка ў Беларусі ствaралася не толькі ў праваслаўі, але і ў іншых веравызнаннях, і адлюстроўвала паняцці ўсіх вераванняў. У праваслаўі было больш грэчаскіх запазычанняў, у каталіцызме — лацінскіх; і там, і там была і спрадвечная беларуская лексіка. Навукоўцы вылучаюць тры этапы развіцця рэлігійнай тэрміналогіі ў Беларусі XX стагоддзя: першы — з 1910 года, ад выхаду часопіса «Праваслаўны браткік», і заканчваючы 1933 годам. Час уздыму, калі навукоўцы, выдаўцы шукалі беларускія адпаведнікі. У гэты час «атэізм» перакладаўся як «бязвернасць», а «акафіст» — як «хваласпеў». Спрабавалі ўтварыць рэлігійныя тэрміны, у якіх выкарыстоўваліся ўласна беларускія сродкі: «несмяротлівасць», «неўмірушчасць»,назіралася таксама выкарыстанне паланізмаў і русізмаў, наватвораў, якія не прыжыліся. Другі этап — з 1933-га да сярэдзіны 1980-х, час, калі царква была адасобленая ад дзяржавы, у слоўніках не адлюстроўвалася рэлігійная лексіка, і пераклады Свяшчэннага Пісання з'яўляліся часцей за ўсё не на тэрыторыі Беларусі. Рэлігійная лексіка ў слоўніках таго часу характарызуецца варыянтнасцю: можна знайсці і «ангел», і «анёл», і «Збавіцель», і «Збаўца». Трэці этап — з 1980-х — да нашага часу, калі актывізавалася работа па стварэнні і нармалізацыі рэлігійнай лексікі. Вельмі шмат зроблена, напрыклад, у Акадэміі навук створаны «Рэлігійны слоўнік старабеларускай мовы», дзе ўтрымліваецца каля чатырох тысяч слоўнікавых артыкулаў, Рэлігійны корпус беларускай мовы, які пастаянна папаўняецца, вядзецца фундаментальнае даследаванне рэлігійнай лексікі беларускай мовы. Эльвіра Ярмоленка асабліва адзначыла ролю ў гэтых працэсах Біблійнай камісіі Беларускай праваслаўнай царквы. Зазначыла, што вельмі добра, калі ў працэсе выпрацоўкі тэрміналогіі захоўваецца варыянтнасць — толькі час пакажа, якое слова прыжывецца, якое знікне з мовы.

— Людзі ў Біблійнай камісіі працуюць вельмі карпатліва, вельмі адказна, дыскутуюць, шукаюць рашэнне, — зазначыла Эльвіра Ярмоленка. — Што мне асабіста спадабалася — у іх ёсць пераемнасць. Таму на заканчэнне ўспомню словы айца Сергія Гардуна: «Распрацоўка багаслоўскай тэрміналогіі, пераклад сакральных тэкстаў — гэта важная справа, у якой беларусы павінны зрабіць свой цывілізацыйны выбар».

Людміла РУБЛЕЎСКАЯ.

У лабірынтах мастацтва

«ЖЫВАПІС» З ІМЕМ АЛЕНА

Манументальная скульптура на фасадзе Нацыянальнага мастацкага музея набыла імя

Сёлета Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь адзначае сваё 85-годдзе. Але ёсць і яшчэ адзін юбілей, менш значны і важны і для музейшчыкаў, і для аматараў мінскай архітэктуры. 15 студзеня 1949 года выйшаў загад Савета Міністраў БССР аб будаўніцтве Дзяржаўнай карціннай галерэі.

Кіраваў будаўніцтвам сам аўтар праекта, малады архітэктар-франтавік, былы партызан Міхаіл Бакланаў. Гэта была яго першая буйная самастойная праца і, дарэчы, першы прыклад будаўніцтва музейнага будынка ў СССР, таму нядзіўна, што Міхаіл Івanaвіч адчуваў вялікую адказнасць. Галіна Бакланава, удава архітэктара, успамінала, як на іх невялікай кухні ў папяросным дыме (Аладава тады курыла моцны «Беламор») абмяркоўвалася кожная дэталь праекта.

УЧАСТАК ПАД ГАЛЕРЭЮ

Карцінная галерэя павінна была асвоіць будынак у Падгорным завулку (недалёка ад вул. Першамайскай), на што вылучалася 800 000 рублёў. Але дырэктар галерэі Алена Васільеўна Аладава не пагадзілася: яна дабілася рашэння пабудаваць новы музейны будынак у зруйнаваным Мінску па арыгінальным праекце архітэктара Міхаіла Бакланава, вучня знакамітага Іосіфа Лангбарда. Па задуме аўтара, галерэя павінна была размяшчацца на вольным ад забудовы ўчастку з актыўным рэльефам, як мяркуецца, у раёне скрыжавання вул. Леніна і Першамайскай, насупраць бальнічнага комплексу. Гэта быў класіцыстычны будынак-сядзіба з сходнымі тэрасамі і фантанамі, музей-сядзіба, храм мастацтваў.

Гэты першапачатковы рамантычны праект, створаны Бакланавым, не быў прыняты з-за высокага кошту і аддаленасці ад галоўнай сталічнай магістралі — праспекта Сталіна. Шкада, што не ўдалося адваяваць гэты ўчастак, маляўнічы куток гарадскога асяроддзя. Пад будаўніцтва Мінскі гарадскі савет адвёў невялікую пляцоўку па вуліцы Леніна паміж тагачаснымі будынкамі Міністэрства сувязі і «Белпрампраектам». Гэта адразу абмяжавала магчымасці для павелічэння росту і маштабу музея, пазбавіла яго прастору, прыгожых падыходаў. Але вузкая ў гэтай частцы вуліца Леніна і суседні бульвар з маладымі ліпамі пасля канчатковай забудовы аказаліся вельмі гарадскімі і ўтульнымі, а найбліжэйшыя станцыі метро, пабудаваныя ў сярэдзіне 1980-х, вырашылі ўсе праблемы сувязі з далёкімі гарадскімі раёнамі.

Тэхнічны праект другога варыянта будынка галерэі быў распрацаваны «Белдзяржпраектам» і зацверджаны 1 верасня 1951 года. 28 сакавіка 1952 года Дзяржаўная камісія адзначыла высокі мастацкі ўзровень распрацаванага архітэктурнага рашэння музея і асабліва падкрэсліла яго эканамічнасць. Будаўніцтва працягвалася бурнымі тэмпамі пяць гадоў.

СКУЛЬПТУРЫ НА ФАСАДЗЕ

Асаблівая ўвага ўдзялялася фасаду і яго манументальна-дэкаратыўнаму строю. У нішах і на франтоне будынка планавалася ўстанавіць скульптурныя кампазіцыі, а на фасадзе за калонамі змясціць скульптурны фрыз. Архітэктар прапанаваў устанавіць у нішах шматфігурныя скульптурныя групы рамантычнага рэвалюцыйнага характару. Такое рашэнне перагружала фасад, парушала сэнсавую нагрузку будынка, і мастацкі савет Саюза мастакоў і архітэктараў скарэкціраваў іх, наблізіўшы да прызначэння і функцый будынка як карціннай галерэі. Вырашана было паставіць у нішах алегарычныя фігуры «Жывапіс» і «Скульптуры», а на франтоне, як у Ленінградскай акадэміі мастацтваў, замест статуі Мінервы ўсталяваць алегарычную постаць Славы, якая вянчае лаўровым вянком усіх мастакоў, што ўваходзяць сюды.

Заказ на выкананне бетонных скульптур даручылі пяці скульптарам — народнаму мастаку БССР Андрэю Бембелю, скульптарам Сяргею Адашкевічу, Паўлу Белавусаву («Скульптура»), Льву Рабэрману («Жывапіс»).

Нямала цікавых гісторый пра гэтыя скульптуры захавала памяць найстарэйшых супрацоўнікаў і тых людзей, якія былі сведкамі будаўніцтва. Многія ўспаміны больш нагадваюць легенды, але некаторыя падмацаваны дакументальна.

Адна з іх датычыцца «Славы» Андрэя Бембеля, устаноўленай у верхняй частцы будынка. Галоўны інжынер праекта С. Атаеў успамінаў: «Калі прывезлі скульптуру Бембеля, мне здалося, што шыя не занадта доўгая. З уласцівай маладосці паспешлівасцю я загадаў выклікаць майстра, каб падкараціць

Натуршчыца Алена Аляксеева.

Архітэктар Міхаіл Бакланаў.

яе на некалькі сантыметраў. На шчасце, гэта зрабіць не паспелі. На наступны дзень я застаў ляжачую на зямлі статую і групу людзей, якія ўзбуджана жэстыкулявалі. Гэта былі дырэктар, вытанчаная, інтэлігентная Аладава, архітэктар Бакланаў і адзін з кіраўнікоў горада. Пасля не вельмі прыемных фраз яны дахадзілі патлумачылі, што скульптар спецыяльна зрабіў так: калі глядзець знізу пасля ўстаноўкі, то шыя будзе выглядаць нармальнай».

Удава архітэктара Галіна Бакланава згадвала, што мужчынскі вобраз «Скульптуры» вельмі нагадваў ёй мужа, самога архітэктара Міхаіла Бакланава, які быў прыгожы і меў мужную знешнасць. Яму было толькі 35 гадоў, калі ён пачаў будаўніцтва галерэі.

У музейным архіве захаваўся цікавы дакумент з гісторыі будаўніцтва музея. Ён датычыцца менавіта манументальных скульптур.

За паўгода да заканчэння будаўніцтва высветлілася, што ўжо адфармаваныя фігуры «Жывапіс» і «Скульптура» не адпавядаюць патрабаванням зацверджанага праекта з-за неадпаведнасці памераў скульптур і вышыні ніш. «Кампазіцыйнае рашэнне адзначаных постацяў з'яўляецца слабым, — пісаў засмучаны Бакланаў у лісце да старшыні Джзяржбуда Караля, — асабліва гэта датычыцца жаночай постаці, якая выканана на нізкім мастацкім узроўні. У 1956 годзе я як аўтар праекта патрабаваў склікання Мастацкага савета, які таксама адзначыў нізкі мастацкі ўзровень выкананай работы, аднак адзначаная скульптура без змен невядома па якім загадзе была адфармавана. Катэгарычна пратэстую супраць пастаноўкі гэтых скульптур. Прашу садзейнічаць».

«Давайце неадкладна паглядзім і вырашым», — напісаў рэзалюцыю старшыня Дзяржбуда Уладзімір Кароль. Ён спачуваў Бакланаву, але ляпіць і фармаваць новыя скульптурныя групы не было калі. Тэрміны здачы аб'екта былі жорсткія. Так алегарычныя «Жывапіс» і «Скульптура» аўтарства і Рабермана, і Адашкевіча, і Белавусава назаўсёды засталіся на фасадзе музея. Усе гэтыя і іншыя трывогі прывялі да таго, што Міхась Іванавіч трапіў у шпіталь з абвастрэннем старой язвы і не быў на ўрачыстым адкрыцці свайго стварэння. А мінчанам адразу ж спадабаліся гэтыя скульптуры: колькі фотаздымкаў і сэлфі зроблена на іх фоне!

АЛЕГОРЫЯ «ЖЫВАПІСУ» ПА ІМЕНІ АЛЕНА

Зусім нечакана ў сакавіку 2024 года гісторыя з адной са скульптур — алегорыяй «Жывапісу» атрымала развіццё. У Нацыянальны мастацкі музей Рэспублікі Беларусь прыйшоў ліст ад дзвюх мінчанак. Яны сцвярджалі, што валодаюць дакументальнымі сведчаннямі таго, што для скульптуры-алегорыі «Жывапіс» работы скульптара братоў Рабермана пазіравала іх бабуля Алена Аляксеева (1920—2007), і прасілі ўвесці яе імя ў гісторыю музея.

Кожная лішняя рысачка з гісторыі музея, тым больш у год яго юбілею, важная і цікавая не толькі музейшчыкам, але і ўсім аматарам Мінска і яго архітэктуры, і я звязалася з адпраўшчыцамі ліста.

Што ж удалося даведацца ад Алены Аляксеевай і Святланы Свідуновіч? Яны перадалі занатаваныя са слоў сваёй бабулі ўспаміны і фотаздымак, які паказвае дэкаратыўна-манументальную скульптуру «Жывапіс» у некалькі іншым выглядзе, чым тую, якую ўсе прывыклі бачыць у правай нішы фасада музея. Фотаздымак гэты быў надрукаваны ў манаграфічным буклеце 1959 года з подпісам «Жывапіс. (Эскіз)» і паказвае працэс работы над скульптурай. Верагодна, гэта быў першапачатковы гіпсавы варыянт скульптуры, дастаткова падрабязны, па якім яшчэ адгадвалася падабенства з канкрэтнай мадэллю.

Аўтар гэтай скульптуры Леў Раберман (1923—1988) — скульптар-самародак, які не меў спецыяльнай скульптурнай адукацыі. Інфармацыя аб ім вельмі абмежаваная. Ні ён, ні яго брат Марк не ўвайшлі ў даведнікі Саюза мастакоў Беларусі, хоць у зборы Нацыянальнага мастацкага музея захоўваецца пяць выдатных скульптурных партрэтаў работы Марка і адзін — Льва Рабермана. З манаграфічнага буклета аб скульптары 1959 года і каталога скульптуры Мастацкага музея вядома, што абодва браты родам з Чачэрска Гомельскай вобласці, былі вучнямі (ці, як яны пісалі, «карысталіся парадамі») найвядомейшага народнага скульптара Беларусі Заіра Азгура. Тры гады Леў Раберман працаваў у майстэрні Азгура. 20 гадоў ўжо працаваў у Мінску, у 1966-м браты пераехалі ў Кісловодск, а адтуль эмігрыравалі ў Ізраіль ці ЗША.

Работа з натурай для творчасці Заіра Азгура — скульптара-рэаліста — была абавязковай і прынцыповай, усе яго творы (нават гістарычныя персанажы без вядомай іканаграфіі) ляпіліся толькі з канкрэтнага натуршчыка. Так працавалі і яго вучні — скульптары Рабермана. Атрымаўшы замову на ўвасабленне дэкаратыўна-манументальнай скульптуры «Жывапіс», Леў Раберман стаў шукаць натуршчыцу-мадэлю.

Паводле сямейнай легенды Аляксеевых, Алену, якая ішла па справах, спыніў на вуліцы (яна жыла тады ў раёне плошчы Перамогі) нейкі скульптар (засталося невядомым, ці быў гэта Леў Раберман, ці сам Заір Азгур) і прапанаваў пазіраваць. «Хачу Вас ляпіць», — сказаў ён. Родная кажуць, што Алена была такая яркая і прыгожая, са станам, што на вуліцы на яе абарочваліся мінакі. Акрамя таго, у яе знешнасці ўвасабляўся той неабходны для савецкай скульптуры ідэал — тыпаж моцнай, велічнай і гарманічнай фігуры сталай жанчыны.

Алена, ураджэнка Бабруйска, у свае 36 гадоў — маці чацвярых дзяцей, хатняя гаспадыня, жонка кадравага ваеннага, намесніка начальніка Генштаба Беларускай ваеннай акругі, пагадзілася, калі даведалася, што сеансы будуць праходзіць у майстэрні Заіра Азгура, тады ўжо вельмі вядомага скульптара.

Азгур, які, верагодна, рэкамендаваў свайго вучня для выканання гэтай скульптуры, курыраваў яго работу і гарантаваў яе якаснае выкананне.

Гэты фотаздымак, безумоўна, адлюстроўвае манументальную алегорыю «Жывапіс» у першапачатковым варыянце ў гіпсе, выкананую вельмі прафесійна і рэалістычна, з захаваннем натуры. Ці ёсць там партрэтнае падабенства з маладой А. Аляксеевай, устанавіць сёння цяжка, тым больш што скульптура дапрацоўвалася з цягам часу. Скульптар мог карыстоўваць некалькі натуршчыц у якасці прататыпа алегорыі «Жывапісу» асобна для лепкі фігуры і асобна — для твару.

Пры далейшай рабоце над вывявай пластычная жаночая фігура змянілася ў бок большай суровасці і манументалізацыі і стала больш абагульненай. Гэта адбылося галоўным чынам з-за матэрыялу, у якім яна павінна была быць выканана, а менавіта бетону, які не вытрымліваў залішняй дэталізацыі першапачатковага эскіза. Аўтар прыбраў жыццёвую канкрэтыку — гузікі, складкі адзення, завітыя валасы на лбе, адкладны каўнер сукенкі, адмовіўся ад ручкі на вазе і дадаў беларускі арнамент на адзенні, увёў атрыбут жывапісу за спінай мадэлі — падрамнік на мальберце з драпіроўкай.

Спрошчаны і твар жанчыны, прыбрана партрэтнае падабенства з канкрэтнай мадэллю. Скульптура стала больш абагульненай, класіцыстычнай, з фігурай маладзейшай жанчыны. І, трэба сказаць, страціла ў эфектнасці і пафаснасці першапачатковай задумы.

Натуршчыцы Алене Аляксеевай пасля заканчэння сеансаў дасталася на памяць ад удзячнага скульптара фатаграфія з першапачатковым эскізам — варыянтам скульптуры. Умоо пажылой жанчынай яна любіла расказваць пра гэты эпізод свайго жыцця. А фатаграфія стала сямейным рарытэтам.

Надзея УСАВА, мастацтвазнаўца.

Бібліятэчнае краязнаўства

УШАНОЎВАЮЦЬ ПАМЯЦЬ ПРА ЗЕМЛЯКА

Асінторфаўская сельская бібліятэка – цэнтр экалагічнай асветы – прыклад таго, як краязнаўчая работа па ўсіх кірунках можа служыць прадметам прыцягнення чытачоў.

Галіна Мікалаеўна Благадзёрава і Тацяна Леанідаўна Васількова, якія шчыра і самааддана працуюць у гэтым цэнтры асветніцтва, па крупінках збіраюць матэрыялы з адкрытых крыніц, хатніх архіваў сваіх землякоў, з іншых прастораў, выбудоўваюць гісторыю роднага паселішча, яго ваколіц, зазіраюць у мінулае пра Вялікую Айчынную вайну.

«Торфапрадпрыемства «Асінторф», створанае дзякуючы руплівасці нашых прашчураў, — першынец беларускай энергетыкі, — дзеляцца сваімі развагамі бібліятэкары. — І як нам не збіраць гісторыю тых далёкіх дзесяцігоддзяў?! Працаўнікі, якія здабывалі і перапрацоўвалі торф, сталі пасля актыўнымі ўдзельнікамі барацьбы з нямецка-фашысцкімі захопнікамі... Мы шукаем разнастайныя факты, якія дапамагаюць у XXI стагоддзі рэканструяваць даўнія падзеі...»

У чытальнай зале бібліятэкі, якую добра ведаюць ва ўсім Дубровенскім раёне Віцебшчыны, матэрыялы па краязнаўстве размешчаны па наступных раздзелах: «Летапіс-хроніка аграгарадка Асінторф»; «Ваеннае краязнаўства», «Працоўная добласць пасёлка Асінторф» і шэраг іншых.

Асобная тэма даследчыкцкая пошуку асінторфаўскіх бібліятэкараў — лёс рускага пісьменніка Леаніда Чыгрына, які нарадзіўся ў Асінторфе ў 1942 годзе, маленькім хлопчыкам перажыў у Беларусі Вялікую Айчынную вайну, а пасля вызвалення роднай старонкі разам з блізкімі людзьмі пераехаў у Таджыкістан (тады — у Таджыкскую ССР)... У хуткім часе не стала яго маці, а затым і бацькі. Да некаторага ўзросту Леанід і не ведаў, дзе нарадзіўся, якія першыя старонкі ў яго жыццёвай біяграфіі... У Душанбэ пабачылі свет многія кнігі нашага земляка — гістарычныя раманы, прыгодніцкія аповесці, вялікі цыкл гістарычных навел. Шмат часу Леанід Мікалаевіч аддаваў мастацкаму перакладу, пераўвасабіўшы на рускую мову творы многіх таджыкскіх пісьменнікаў. Перакладаў літаратар, зразумела, з мовы арыгінала. Напрыканцы свайго жыцця — памёр у 2020 годзе — Леанід Чыгрын пераехаў у Расію, у Растоўскую вобласць.

У 2022 годзе да юбілею пісьменніка-земляка ў Асінторфаўскай сельскай бібліятэцы было праведзена пасяджэнне літаратурнай гасцёўні — «Наш зямляк — вялікі мастак слова». Сабраліся зацікаўленыя чытачы розных пакаленняў. Было шмат моладзі, школьнікаў...

Цяпер бібліятэкары мараць пра стварэнне асобнага міні-музея Леаніда Чыгрына, шукаюць самыя розныя сведчанні аб яго жыцці і творчасці. Такі цэнтр па вывучэнні здзейсненага ў літаратуры вядомым раманістам стане адзіным у свеце музеем Леаніда Чыгрына, лёс якога адначасова была пнаялежны трoм культурам — таджыкскай, рускай і беларускай. Руплівасць асінторфаўскіх бібліятэкараў — магчымасць аддаць зямляку даніну павагі, зрабіць тое, што ў дачыненні да яго ў шматнацыянальным свеце варта было здзейсніць яшчэ пры жыцці творца.

Раман СЭРВАЧ.

БУРШТЫНАВЫ ВЕКТАР І ПРАРЫЎНЫ ПРАЕКТ

Старшыня Ваўкавыскага райвыканкама Міхаіл СІЦЬКО расказаў аб паездцы ў Калінінградскую вобласць і падрыхтоўцы да юбілейнай даты горада

— Міхаіл Міхайлавіч, нядаўна ў складзе дэлегацыі Гродзеншчыны вы пабывалі ў бурштынавым краі — Калінінградскай вобласці. Была падпісана дамова аб намерах з расійскім раёнам. Што папярэднічала гэтаму?

— Беларусь і Расія паспяхова працуюць у рамках Саюзнай дзяржавы. Летась у Гродне з удзелам калінінградцаў прайшлі мерапрыемствы ў рамках праекта «Расія — Беларусь» — моцнае партнёрства» пры грантавай падтрымцы Фонду імя Гарчакова. І вось нядаўна адбыўся працяг праекта. У Калінінградскую вобласць прыбыла дэлегацыя Гродзенскай вобласці. Падпісана шэраг пагадненняў з муніцыпальнымі раёнамі. Ваўкавыскі раён і Палеск таксама замацавалі свае намеры аб наладжванні двухбаковых сувязяў.

Трэба сказаць, што пабрацімскія сувязі ў нас наладжаны з горадам Гусеў Калінінградскай вобласці. Дэлегацыя на чале з кіраўніком адміністрацыі неаднаразова наведвала Ваўкавыск.

Цяпер мы вырашылі пашырыць рамкі супрацоўніцтва з расійскім рэгіёнам. Такім чынам зацікавіліся Палескам, выйшлі на кіраўніцтва з прапановай супрацоўніцтва, атрымалі падтрымку. Мы расказалі аб сваім раёне, знакавых мясцінах. Нашы партнёры асабліва зацікавіліся турыстычнай сферай, у прыватнасці магчымасцямі беларускай санаторна-курортнай базы. Мы заўважылі, што гэты кірунак сёння вельмі папулярны ў расіян.

Паколькі Палескі раён па большасці аграрны, расійскія партнёры праявілі цікавасць да нашых тэхналогій па сельскай гаспадарцы. Таксама азнаёміліся з нашымі малочнымі і мяснымі прадпрыемствамі. Адчуваецца, што кіраўнік раёна, які, дарэчы, заняў гэту пасаду нядаўна, скіраваны на актыўнае супрацоўніцтва.

— Якім бачыце развіццё турызму з расійскімі партнёрамі?

— У Ваўкавыскім раёне дзейнічаюць два ведамасныя санаторыі — «Энергетык» і «Пралеска». Іх аздараўленчая база даўно асвоена расійскімі турыстамі. Думаю, санаторыі зацікавяць і нашых калінінградскіх сяброў. Акрамя гэтага, яны змогуць пазнаёміцца з рознымі турыстычнымі маршрутамі, убачыць нашы знакамітыя Мальдзівы — былыя кар'еры цэментнага завода. З іншага боку, на Балтыку, у знакаміты бурштынавы край, змогуць паехаць і нашы групы.

— Вы таксама згадалі інтарэс да беларускіх сельскагаспадарчых тэхналогій. Што тут маецца на ўвазе?

— У Палеску пачынаецца будаўніцтва вялікага жывёлагадоўчага комплексу. А для таго, каб яго асвоіць, неабходна глыбока вывучыць тэхналогію малочнай вытворчасці — усе меры па ўтрыманні, даенні, кармленні, аднаўленні статка і гэтак далей. Мы можам падзяліцца вопытам. У сваю чаргу, нас зацікавіла іх работа па аднаўленні статка, там напрацавана даволі важкая база. Мы таксама бачым для сябе перспектыву ва ўдасканальванні галштынскай пароды. Яна даволі далікатная і патрабуе вельмі дакладнага маніторынгу на стадыі аднаўлення.

— Ці вялася гаворка пра сумесныя праекты? Ведаю, што раней такія трансгранічныя праекты падтрымліваў расійскі Фонд імя Гарчакова. Ці накіравана грантавая падтрымка на беларуска-расійскі вектар?

— Вядзецца работа па пераразмеркаванні сродкаў фонду. Магчыма, яны будуць накіраваны на сумесныя беларуска-расійскія праекты. Наш раён у гэтым таксама зацікаўлены, будзем прапаноўваць свае ідэі. Пачнём з культурных, адукацыйных, спартыўных, экалагічных тэм. Больш падрабязна зможам гэта абмеркаваць падчас візіту ў Гродзенскі рэгіён, які адбудзецца ў сярэдзіне мая. За гэты месяц падрыхтуем свой пакет прапаноў. Спадзяюся, што кіраўніцтва адміністрацыі Палеска наведае наш Ваўкавыск падчас прыезду Калінінградскай дэлегацыі.

— Выходзіце на знешнія сувязі з іншымі краінамі?

— Спадзяёмся, што ў хуткім часе пачне рэалізоўвацца праект з Кітаем па выпуску піратэхнічных сродкаў, феерверкаў. Дэлегацыя з КНР павінна да нас прыехаць у красавіку і нарэшце вызначыцца з далейшай рэалізацыяй праекта. Гэта справа ў Беларусі новая, але ў нас ёсць неабходныя ўмовы. У якасці складоў плануем задзейнічаць памяшканні былога ваеннага гарадка. Там будзе арганізавана і сама вытворчасць.

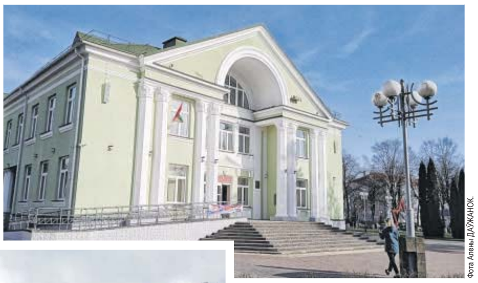

Фота Алены ДАЎЖАНОК.

Фота Віктара ІВАНЧЫКАВА.

Раней феерверкі завозіліся з Еўропы, пазней — пастаўляў Кітай. Магчыма, у нас будзе створана сумеснае прадпрыемства. Тэма запатрабаваная, на гэту прадукцыю ёсць попыт.

— Што сёння актуальна для саміх жыхароў Ваўкавыска?

— Вырашаем пытанні аховы здароўя. Ідзе аднаўленне медыцынскай базы, яна пастаянна ўдасканальваецца. Многае зрабілі ў гэтым кірунку летась. Адрамантавалі ФАПы, купілі перасовачны ФАП, што павышае якасць абслугоўвання. Там на месцы чалавек зможа атрымаць пры неабходнасці накіраванне на дадатковае абследаванне ў раённай клініцы. Рыхтуем устаноўку ангіёграфа, які даследуе хваробы сасудаў. Аб'яўлены тэндар на мантаж абсталявання. Плануем да 1 мая здаць апарат у эксплуатацыю.

— Ваўкавыск — горад прывабны для жыцця. Тут знаходзіцца шэраг буйных прамысловых аб'ектаў. А як ідзе будаўніцтва жылля?

— Летась здалі два шматпавярховікі, сёлета таксама будзем здаваць шматкватэрны дом. Будаўніцтва вядзе самая буйная арганізацыя рэгіёна «Гроднажылбуд». Сустракаемся з людзьмі, прапануем ім варыянты, каб яны своечасова падрыхтавалі дакументы для атрымання кватэр. Таксама выдзяляецца жыллё для ваеннаслужачых і шматдзетных сем'яў.

— Калі падвесці вынікі мінулага года, на чым бы вы акцэнтавалі ўвагу? Якія самыя значныя здабыткі?

— Лічу, што мінулы год можна назваць прарыўным для Ваўкавыскага раёна. Мы паспяхова справіліся з вызначанымі планамі. Пачалі рэалізацыю вельмі істотнага інвестпраекта па перапрацоўцы цвёрдых бытавых адходаў з вытворчасцю РДФ-паліва. Праект плануецца рэалізаваць у рамках дзяржаўнай праграмы «Камфортнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе». Рэалізацыя праекта дазволіць мінімізіраваць шкоднае ўздзеянне на навакольнае асяроддзе, атрымаць альтэрнатыўнае паліва і стварыць новыя працоўныя месцы. Атрыманае такім чынам паліва будзе выкарыстоўвацца для вытворчасці цэменту на прадпрыемстве «Красносельскбудматэрыялы».

— У будучым годзе Ваўкавыск адзначыць 1020-годдзе. Пачалі падрыхтоўку да адметнай даты?

— Нядаўна ў нас адбылася сустрэча з губернатарам. Агучылі гэту тэму і выказалі прапанову правесці ў Ваўкавыску абласны фестываль «Дажынкі» ў наступным годзе. Такім чынам, мяркуем сумясціць два важныя мерапрыемствы і зладзіць глабальнае свята. Гэта было б самым маштабным падарункам як для нашых гараджан, так і для гасцей горада.

Гутарыла Маргарыта УШКЕВІЧ.

Фота Лізаветы ГОЛАД.

Медыцына

Дыяпазон дапамогі расце

У міжраённым медыцынскім цэнтры ў Ваўкавыску пачне працаваць ангіяграфічны кабінет

У Гродзенскай вобласці вызначаны тры раённыя цэнтры з апорнымі клінікамі, на абслугоўванні якіх 5-6 раёнаў. Ваўкавыск — адзін з такіх міжраённых цэнтраў. Цяпер тут знаходзіцца 430 ложкаў, з якіх больш паловы выкарыстоўваецца для лячэння пацыентаў з іншых раёнаў: Зэльвенскага, Слонімскага, Свіслацкага, Бераставіцкага, Мастоўскага і Шчучынскага. Медыцынская дапамога робіцца і на амбулаторным этапе. Агульная колькасць насельніцтва складае 225 тысяч чалавек.

Галоўны ўрач Алена ГРЫЦКЕВІЧ і загадчык кабінета МРТ Гражына ШАПЕЛЬ устанаўліваюць рэжымы ўвядзення кантраснага рэчыва ў кабінеце МРТ.

Увядзенне новага корпуса бальніцы ў 2018 годзе дазволіла не толькі палепшыць даступнасць і якасць медыцынскіх паслуг, умовы ўтрымання пацыентаў, але і аб'яднаць медыцынскую ўстанову ў адзіны міжраённы цэнтр. Новая бальніца атрымала сучаснае рэнтген абсталяванне, ультрагукавыя прыборы.

У статусе міжраённай установы працуюць аддзяленне «Шлюб і сям'я», аддзяленні трансфузіялогіі, лапараскапічнай хірургіі. Дарэчы, 80 % халецыстэктамій праводзіцца менавіта лапараскапічным спосабам — гэта значыць без надрэзаў, з дапамогай праколаў.

Акрамя таго, функцыянуюць дыягнастычныя кабінеты, дзе праводзіцца дыягностыка пацыентаў з іншых раёнаў. Гэта кабінет МРТ, КТ, ПЛР-лабараторыя, цыталагічная лабараторыя, праводзіцца УГД-скрынінг цяжарных жанчын на базе жаночай кансультацыі.

Галоўны ўрач раённай бальніцы Алена Грыцкевіч засяроджвае ўвагу на новым дыягнастычным комплексе. У хуткім часе тут адбудзецца адкрыццё ангіяграфічнага кабінета. На сёння такія кабінеты ёсць толькі ў Гродне і Астраўцы.

— Клініка працягвае аднаўляцца, мы атрымалі ангіяграфічны апарат коштам амаль два мільёны рублёў. Апарат дасць магчымасць праводзіць даследаванне сасудаў, у тым ліку аказанне дапамогі людзям з вострым каранарным сіндромам, а таксама будзе выконвацца ангіяграфія сасудаў рознага віду, — зазначае галоўны ўрач бальніцы.

Патрэба ў апараце відавочная, кажа Алена Грыцкевіч. На сёння хваробы сістэмы кровазвароту займаюць першае месца ў прычынах смяротнасці і дасягаюць 54 %. Таму важна не толькі аказаць экстранную дапамогу, але і перабудаваць работу такім чынам, каб выяўляць пацыентаў з высокай кардыяваскулярнай рызыкай не пры вострым сіндроме, а ў планавым парадку. Цяпер іх можна будзе даследаваць падчас прыёму.

— Пры наяўнасці апарата мы будзем забяспечаны ўсім неабходным на сённяшні дзень для функцыянавання такой апорнай клінікі, — падкрэсліла галоўны ўрач.

Шырока запатрабаваны тут і міжраённы траўматалагічны цэнтр. Асабліва гэта датычыцца эндапратэзавання тазасцегнавых суставаў. Чарга на аперацыю ёсць пастаянна. Напрыклад, летась з мая па снежань было выканана пратэзаванне ўсім заяўленым пацыентам, а гэта каля 200 чалавек. Усе пратэзы закупляюцца праз Мінздраў.

Таксама за кошт сродкаў Міністэрства аховы здароўя ў клініцы набыты апарат магнітна-рэзананснай тамаграфіі, кошт якога склаў 2,5 мільёна рублёў. Яшчэ 1,5 мільёна выдаткавана раённым бюджэтам для рамонту кабінета. Амаль трэцяя частка даследаванняў на апаратах КТ і МРТ прыходзіцца на пацыентаў з іншых раёнаў, што сведчыць аб запатрабаванасці такой апорнай клінікі. Для больш шырокага ахопу насельніцтва арганізаваны два дапаўняльныя аддзяленні УГД-дыягностыкі і эндаскапіі. Апрацоўка ўсіх эндаскапічных вынікаў выконваецца толькі ў аўтаматычным рэжыме.

Не застаецца без увагі і сельскае насельніцтва. За апошні час адрамантаваны тры амбулаторыі ўрача агульнай практыкі, чатыры ФАПы і дзве бальніцы сястрынскага нагляду, на гэтыя мэты затрачана 101 тысяча рублёў. Летась закуплены перасовачны ФАП, які за паўгода аб'ехаў 115 вёсак.

Фінансаванне на аднаго жыхара за мінулы год у раёне склала больш за 700 рублёў.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота Лізаветы ГОЛАД.

Захапленне

І мадэлі, і дызайнеры

Удзельніцы тэатра моды «Спадчына» з Ваўкавыска самі шыюць свае касцюмы

Паўсотні непаўторных калекцый, дзясяткі тытулаў пераможцаў конкурсаў — такое партфоліа Заслужанага аматарскага калектыву Беларусі ўзорнага тэатра моды «Спадчына». Каля 20 гадоў працуе тэатр моды на базе Ваўкавыскага цэнтра творчасці дзяцей і моладзі. Апроч пашыву адзення, удзельніцы калектыву авалодваюць харэаграфічным мастацтвам.

— Наш калектыў незвычайны, ён не падобны на іншыя, — пачынае знаёмства з калектывам яго кіраўнік Ала Сурмінава. — Кожная ўдзельніца не толькі дэманструе сваё адзенне, але і сама яго шые. Ад мяне зыходзяць толькі ўстаноўка і нейкія эскізныя варыянты. І кожная дзяўчына пад сябе робіць сваю мадэль, але ў гармоніі з агульнай задумкай калекцыі.

Работа над калекцыяй не дапускае мітусні. Гэта працэс няспешны. Ад лякал да канчатковага выніку можа прайсці не адзін месяц. Акрамя гэтага, дзяўчаты наведваюць харэаграфічныя заняткі ў танцавальнай зале, якія вядзе Марына Рудзіеўская, харэограф тэатра. У адпаведнасці з калекцыяй падбіраецца музычны рэпертуар — альбо ў народным стылі, альбо сімфанічны, альбо эстрадны. Таксама адпрацоўваюцца рухі. Такім чынам, глядач не толькі бачыць унікальныя мадэлі адзення, але і ўспрымае іх як тэатральнае відовішча.

— Харэаграфічная пастаноўка павінна адпавядаць стылістыцы калекцыі, таму стараюся выбраць менавіта беларускую музыку са зразумелымі словамі і вядомай мелодыяй. Карыстаемся і класічнымі творамі, але павінна быць усё гарманічна, — заўважае харэограф.

Заняткі праходзяць па дзве гадзіны два разы на тыдзень. Плюс па два заняткі ў танцавальнай студыі.

Заўважаю, што ў партфоліа студыі нямала калекцый з саламянай апрацоўкай, прытым ёсць мадэлі, дзе саломка — гэта асноўны матэрыял. Узоры падбірае кожная ўдзельніца, што надае калекцыі такі разнастайны выгляд. Дарэчы, саломка патрабуе значнай папярэдняй работы. Для тэхнікі «аплікацыя» яе трэба размачыць, выпрастаць, наклеіць на паперу, а затым у ход ідуць нажніцы і ўласная фантазія.

Фота Лізаветы ГОЛАД.

Кіраўнік калектыву Ала СУРМІНАВА дэманструе калекцыю «Грацыі».

— Тканіна і ўсе неабходныя дэталі закупляюцца Цэнтрам творчасці дзяцей і моладзі, на базе якога дзейнічае наш тэатр моды. На адну калекцыю ідзе да паўсотні метраў. За 20 гадоў намі створана 52 калекцыі. Усе яны захоўваюцца тут, у Цэнтры творчасці, — расказвае Ала Аляксееўна.

Асобная тэма калекцый — выцінанкі. Падступаліся да іх павольна. Пачыналі з невялікіх пано. Потым выцінанка пераносілася на тканіну, а затым ішло абпальванне. Так узніклі ўзоры з народнай тэматыкай: дрэва жыцця, пеўні, жывёлы, сонца, плыт, стог сена... Яшчэ ёсць калекцыі з прыгожымі вышыўкамі, з футравым аздабленнем, з макрамэ...

— Вы не знойдзеце ў нашых калекцыях ніводнага элемента, ніводнага аздаблення, купленага ў крамах. Усё поўнасцю зроблена ўручную, у тым ліку і галаўныя ўборы, — падкрэсліла кіраўнік студыі.

«Казкі малахітавай шкатулкі», «Каханачка», «Саламяныя карункі», «Крывічанка», «Вяснянка», «Белы сон», «Кветкі Беларусі», «Свята», «Беларускі сувенір», з апошніх — «Матулі родныя напевы». «Квецень», «Беларускія прыгажуні», «Грацыя» — далёка не ўвесь пералік калекцый тэатра моды «Спадчына». Новая калекцыя «Летуценніца» ўзяла ўдзел у міжнародным конкурсе «Творчасць без межаў» у Мінску і адзначана дыпломам І ступені Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь. У гэтай калекцыі калектыў зноў звярнуўся да саломкі, прычым узоры звязаны з беларускай народнай сімволікай. Сама Ала Сурмінава — народны майстар па саломапляценні, таму многія калекцыі аздобленыя гэтым прыродным матэрыялам. А вось асновай мадэляў часта з'яўляюцца льняныя вырабы. «Вось гэта калекцыя заняла першае месца на міжнародным конкурсе «Творчасць без межаў» у мінулым годзе, вось гэтая — была найлепшай на папярэднім конкурсе. Ужо гадоў сем, мабыць, як мы атрымліваем перамогу», — з гонарам кажа кіраўнік тэатра-студыі, гартаючы альбом-партфоліа». — У мадэлях з саломкай мы пастаянныя пераможцы, бо кожны раз прапануем новую тэхніку выканання».

Незвычайны калектыў даўно заўважылі беларускія выканаўцы. І Саша Нэма, і Тэа, і Ірына Дарафеева падчас выступлення ахвотна бяруць для суправаджэння тэатр моды «Спадчына». Выканаўца з Масквы Дзмітрый Кароль на канцэрце ў гонар 8 Сакавіка выканаў песню з удзелам ваўкавыскага калектыву. У красавіку «Спадчына» выступіць у Палацы Рэспублікі падчас справаздачнага канцэрта Гродзенскай вобласці.

«А як наконт новай калекцыі?» — цікаўлюся на заканчэнне. «Гэта сакрэт, — смяецца Ала Сурмінава. — Магу толькі паказаць частковыя элементы, але фатаграфаваць нельга. У яе яшчэ нават назвы няма». Кіраўнік дадала толькі, што новая калекцыя не падобная на ўсе папярэднія як па стылі, так і па колеры. Можна не сумнявацца, што гэта будзе чарговы дызайнерскі цуд ад удзельніц тэатра моды «Спадчына».

Маргарыта УШКЕВІЧ.

Вольны час

ВЫПРАБАВАННЕ ЭКСТРЫМАМ

У Ваўкавыскім цэнтры творчасці дзяцей і моладзі расце захапленне спартыўным турызмам

Спартыўная зала ніколі тут не пустуе. Асаблівы наплыў назіраецца ў другой палове дня, калі школьнікі пасля заняткаў спяшаюцца на трэніроўкі. Турысцка-прыкладное мнагаборства ахоплівае даволі значнае кола аматараў. У аб'яднаннях па інтарэсах цэнтра займаюцца 375 чалавек. У скарбонцы юных турыстаў — перамогі ў абласных, рэспубліканскіх і нават міжнародных спаборніцтвах.

Між тым педагогі не ставяць канкрэтнай задачы выхаваць прафесіянальных спартсменаў. Вядома, тытул чэмпіёнаў таксама не здымаецца з павесткі дня. Разам з тым тут імкнуцца падрыхтаваць дзяцей да будучага жыцця, зрабіць іх вынослівымі, фізічна актыўнымі, навучыць пераадольваць цяжкасці. Таму прыйсці сюды могуць хлопчыкі і дзяўчынкі любога школьнага ўзросту.

Спартыўная зала абсталявана адпаведна. Па ўсёй плошчы размешчаны вяровачны парк, а сцяна прыстасавана пад скаладром. Педагог дадатковай адукацыі Павел Махамет зазначае, што кожны школьнік можа выбраць сабе заняткі па гусце. Хтосьці больш увагі надае спартыўнаму скалалажанню (якое, дарэчы, з'яўляецца алімпійскім відам спорту), а хтосьці засяроджаны на асваенні навыкаў турысцка-прыкладнога мнагаборства. Многіх прыцягвае менавіта той факт, што спаборніцтвы праходзяць на прыродзе. Гэта яшчэ адна асаблівасць і саміх заняткаў — на трэніроўкі ўдзельнікі гуртка адпраўляюцца з палаткамі ў лясныя пушчы.

— Мы стараемся трымаць спартыўны кірунак. Таксама дзеці атрымліваюць навыкі пражывання ў палявых умовах, у тым ліку вучацца, як гатаваць ежу. Агульная фізічная падрыхтоўка цяпер вельмі важная для падлеткаў, гэта іх загартоўвае, аздараўлівае, — упэўнены Павел.

Педагог лічыць важным, калі спартыўныя намаганні прыносяць плён. Гэта дадатковы стымул для станаўлення і развіцця асобы сённяшніх падлеткаў. Выяўляюцца лідарскія якасці, уменне працаваць у камандзе, стойкасць у дасягненні мэты. Так, летась на абласных спаборніцтвах каманда Ваўкавыскага раёна 32 разы займала першае месца, больш як 40 разоў была ў ліку прызёраў. На рэспубліканскіх спаборніцтвах былі першымі 11 разоў, яшчэ 13 — займалі другое і трэцяе месцы. У злёце Саюзнай дзяржавы былі другімі па спартыўным арыентаванні.

Адным з самых запатрабаваных відаў з'яўляецца спартыўнае скалалажанне. А як наконт страху вышыні? Многім даволі складана справіцца з гэтым пачуццём. Павел Махамет не пагаджаецца. Аказваецца, гэта не самае складанае ў пад'ёме ўгору. Дастаткова некалькі разоў паспрабаваць — і страх сам сабой праходзіць. Тут важна размеркаваць сілы. Пачынаць на скаладроме трэба з невялікай вышыні, азірнуцца, потым падцягнуцца яшчэ на паўметра. І так паступова дасягнуць вяршыні. Літаральна праз месяц многія ўжо не памятаюць аб сваіх былых страхах.

Фота Лізаветы ГОЛАД.

Выхаванцы аб'яднання па інтарэсах «Юныя скалалазы» падчас заняткаў.

Па словах дырэктара Ваўкавыскага цэнтра творчасці дзяцей і моладзі Іны Кулак, скаладром карыстаецца вялікай папулярнасцю ў дзяцей. Калі яго ўладкавалі, колькасць аб'яднанняў значна павялічылася. Дарэчы, існы скаладром можна разабраць і перанесці, напрыклад, на сцяну будынка, што робіцца падчас гарадскіх свят. Такой канструкцыі няма больш ні ў адным раёне вобласці.

Развіваецца ў цэнтры творчасці і велатурызм. Гэта вельмі малады кірунак — гурток працуе толькі трэці год, але ўжо заявіў аб сабе як перспектыўны. Велапаходы захапляюць падлеткаў. Як расказаў педагог дадатковай адукацыі Яўген Бусловіч, летась яго выхаванцы праехалі 170 кіламетраў, а сёлета за восем дзён «накруцілі» ажно 300. Маршрут распрацоўваецца загадзя. Тут улічваецца і культурная праграма: наведваюцца музеі, помнікі, розныя славутасці. Сёлета, напрыклад, у паходзе пабывалі 18 школьнікаў — сярэдняга і старэйшага ўзросту. Дарэчы, усе яны павінны самі везці свае палаткі, рыштунак, спраўляцца з тэхнічнымі непаладкамі сваіх веласіпедаў. Улетку школьнікаў таксама чакаюць новыя паездкі і спартыўныя спаборніцтвы. А неабходную тэхнічную падрыхтоўку забяспечвае адукацыйная ўстанова па арганізацыі вольнага часу. Прычым абсалютна бясплатна.

Маргарыта УШКЕВІЧ.

НА КАНТРОЛІ — КАРМАВАЯ БАЗА

Як нарошчвае свой патэнцыял сельгаспрадпрыемства «Племзавод «Рось»

Гаспадарка спецыялізуецца на вырошчванні племяннога статка чорна-стракатай пароды з высокім генетычным патэнцыялам. Ёсць свой цэх па вытворчасці камбікармоў. За мінулы год тут атрымалі ў сярэднім 9 тысяч кілаграмаў малака ад каровы. Дзякуючы стабільнай кармавой базе, развіваецца інтэнсіўная жывёлагадоўля. На працягу многіх гадоў КСУП « Племзавод «Рось» займае лідарскія пазіцыі ў Ваўкавыскім раёне, прымае ўдзел у міжнароднай выстаўцы «Белагра» і займае прызавыя месцы ў конкурсе на найлепшую племянную карову малочнай пароды.

Дырэктар дзяржаўнага прадпрыемства «Племзавод «Рось» Віктар ЗАМІРОЎСКІ расставіў акцэнты ў дзейнасці гаспадаркі.

— Віктар Антонавіч, кармавая база сёння на асаблівым кантролі. Для вас як кіраўніка племяннной гаспадаркі такі падыход заўсёды быў актуальны. Нічога не мяняецца?

— Мы традыцыйна вельмі сур'ёзна падыходзім да стварэння кармавой базы для жывёлагадоўлі. Таму асновай для нарыхтоўкі кармоў з'яўляецца кукуруза на сілас, якая займае 1200 гектараў. Гэта значныя пасяўныя плошчы нашай гаспадаркі. Таксама важнае значэнне надаём шматгадовым травам, пад іх адведзена яшчэ 1300 гектараў. Здымаем некалькі ўраджаяў. Сеем у асноўным люцэрну. Гэта багатая бялком культура дае добры вынік у прадукцыйнасці статка. У дзень доім 25 літраў малака на карову, па гаспадарцы маем 60 тон. І працягваем плюсаваць.

У цэлым бачым, што кукуруза на сілас і люцэрна на сянаж — адны з самых рэнтабельных культур для вытворчасці прадукцыі жывёлаводства. Кармамі мы забяспечаны на ўвесь сезон, заўсёды маем запасы да новага ўраджаю. Паколькі таварная жывёлагадоўля займае ў структуры выручкі 70 %, кармам тут надаецца асаблівая ўвага. Напрыклад, першы ўкос неабходна пачаць своечасова і правесці за 7—10 дзён. Таксама правільна закласці сянаж, каб у ім захоўваліся карысныя рэчывы, бялок, які патрэбны для прадукцыйнасці статка.

— Асноўны прыбытак, вядома, складае прадукцыя жывёлагадоўлі?

— Так, гэта продаж і малака, і мяса. У мінулым годзе надой на адну карову склаў звыш 9 тысяч кілаграмаў малака. Агульная вытворчасць — 21 тысяча тон. Больш чым у два разы нарасцілі аб'ёмы за апошнія гады. Гэта звязана таксама з мадэрнізацыяй жывёлагадоўчага комплексу. Тут атрымліваюць палову малочнай вытворчасці прадпрыемства. Гэта больш чым некалькі суседніх гаспадарак. Усё малако прадаецца гатункам «экстра». Для таго каб дасягнуць такога выніку, праведзены комплекс мерапрыемстваў, у тым ліку па селекцыі, ветэрынарнай медыцыне.

Дырэктар Віктар ЗАМІРОЎСКІ і галоўны аграном Андрэй РАКУЦЬ вывучаюць развіццё рапсу зімовага.

Сёння ў нас восем ферм, дзе ўтрымліваецца каля сямі тысяч галоў буйной рагатай жывёлы чорна-стракатай пароды. За кошт прыбытку можам развівацца. За апошні год адрамантавалі восем будынкаў для ўтрымання жывёлы. Таксама думаем і аб іншых інвестыцыйных праектах. Ёсць магчымасць пашырыць статак і больш пастаўляць на рынак прадукцыі жывёлагадоўлі. Таму для нас так важна атрымаць якасныя кармы ў патрэбным аб'ёме.

— На што яшчэ робіцца стаўка ў гаспадарцы?

—Добрая рэнтабельнасць у рапсу, буракоў, зерня. Гэта прадукцыя таксама запатрабавана. Летась мы атрымалі больш чым 45 мільёнаў выручкі за год. А вось сёлета сітуацыя іншая. У параўнанні з мінулым годам выручка за малако знізілася. Цэны падаюць. Мы выконваем у асноўным сацыяльную функцыю — пастаўляем сыравіну для вытворчасці прадуктаў харчавання. На сёння рынак вызначае канкурэнтаздольнасць нашай прадукцыі.

— Ці ёсць якія-небудзь рэкамендацыі для гаспадарак?

— Сёння варта думаць аб тым, каб сельская гаспадарка захавалася і праз пяць, і праз дзесяць гадоў. Гэта стратэгічная задача. Трэба праводзіць работу па паляпшэнні ўмоў працы, каб сённяшнія школьнікі маглі бачыць сябе ў сельскай гаспадарцы. Бо калі сорак гадоў таму ў Савецкім Саюзе востра стаяла пытанне харчовай бяспекі, паўсюдна вялася інфармацыйная і агітацыйная работа, гучалі заклікі «выканаем харчовую праграму». Тады ўрадам прымаліся беспрэцэдэнтныя меры для таго, каб зацікавіць людзей. Сёння сельская гаспадарка павінна дбаць аб сваіх кадрах, бо ўжо цана пытання іншая. І дбаць варта не толькі пра маладых спецыялістаў, але і пра ўсіх. А зрабіць гэта можна толькі пры фінансавым дабрабыце кожнага сельгаспрадпрыемства.

«ВЯЛІКАЕ МАЛАКО» — АД ПОЛЯ ДА ФЕРМЫ

Як агульныя намаганні працуюць на канчатковы вынік

Палова дойнага статка сельгаспрадпрыемства ўтрымліваецца на малочнатаварным комплексе «Дубаўцы». Гэта самая буйная ферма «Племзавода «Рось». Па словах начальніка комплексу Людмілы Шчыкачыхінай, высокія надоі забяспечваюцца высокім патэнцыялам, селекцыйнай работай, захаванасцю прыплоду, кармавой базай. Важна ўсё: як спрацуе спецыяліст, як падрыхтуе да ацёлу, як даглядаюць цялятніцы. На гэта звяртаецца самая пільная ўвага. Па словах начальніка комплексу, тут працуюць вельмі адказныя жывёлаводы, якія сочаць за тым, каб цяляты не хварэлі і дадавалі ў вазе. Гэта адзін з асноўных паказчыкаў здаровага цяляці.

Начальнік МТК «Дубаўцы» Людміла ШЧЫКАЧЫХІНА ў цялятніку.

Калі адкрывалі комплекс шэсць гадоў таму, надоі складалі 19–20 літраў. Цяпер тут атрымліваюць па 26-27 літраў малака ад каровы. Але ёсць рэкардсменкі, чые надоі дасягаюць і 50 літраў. Такія прадукцыйныя рагулі пад асаблівым наглядам. Яны пастаянныя ўдзельніцы і неаднаразовыя прызёры выстаўкі «Белагра».

— Калі мы запаўнялі комплекс, закуплялі цялушак з іншых гаспадарак. Да таго ж асемяняем кароў толькі іх асобнымі быкамі, у кожнай каровы — свой бык. Гадуем бычкоў на элевер. Іх мамы з высокімі надоямі, што павялічвае прадукцыйнасць будучых пакаленняў. Таксама клапоцімся аб тым, каб нашы рагулі мелі працяглы прадукцыйны ўзрост, — кажа Людміла Шчыкачыхіна.

Жаўрук і палявая «ўверцюра»

Што радуе на веснавых работах галоўнага агранома Андрэя РАКУЦЯ

Так супала, што падчас сяўбы над полем зашчабятаў жаўрук. «Ужо шмат птушак прыляцела з выраю: і жаўрукі, і буслы, і журавы. Вясна сёлета ранняя, сяўбу завяршылі на пачатку красавіка. Цяпер важныя для глебы вільгаць і цяпло. Гэта адыграе сваю пазітыўную ролю. У нас на 300 % закрыты насенны фонд, мы можам засеяць палі яшчэ дзвюх гаспадарак», — заўважае аграном, аглядаючы пасевы.

Андрэй Ракуць задаволены сёлетняй пасяўной. Спадзяецца, што ячмень дасць добры ўраджай. Гэта адна з самых рэнтабельных культур. У першую чаргу забяспечваецца дзяржзаказ — 350 тон, частка прадаецца на бровар, частка застаецца на кармы.

Трактарыст-машыніст Віктар КОЗЕЛ, вадзіцель Юрый МАЛЕЙ і брыгадзір вытворчай брыгады ў раслінаводстве Віктар ПІВАВАРЧЫК абмяркоўваюць вытворчыя пытанні на полі каля вёскі Вехатніца.

— Эксперыментуем з рознымі сартамі, шукаем, што лепшае, з-за гэтага застаецца шмат насення. Усё закупляем: і сваё, і імпартнае. Добра сябе паказаў французскі сорт «Уверцюра», таксама нядрэнныя сарты «Мустанг», беларускі «Бровар». Яны піўныя, — тлумачыць аграном.

Па абодвух баках свежага ворыва зеленеюць азімыя ўсходы. Па ўсім відаць, што перазімоўка прайшла ўдала. Па словах Андрэя Ракуця, летась пасяўныя плошчы пад азімы ячмень павялічылі. Добра ўзышлі азімыя пшаніца і трыцікале. А чым раней расліны выходзяць з зімоўкі, тым больш атрымліваюць пажыўных элементаў, адпаведна, больш стымулу для далейшага росту. Напрыклад, летась тут сабралі 66 ц/га зерневых і зернебабовых культур. Сёлета таксама патэнцыял на ўраджай. Такому становішчу садзейнічае і ранняя вясна.

Маргарыта УШКЕВІЧ.
Фота Лізаветы ГОЛАД.

УНП 500029455

Усё ведае... дыспетчар

Больш за 30 гадоў працуе ў аператыўным пункце інфармацыі Ганна СУДНІКЕВІЧ.

Мы засталі старшага дыспетчара за справаздачай з фермаў. Канчатковы вынік паступіць пасля апошняй дойкі. Але і цяпер жанчына ўпэўнена: вынік будзе добры. У сярэднім атрымліваецца 26 літраў на карову.

— Усё развіццё прадпрыемства ішло на маіх вачах, — кажа дыспетчар. — Значны рывок адбыўся пасля прыходу на племзавод Віктара Заміроўскага. Да яго надоі былі 12 літраў на карову ў дзень, а цяпер удвая больш.

Старшы дыспетчар Ганна СУДНІКЕВІЧ прымае справаздачу па вытворчасці малака.

Аператыўная інфармацыя асабліва важная падчас палявых работ: колькі ўзаралі, засеялі, колькі ўнесена арганікі на палі, на якім участку працуе той ці іншы механізатар, якія работы выконвае. Калі трэба кагосьці знайсці, звяртаюцца сюды.

— Уся аператыўная інфармацыя перадаецца вышэйшым інстанцыям па ўсіх кірунках. Інфармацыя патрэбна для таго, каб кіраваць працэсам, — зазначае Ганна Суднікевіч. — Каб прымаць правільныя рашэнні, трэба ведаць абстаноўку.

Дыспетчар рыхтуе поўную справаздачу да кожнай планёркі, якая праходзіць штодзень а палове сёмай раніцы. Дырэктар бачыць карціну дзейнасці прадпрыемства за мінулы дзень і, зыходзячы з гэтага, можа планаваць заданні на дзень сённяшні. Такая аператыўнасць дазваляе аптымальна скарэкціраваць заданні і адрэгуляваць пытанні ва ўсіх сферах дзейнасці.

ЖКГ ВАЎКАВЫСКАГА РАЁНА БУДЗЕ ПА-НОВАМУ ВЫРАШАЦЬ ПРАБЛЕМУ СМЕЦЦЯ

Тут пачалося будаўніцтва буйнога завода па перапрацоўцы цвёрдых бытавых адходаў

У сферы дзейнасці жыллёва-камунальнай гаспадаркі раёна каля паўсотні відаў паслуг. На абслугоўванні прадпрыемства знаходзіцца амаль увесь жыллёвы фонд Ваўкавыскага раёна. Тут выконваюцца ўсе паказчыкі, якія даведзены дзяржаўнай праграмай «Камфортнае жыллё і спрыяльнае асяроддзе».
А нядаўна ў КУП «Ваўкавыская жыллёвая камунальная гаспадарка» шчыльна заняліся вырашэннем адной з самых злабадзённых праблем — перапрацоўкай камунальных адходаў. Аб тым, як праходзіць рэалізацыя аднаго з самых буйных інвестпраектаў раёна, расказала начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела ЖКГ Ваўкавыскага раёна Вольга РАЗДОРАВА.

ЧАМУ ПАТРЭБНЫ ЗАВОД

Не будзе перабольшваннем сказаць, што будаўніцтва завода па перапрацоўцы адходаў дыктуе сам час. Аб'ёмы смецця штогод растуць. І хоць збор другаснай сыравіны таксама павялічваецца, праблема адходаў застаецца актуальнай. Праўда, важна адзначыць той факт, што колькасць агульных сметнікаў істотна знізілася.

— У раёне не засталося міні-палігонаў. Мы выканалі распараджэнне Міністэрства ЖКГ аб іх татальным закрыцці. Такім чынам, на працягу пяці гадоў у нас закрыта шэсць міні-палігонаў. Цяпер дзейнічае адзін рэгіянальны палігон «Азярыска». Ён будзе пашырацца. Праектна-каштарысная дакументацыя ў сувязі з гэтым ужо распрацавана, выдзелены дадатковы ўчастак, — паведаміла Вольга Раздорава.

Гэта сведчаць аб тым, што горы смецця растуць. Таксама варта больш увагі надаваць збору другаснай сыравіны — значная іх частка па-ранейшаму трапляе на палігон. Існуючая лінія сартавання не паспявае за ростам камунальных адходаў. Таму значная іх частка па-ранейшаму трапляе на палігон. Ёсць і праблема ўтварэння стыхійных звалак. Яны выяўляюцца падчас сумесных рэйдаў з санітарнымі і прыродаахоўнымі службамі. Новы завод павінен кардынальна палепшыць сітуацыю.

Галоўны інжынер выконваючы абавязкі дырэктара Валерый МЕХАНОШЫН і намеснік дырэктара па ідэалагічнай рабоце Валянцін БУЙКО.

ПРАЕКТ У РАБОЦЕ

Ідэя будаўніцтва завода звязана са стварэннем так званых рэгіянальных цэнтраў па абыходжанні з цвёрдымі бытавымі адходамі. Агульная канцэпцыя была распрацавана яшчэ пяць гадоў таму. Згодна з ёй, у Гродзенскай вобласці створаны два такія цэнтры — у Гродне і Ваўкавыску. Кожны цэнтр павінен мець свой перапрацоўчы завод. У Гродне ён ужо дзейнічае, а вось у Ваўкавыску толькі будуецца.

— У нашым раёне распрацавана перспектыўная схема па абыходжанні з адходамі для шасці суседніх раёнаў вобласці. Схема прадугледжвае поўны цыкл абыходжання з камунальнымі адходамі і другаснымі матэрыяльнымі рэсурсамі. Гэта збор, вываз, сартаванне і перапрацоўка, — тлумачыць Вольга Раздорава.

У схеме важнае месца адводзіцца непасрэдна новаму прадпрыемству. Гэта даволі маштабны праект, за рэалізацыю якога тут узяліся летась. Для будаўніцтва адведзены ўчастак плошчай 8 гектараў. Тэрыторыя прымыкае да рэгіянальнага палігона адходаў. Дзякуючы сродкам Дзяржаўнай установы «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў» на сёння ў поўным аб'ёме распрацавана праектна-каштарысная дакументацыя, праект прайшоў будаўнічую і экалагічную экспертызы.

Як расказала спецыяліст раённага ЖКГ, непасрэдныя работы пачаліся тут у кастрычніку мінулага года. Была ачышчана тэрыторыя, пракладзены інжынерныя сеткі. Дарэчы, электрычны кабель з-за вялікай магутнасці цягнулі з Ваўкавыска, яго даўжыня склала ажно 12 кіламетраў. Распрацавана вертыкальная планіроўка пляцоўкі. У мінулым годзе асвоена больш за 8 мільёнаў рублёў.

Асноўныя контуры будучага завода пацiху праяўляюцца. Вядуцца работы нулявога цыкла — закладваецца фундамент вытворчага корпуса і бетонная аснова пад корпус біялагічнай сушкі. Асаблівая ўвага — адводу сцёкаў. Дзеля гэтага па-за пляцоўкай пракладзены камунальныя сеткі, па якіх сцёкі паступяць з ачышчальных збудаванняў у меліярацыйны канал, які знаходзіцца за два кіламетры ад завода.

Часткова закуплена тэхналагічнае абсталяванне.

Да канца года тут плануюць асвоіць каля 38 мільёнаў рублёў. А поўны кошт будаўніцтва складае 170 мільёнаў. Асноўная крыніца фінансавання — Дзяржаўная ўстанова «Аператар другасных матэрыяльных рэсурсаў». Сродкі ўстановы паступаюць на спецыяльны разлік ад вытворцаў упакоўкі. За кошт «Аператара» таксама фінансуюцца іншыя экалагічныя праекты, у тым ліку інфармацыйная работа на тэму аховы прыроды.

ПАЛІВА ДЛЯ ЗАВОДА-ГІГАНТА

По словах Вольгі Раздоравай, базавая камплектацыя завода будзе складацца з перапрацоўкі цвёрдых камунальных адходаў і вытвочасці RDF-паліва.

Начальнік вытворча-тэхнічнага аддзела Вольга РАЗДОРАВА.

— RDF-паліва будзе паступаць на самае буйное прамысловае прадпрыемства раёна — ААТ «Краснасельскбудматэрыялы», якое знаходзіцца ў непасрэднай блізкасці ад горада. Гэта альтэрнатыўнае паліва. Яно можа выкарыстоўвацца толькі ў цэментных печах з вялікай тэмпературай гарэння, тады шкодныя рэчывы знікаюць, а не трапляюць у паветра. Там ужо пабудавана лінія па выкарыстанні гатовага паліва. Падлічана, што для яе эфектыўнай работы патрабуецца 120 тысяч тон. Наш завод па перапрацоўцы адходаў будзе пастаўляць значную долю — 105 тысяч тон, яшчэ 15 павінен забяспечыць гродзенскі завод. Такім чынам, абодва заводы будуць пакрываць патрэбу «Краснасельскбудматэрыялаў» у RDF-паліве і амаль поўнасцю заменяць паліўныя рэчывы, якімі цяпер карыстаецца завод, — расказала спецыяліст ЖКГ.

Дарэчы, на новым заводзе распрацаваны тэхнічныя ўмовы на тры віды RDF-паліва, якія адрозніваюцца па складзе. Гэта англійскі тэрмін, перакладаецца як паліва, якое атрымана з адходаў. Дык адкуль будзе паступаць сыравіна для яго? І што яна сабой уяўляе? Гэта пытанне таксама распрацавана загадзя. Па словах суразмоўцы, крыніцай паступлення будуць адходы сартавання як самога раёна, так і іншых пяці, што ўваходзяць у склад рэгіянальнага цэнтра. Мяркуецца, што сюды таксама будзе завозіцца каля 170 тысяч тон смецця з Брэсцкай і Гродзенскай абласцей. У канчатковым выглядзе паліва будзе мець форму брыкета альбо насыпной крошкі.

ЭФЕКТ ЭКАЛАГІЧНЫ І ЭКАНАМІЧНЫ

Падлічана, што адна тона RDF-паліва замяняе каля 0,75 тоны вугля.

Увогуле, чакаецца значнае паляпшэнне экалагічнай сітуацыі. У першую чаргу гэта датычыць шасці раёнаў рэгіянальнага цэнтра аб звароце камунальных адходаў. Павялічыцца ахоп насельніцтва яго зборам.

Поўны аб'ём перапрацоўкі змешаных адходаў разлічаны на 250 тысяч тон у год, з іх 85 тысяч тон будуць паступаць ад насельніцтва шасці раёнаў, 173 тысячы тон — адходы сартавання з іншых комплексаў.

— Мэта завода — уцягванне максімальнай колькасці адходаў у гаспадарчы абарот. Зразумела, што другасныя матэрыяльныя рэсурсы здаюцца на перапрацоўку. Значная частка цвёрдых бытавых адходаў мае арганічны складнік, іх можна выкарыстоўваць як кампост для азелянення тэрыторый — пры пасадцы дрэў, газонаў, кветнікаў, адсыпцы абочын дарог. Магчыма, у будучыні з'явіцца магчымасць адкрыць участак па выпуску палімерна-пясчаных і гумавых вырабаў, напрыклад, тратуарнай пліткі і гумавага пакрыцця. Такія ідэі таксама разглядаюцца на перспектыву, — паведаміла Вольга Раздорава.

Сёння перад камунальнай службай стаіць задача закупкі кантэйнераў для забудоў прыватнага сектара. Як правіла, іх павінна быць па два на кожным падворку. Каб забяспечыць парэбу ў кантэйнерах, іх трэба набыць каля 70 тысяч.

ПЛЮС САРТАВАННЕ

Акрамя вытворчасці РДФ-паліва, на новым заводзе будзе працаваць лінія па сартаванні адходаў. Пакуль сістэма іх збору не вядзецца адпаведным чынам. Насельніцтва не вельмі заклапочана сартаваннем, таму вялікі працэнт смецця пастурае ў агульны кантэйнер і адвозіцца адразу на палігон. Там частку другаснай сыравіны сартуюць, але гэта работа не сістэмная.

Пасля таго, як завод уступіць у дзеянне, усе адходы будуць раздзяляцца на фракцыі. Усё будзе ісці паасобку: і шкло, і пластык, і арганічныя рэчывы. А вось рэшткі ад таго, што застанецца, якраз і будуць складаць сыравіну для RDF-паліва.

Мяркуецца, што завод будзе пушчаны ў эксплуатацыю ў 2026 годзе.

Дарэчы, у Беларусі ёсць перапрацоўчы завод у Оршы, завяршаецца будаўніцтва ў Бабруйску, пачалося ўзвядзенне ў Гомелі. Але там прадугледжаны толькі лініі сартавання. А вось выпуск RDF-паліва будзе весціся толькі на новым заводзе ў Ваўкавыску і дзеючым заводзе ў Гродне. Праўда, аб'ём паліва ваўкавыскага завода будзе амаль у 10 разоў большы.

Брыгадзір-бетоншчык Андрэй ЯРЭМІЧ выконвае ўстаноўку шчытавой апалубкі.

Прараб УП «Цэмбуд» Віктар БУЛАЙ вывучае генеральны план будоўлі рэгіянальнага комплексу па абыходжанні з ЦКА ў Ваўкавыскім раёне.

Будаўніцтва корпуса біялагічнай сушкі.

УНП 500042135.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК. Фота Лізаветы ГОЛАД.

Арыентацыя на смак і якасць

Сёлета ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат» адзначыць 60-гадовы юбілей

Прадпрыемства на працягу дзесяцігоддзяў з'яўляецца адным з самых інавацыйных і высокатэхналагічных мясакамбінатаў Беларусі. Тут трымаюць руку на пульсе часу і робяць усё, каб задаволіць спажывецкі рынак. Толькі летась было запушчана 60 найменняў новай прадукцыі.

Увогуле тут вырабляецца каля 300 найменняў мясной прадукцыі. Трэцяя частка — гэта паўфабрыкаты. У іх ліку лінейка стэйкаў, паўфабрыкаты хуткага прыгатавання: філе, грудзінка, шынка, рабрынкі. Пашырылі асартымент шашлыкоў з рознымі марынадамі. Асартымент рэгулярна аднаўляецца і можа задаволіць попыт шырокага кола спажыўцоў. З прыходам новага генеральнага дырэктара Вольгі Янушка тут заняліся рэбрэдынгам прадпрыемства, змяніўся яго лагатып, пачалася татальная мадэрнізацыя вытворчасці.

Па словах начальніка аддзела маркетынгу і рэкламы Віталя Алешкі, прадпрыемства ўпэўнена трымае марку якасці і з'яўляецца пераможцам штогадовых рэспубліканскіх конкурсаў «Лідар галіны», «Народная марка», «Выбар года», «Чэмпіён смаку» і іншых. На конкурсе «Прадукт года — 2023» Ваўкавыскі мясакамбінат удастоены Гран-пры за сервелат «Шарбон». Найлепшымі прадуктамі прызнаныя пастрама «Юбілейная новая», каўбасы «Пармская», «Доктарская» і сасіскі «Троіцкія».

«Мы будзем змагацца за атрыманне знака якасці»

Намеснік генеральнага дырэктара па вытворчасці і якасці ААТ «Ваўкавыскі мясакамбінат» Аляксандр ГЕСЬ упэўнены ў канкурэнтаздольнасці прадукцыі, фундамент якой быў закладзены шмат гадоў таму. А вось аб'ёмы і асартымент за гэты час значна выраслі.

— Аляксандр Раманавіч, сёння вытворчыя пазіцыі прадпрыемства складана параўнаць з пачаткам яго дзейнасці?

— Наша гісторыя бярэ пачатак з 1964 года, і да кожнай юбілейнай даты падводзіцца пэўны вынік. Напрыклад, на старце мы выпускалі ў змену 6,5 тоны каўбасных вырабаў, цяпер гэта лічба павялічылася ў некалькі разоў і складае 28 тон. Вытворчасць мяса таксама павялічылася ў два разы. Тэмпы нарошчваліся, дзякуючы тэхнічнаму пераабсталяванню завода. Такім чынам ішло паляпшэнне якасці прадукцыі, павялічваўся асартымент.

Зараз работа па мадэрнізацыі вытворчасці працягваецца. Укараняюцца рэсурсазберагальныя тэхналогіі, якія дазваляюць рэгуляваць кошт.

— У вас будуюцца новыя карпусы, добраўпарадкоўваецца тэрыторыя. Гэта, мабыць, працэс няспынны...

— Летась мы завяршылі адзін з этапаў рэканструкцыі прадпрыемства. Быў здадзены ў эксплуатацыю склад гатовай прадукцыі, і цяпер на вызваленай плошчы вядуцца работы па тэхнічным пераўзбраенні. Гэта дазволіць пашырыць магчымасці па спажывецкай упакоўцы і прадставіць нашу прадукцыю ў шырокім асартыменце, бо спажывец заўсёды чакае навінак.

— Мабыць, многія звярнулі ўвагу на ваш новы лагатып. Магчыма, новы адносна, бо ён існуе больш года. Як працуе рэбрэндынг з пункту гледжання развіцця прадпрыемства?

— Рэбрэндынг на прадпрыемствах неабходны, асабліва цяпер, у XXI стагоддзі. Мяняюцца патрабаванні, падыходы. Новы лагатып дазваляе па-новаму звярнуць увагу на прадукцыю і прыцягнуць спажыўца новага пакалення. Мы павінны ісці ў нагу з часам, шукаць новыя іміджавыя падыходы. Сам прынцып рэбрэндынгу таксама накіраваны на павышэнне канкурэнтаздольнасці. Таму знак павінен быць пазнавальным, сучасным. Мы спрасцілі лагатып, адмовіліся ад грувасткага знака і пакінулі ў новым варыянце толькі дзве літары «В» і «М». Пад новым лагатыпам мы прадставілі на рынак даволі вялікі аб'ём каўбасных вырабаў і паўфабрыкатаў. Толькі за адзін 2023 год, калі пачаўся

Намеснік генеральнага дырэктара па вытворчасці і якасці Аляксандр ГЕСЬ.

рэбрэндынг, мы выдалі 40 новых відаў каўбас і 18 відаў паўфабрыкатаў.

— Атрымліваецца, што стаўка на рэбрэндынг сябе апраўдала?

— Стараемся рабіць акцэнт і ўлічваць патрабаванні маладога пакалення, выходзім з рэкламнай прадукцыяй у сацыяльныя сеткі. Мы заўважылі, што ў моладзі карыстаюцца папулярнасцю паўфабрыкаты, якія дазваляюць мінімізаваць час на прыгатаванне ежы. Наш фірменны гандаль дазваляе задаволіць іх патрабаванні. Акрамя катлет, мы распрацавалі біточкі, паўфабрыкаты з ялавічыны для барбекю і многае іншае.

Тут ёсць важны момант. Калі смак мяняецца, чалавек перастае давяраць. Таму ўсім, хто прыходзіць да нас працаваць, даецца такі наказ: «Ніколі не падманвай спажыўца». І гэта свайго роду дэвіз нашага камбіната. Трэба трымаць высокую планку пастаянна.

— А свае традыцыйныя вырабы захоўваеце ў асартыменце? Ці новая прадукцыя выціскае былую?

— Вядома ж, не. Ваўкавыскі мясакамбінат не адмаўляецца ад сваіх традыцый, бо яны заваявалі прызнанне нашых спажыўцоў, нягледзячы на кошт. Мы не пакінулі вытворчасць каўбасных вырабаў згодна з савецкім ДАСТам, які атрымаў аднаўленне ў 2019 годзе. Гэта, напрыклад, каўбаса «Доктарская», сасіскі «Любіцельскія». Яшчэ засталіся некаторыя найменні каўбасных вырабаў, якія вырабляюцца менавіта па тэхналогіі нашага прадпрыемства з мінімальнай колькасцю харчовых дабавак. Таксама традыцыйнай у нас застаецца вытворчасць сыравэнджаных і сыравяленых вырабаў. Участак быў уведзены 20 гадоў таму, за гэты час мы абнавілі лінейку, але падыходы і тэхналогіі застаюцца традыцыйнымі, што дазваляе спажыўцам атрымліваць высакаякасную прадукцыю па даступным кошце.

— На прадпрыемстве бачны пастаянны рух: машыны пад'язджаюць, ідзе загрузка прадукцыі. Вядома, што гэта пастаўкі на ўнутраны рынак. Ці атрымлівае вашу прадукцыю замежны спажывец?

— Вядома, большая частка прадукцыі паступае на ўнутраны рынак. Разам з тым развіваецца і экспартны кірунак. Апошнім часам мы зрабілі галоўны акцэнт на выраб паўфабрыкатаў з ялавічыны, што дазваляе нам удала канкурыраваць на знешніх рынках. Дзякуючы сертыфікаваным сістэмам менеджменту бяспекі харчовых прадуктаў, якія ёсць на прадпрыемстве, а таксама сістэме правілаў «Халяль», мы адпраўляем прадукцыю ў азіяцкія краіны і КНР. Нашу каўбасу купляюць краіны СНД. Адным з трывалых партнёраў застаецца Расійская Федэрацыя.

— Патэнцыял прадпрыемства расце, як бачна?

— Мы расцём і развіваемся. Думаем пра будучыню. І тут варта зазначыць важнасць працы нашых работнікаў, спецыялістаў. Гэта вельмі каштоўны рэсурс і самыя неабходныя інвестыцыі. Абсталяванне не будзе працаваць без спецыялістаў. Разам з тым мы плануем палепшыць умовы працы работнікаў, аблегчыць працу на больш складаных участках. Гаворка ідзе аб аўтаматызацыі некаторых працаёмкіх працэсаў.

— Мадэрнізацыя і паляпшэнне ўмоў працы — гэта павестка дня завода?

— У нас прадпрыемства поўнага цыкла. Гэта даволі вялікі вытворчы аб'ект. На бліжэйшыя некалькі гадоў мы бачым перспектыву ў магчымасці развіцця спажывецкай упакоўкі і ў сэрвісе продажу. Што датычыцца ўпакоўкі, тут будзем арыентавацца на розныя вагавыя порцыі. Зараз запатрабаваны гатовыя нарэзкі, вакуумныя ўпакоўкі. Для гэтага і патрэбны адпаведныя механізмы. Газавае асяроддзе прадукцыі дазволіць павялічыць тэрмін захоўвання і адпраўку яе на дальнія адлегласці. Гэта вельмі важны момант.

Не варта забываць і пра сэрвіс абслугоўвання. Каб своечасова і ў тэрмін наша прадукцыя паступала да спажыўца.

— Фірменны гандаль плануеце пашыраць?

— У нас 19 фірменных крам у Беларусі. Гэта выгадна для камбіната, таму што ёсць прамая сувязь са спажыўцом. Мы пастаянна вядзём работу ў гэтым кірунку і зацікаўлены ў пашырэнні геаграфіі паставак у найбольш перспектыўныя рэгіёны. Канкурэнцыя ў нашай справе даволі моцная, бо іншыя мясакамбінаты, у тым ліку нашы гродзенскія суседзі, таксама імкнуцца нарошчваць магутнасці і шукаюць рынкі збыту. Таму трэба быць пастаянна ў тонусе, каб мець эфект.

Сёння развіваецца сетка жорсткіх дыскаўнтараў, там вялікая праходнасць, таму важна наладжваць супрацоўніцтва і ўзаемадзеянне з сеткавымі крамамі.

Мы бачым, што Беларусь у дастатковай ступені забяспечыла сябе харчовымі прадуктамі, у прыватнасці малаком і мясам, цяпер ставіцца задача нарошчваць экспартны патэнцыял. Трыццаць працэнтаў прадукцыі мы можам без урону для нашых спажыўцоў прадаваць за мяжу.

— На ваш погляд, што можа даць для развіцця эканомікі Год якасці?

— Вельмі важна, што гэты фактар акрэслілі на дзяржаўным узроўні. Такі падыход працуе, у першую чаргу, на карысць спажыўца. У нашай краіне сістэма стандартызацыі мае шырокі спектр кампетэнцый, якія дазваляюць забяспечваць высокі ўзровень адпаведнасці сусветным трэндам. Бяспека, якасць, канкурэнтаздольнасць — гэта сфера нашай дзейнасці. Год якасці закранае ўсе сферы дзейнасці, пачынаючы ад эканомікі і заканчваючы сацыяльнай адказнасцю кожнага грамадзяніна. Якасць — гэта брэнд нашай краіны. Менавіта якасць — найважнейшы драйвер развіцця нашай эканомікі.

— Вызначаны і знак якасці. Вы будзеце прэтэндаваць на тое, каб ваша прадукцыя была пазначана ім?

— Праект палажэння аб удзелу ў конкурсе ўжо ёсць, там вызначаны пэўныя крытэрыі. Мы думаем прадставіць сваю прадукцыю на разгляд камісіі для атрымання такой высокай маркіроўкі. Пакуль не вызначылі, якая гэта прадукцыя, але адназначна, мы возьмем удзел у спаборніцтве за званне прадукцыі са знакам якасці. І перадумовы ў нас для гэтага ёсць. Прадпрыемства з'яўляецца лаўрэатам конкурса прэміі ўрада ў вобласці якасці, якую мы падцвярджаем адзін раз у тры гады. Гэта вельмі высокі ўзровень.

Стаўка на якасць

Начальнік лабараторыі Ларыса БЕЙ паведаміла, як спецыялісты трымаюць на кантролі ўвесь тэхналагічны ланцужок:

— Мы працуем па зацверджаных стандартах і ДАСТах, кантралюем прадукцыю на ўсіх этапах — ад паступлення сыравіны да рэалізацыі прадукцыі, якая праходзіць арганалептычныя, фізіка-хімічныя, радыёлагічныя, мікрабіялагічныя выпрабаванні. Пры гэтым сыравіна даследуецца на канчатковае ўтрыманне антыбіётыкаў, а ўся прадукцыя — на ўтрыманне таксічных элементаў, пестыцыдаў і іншых шкодных рэчываў.

Работнікі лабараторыі вядуць санітарна-гігіенічны кантроль вытворчых памяшканняў, інвентару, тары, абсталявання, адзення і рук работнікаў. Аб'ёмы вытворчасці павялічваюцца, з'яўляюцца новыя віды прадукцыі. Некаторыя ўзоры мы накіроўваем на дадатковы аналіз у акрэдытаваныя лабараторыі на дагаворнай аснове.

Работа лабараторыі накіравана на якасць і бяспеку прадукцыі. Не бывае такога, каб гатовая прадукцыя даходзіла да выбракоўкі. Калі ёсць парушэнні нормаў, гэта выпраўляецца на першаснай стадыі. Кантроль сыравіны і матэрыялаў праводзіцца з тым улікам, каб не дапусціць спынення вытворчасці. Наша дзейнасць накіравана на выпуск толькі якаснай прадукцыі, якая канкурыруе як на ўнутраным рынку, так і на знешнім.

Бактэрыёлаг Святлана ДАНЬКО праводзіць мікрабіялагічныя выпрабаванні прадукцыі ў бактэрыялагічным аддзеле вытворчай лабараторыі.

Начальнік лабараторыі Ларыса БЕЙ разам з хімікам Таццянай МАЙРЫНАЙ абмяркоўваюць вынікі фізіка-хімічных выпрабаванняў каўбасных вырабаў у хімічным аддзеле вытворчай лабараторыі.

Навінкі і далікатэсы

У Ваўкавыску выпускаюць незвычайную варана-вэнджаную каўбасу «Шарбон» — чорную на зрэзе з чырвонымі ўкрапінамі. Навінка спадабалася. Але самымі папулярнымі па продажы тут называюць вараную каўбасу «З салам» — аналаг савецкай «Любіцельскай», а таксама сасіскі «Малочныя». У лінейцы сыравяленых каўбас асаблівы попыт на «Царскую» і «Княжацкую».

Сярод навінак: каўбасы «Дамашка свіная», «З кропам», «Фермерская з сырам», «Фермерская з грыбочкамі і сырам», «Вязанка па-ваўкавыску», «Асторыя», «Сервелат з грыбамі». Заваёўваюць папулярнасць паштэты з вяленымі таматамі і з белымі грыбамі. Сярод навінак — сыравэнджаныя прадукты з ялавічыны: «Велінгтон», «Брэзаола», «Візаола», «П'емонт». З'явіліся нават прадукты з аленіны — «Тураўскі» і «Дары леса».

«Адчуваем камандны дух»

Намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце Таццяна ЛОСЕВА лічыць, што работнікі ганарацца працай на прадпрыемстве:

— Людзі бачаць, што праводзіцца значная работа па-за межамі працоўнага графіка. Кіраўніцтва і адміністрацыя прадпрыемства імкнуцца зрабіць жыццё нашых работнікаў больш цікавым і разнастайным. Мы ўдзельнічаем у шматлікіх гарадскіх і абласных спаборніцтвах. Летась у раённым турыстычным злёце занялі першае месца.

У штаце прадпрыемства ёсць нават інструктар па спорце, які арганізуе заводскія спартакіяды, у тым ліку сямейныя. Для работнікаў арганізуюцца паездкі на канцэрты, экскурсіі, мы наведалі цырк, дэльфінарый. Гэта важна, каб вольны час быў цікавым і памятным.

Арганізуюцца мерапрыемствы і па лініі грамадскіх аб'яднанняў — прафкама, БРСМ, партыі «Белая Русь», БСЖ. Такі факт: усе жанчыны завода, а гэта 858 чалавек, уваходзяць у склад пярвічнай арганізацыі Беларускага саюза жанчын. Працуе савет ветэранаў. Для іх таксама арганізуюцца паездкі і сустрэчы, выплачваюцца матэрыяльныя сродкі.

На прадпрыемстве створаны санітарная і пажарная дружыны, добраахвотная дружына для аховы правапарадку.

Важны фундамент ідэалогіі — эканамічны складнік. У мінулым годзе сярэдняя зарплата вырасла на 10 % і складае 1962 рублі. Усе работнікі забяспечаны жыллём. У прадпрыемства ёсць свой інтэрнат.

«Нулявы траўматызм — наша норма»

Як прафсаюз абараняе правы работнікаў, расказаў **старшыня пярвічнай прафсаюзнай арганізацыі Гендрык ЗІНКЕВІЧ:**

— У сакавіку ў нас прайшоў тыдзень так званага нулявога траўматызму, падчас якога спецыялісты аховы працы сумесна з прафсаюзамі абышлі найбольш складаныя месцы, праверылі ўсю неабходную дакументацыю, работу грамадскіх інспектараў па ахове працы, а іх на прадпрыемстве 35 чалавек, яны ёсць у кожным цэху і сочаць за захаваннем усіх неабходных нормаў. Па выніках года найлепшыя інспектары прэміраваны.

Разам з усёй краінай работнікі прадпрыемства рыхтуюцца дастойна сустрэць 80-годдзе вызвалення Беларусі. План мерапрыемстваў даволі аб'ёмны. Значная ўвага надаецца добраўпарадкаванню помнікаў, якія замацаваны за прадпрыемствам.

Прыводзіцца ў парадак і ўласная база адпачынку, якая прыме сваіх работнікаў у летні сезон. А восенню адбудуцца ўрачыстыя мерапрыемствы, прысвечаныя 60-гадоваму юбілею Ваўкавыскага мясакамбіната.

Найлепшыя работнікі атрымаюць заслужаныя ўзнагароды, а для кожнага будуць падрыхтаваны святочныя падарункі і цікавыя імпрэзы.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК.
Фота Лізаветы ГОЛАД і з архіва прадпрыемства.

Участак па перапрацоўцы свініны.

Спажывецкі попыт — у прыярытэце

Дырэктар ГУП «Пачастунак з Ваўкавыска» Валянціна РЫБАК.

Дружны калектыў ГУП «Пачастунак з Ваўкавыска» дэманструе навінкі прадпрыемства. Злева направа: прадавец 4-га разр. Наталля ЯРАШ, прадавец 6-га разр. Наталля БУХВАЛ, загадчыца магазіна Святлана ПАТРЭБА, прадавец 5-га разр. Таццяна ЧЭРНЕЎСКАЯ.

Дырэктар гандлёвага прадпрыемства «Пачастунак з Ваўкавыска» Валянціна РЫБАК расказала аб новых тэндэнцыях фірменнай сеткі:

— Зараз мы ідзём па новым шляху: пашырылі асартымент, купілі новае абсталяванне, перавялі крамы на самаабслугоўванне. Бачым, што рэалізацыя павялічылася.

Увогуле фірменны гандаль сябе апраўдвае, бо сюды найперш паступаюць усе навінкі, якія вырабляюцца на прадпрыемстве. Мы прысутнічаем у многіх рэгіёнах Беларусі і налічваем 19 сваіх гандлёвых пунктаў. Нядаўна адкрылі другую краму ў Баранавічах.

Хачу сказаць, што многія пакупнікі ходзяць у нашы крамы мэтанакіравана. Яны ведаюць, што ў нас штодзённая дастаўка прадукцыі, а пры неабходнасці можна набыць яе пад заказ. Але наўрад ці гэта спатрэбіцца, бо ўвесь асартымент нашага прадпрыемства прысутнічае ва ўсім цэнавым дыяпазоне.

На дадзены момант значная ўвага надаецца ўпакоўцы. Напрыклад, нядаўна выйшла лінейка прадукцыі з ялавічыны ў экалагічнай кардоннай упакоўцы. Людзі прывыкаюць да эстэтычнага выгляду тавару, і мы ідзём у нагу з часам.

У месяц мы прадаём да 200 тон каўбасных вырабаў і 120 тон паўфабрыкатаў. Палітыка прадпрыемства складаецца такім чынам, каб адпавядаць запытам насельніцтва. Напрыклад, апошнім часам назіраецца тэндэнцыя да набыцця паўфабрыкатаў, якія варта толькі дастаць з упакоўкі і пакласці на патэльню альбо запячы. Тое ж датычыцца шашлыкоў, мяса для барбекю, шпікачак. Папулярныя ваўкавыскія пельмені, варэнікі і многае іншае.

УНП 500010152

НЕ СПЫНЯЦЦА НА ДАСЯГНУТЫМ

Сёлета найстарэйшаму прадпрыемству ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» спаўняецца 110 гадоў

Лінія па спальванні RDF-паліва.

Найбольш гучна завод заявіў пра сябе два дзесяцігоддзі таму. На пачатку 2000-х гадоў тут заняліся мадэрнізацыяй. Была звернута ўвага на энергазберагальныя тэхналогіі, пачаў пашырацца асартымент. Сёння складана ўявіць будаўнічую галіну без прадукцыі з эмблемай «Краснасельскбудматэрыялаў».

Тут выпускаецца да 15 відаў цэменту, 35 рэцэптур сухіх будаўнічых сумесей, сцяжка для падлогі і грунтоўкі, гідраізаляцыйныя растворы, клей для пліткі, шпатлёўка, сем відаў будаўнічай вапны, два віды крэйды. У асартыменце — прадукцыя з ячэістага бетону, сілікатны камень і цэгла, тратуарная плітка рознай формы, фундаментныя блокі і іншая прадукцыя, неабходная ў будаўніцтве. Аб яе якасці сведчыць той факт, што ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» — у ліку лаўрэатаў штогадовага конкурсу «Найлепшыя тавары Рэспублікі Беларусь».

Фота Яўгена ПЯСЕЦКАГА.

ІНВЕСТПРАЕКТЫ ЦЭМЕНТНАГА ЗАВОДА

Як на філіяле № 1 ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» паляпшаюць энергаэфектыўнасць вытворчасці

Пераход на RDF-паліва

Цэментны завод, можна сказаць, — асноўная вытворчасць прадпрыемства.

Лінія па выпуску цэменту сухім спосабам пабудавана крыху больш за 10 гадоў таму ў рамках беларуска-кітайскага праекта. На лініі падаецца сухая сыравінная мука, якая значна хутчэй абпальваецца. Вытворчасць клінкера павялічылася больш чым у чатыры разы. Пры гэтым значна знізіліся энергетычныя затраты.

Па словах **намесніка дырэктара па вытворчасці цэментнага завода Яўгена ВАЛОШЧЫКА**, менавіта тут ідзе вялікае спажыванне паліва. Для таго каб забяспечыць усе працэсы для вытворчасці клінкера, тэмпература печы дасягае 1450 градусаў. У суткі выпускаецца пяць тысяч тон клінкера, ці 208 тон за гадзіну. Для такіх аб'ёмаў неабходны і значныя паліўныя рэсурсы.

На папярэднім мокрым спосабе атрымання клінкера выкарыстоўваўся ў асноўным прыродны газ, які лічыцца самым дарагім відам паліва. Пры будаўніцтве новай лініі было закладзена выкарыстанне яшчэ і вугалю. Яго спажыванне дасягае 23 тон за гадзіну. І хоць вугаль таннейшы за газ, але таксама паступае з-за мяжы, што ставіць пэўныя рызыкі ў вытворчым працэсе.

Каб замяніць імпартнае паліва, на прадпрыемстве рэалізавана некалькі інвестпраектаў. Адным з іх з'яўляецца альтэрнатыва вугалю — RDF-паліва. Гэта рознага віду камунальныя і прамысловыя адходы.

— Напрыклад, цяпер мы выкарыстоўваем кастру льняную, сінтэтычнае валакно з адрапацаваных шын, рызэ, адходы драўніны — усё, што не ідзе ў перапрацоўку і дае цеплавы эфект. У нас ёсць установка па здрабненні адходаў, пасля чаго яны ідуць у печ, — тлумачыць Яўген Валошчык.

Ён асабліва звярнуў увагу на тое, як працуе лінія. Гэта чэшскае абсталяванне, на якім упершыню выкарысталі трубчасты канвеер у выглядзе гумова-тросавай стужкі. Такая падача звязана з лятучасцю RDF-паліва, якое можа разносіцца ветрам. У дадзеным выпадку стужка скручваецца ў трубку і транспартуе насыпное паліва па вызначаным маршруце, які завяршаецца ў печы. Эфект атрымаўся даволі значны.

— Мы можам спажываць RDF-паліва да 10 тон за гадзіну, што замяшчае шэсць тон вугалю. Тым самым зніжаем спажыванне імпартнага вугалю і павялічваем спажыванне беларускага паліва. Эксперыментальна ўстаноўлена, што лінія працуе на многіх відах паліва. Што эканамічна выгадна. А высокая тэмпература гарантуе поўнае спальванне, што экалагічна бяспечна, — канстатуе прадстаўнік адміністрацыі завода.

У далейшым забяспечваць RDF-палівам будзе завод па перапрацоўцы адходаў, які цяпер будуецца ў Ваўкавыскім раёне. Мяркуецца, што адтуль будзе паступаць 105 тысяч тон паліва ў год. Будаўніцтва завода плануецца завяршыць у 2026 годзе.

Намеснік дырэктара па вытворчасці філіяла № 1 «Цэментны завод» Яўген ВАЛОШЧЫК дэманструе лінію вытворчасці клінкеру сухім спосабам.

Торф замест газу

На прадпрыемстве крок за крокам ідуць па праграме імпартазамяшчэння. Так, замест цеплагазагенератара летась запушчаны новы праект торфагенератара. Установа прызначана для абпальвання сыравіннай мукі. Раней падчас спальвання расход газу складаў пяць тысяч кубоў за гадзіну. Новы праект дае магчымасць у значнай ступені перайсці на ўласную энергетычную базу за кошт тарфяной сушонкі. А канкрэтна — дазваляе знізіць расход газу з пяці тысяч кубоў да 160—200 кубоў за гадзіну і на дзевяць тон — расход торфу. Тым самым абсталяванне замяняе 30 мільёнаў кубоў газу ў год.

— Гэта даволі істотная эканомія, — зазначае Яўген Валошчык. — Бо газавы генератар — вельмі дарагое рашэнне. Пры пераводзе яго на торф мы імкнёмся знізіць імпарт за кошт менавіта беларускіх відаў паліва.

Торф паступае з Гродзенскай і Брэсцкай абласцей. У суткі яго расход складае 450—500 тон. Сыравіна прывабная аўтатранспартам у выглядзе тарфяной сушонкі ў закрытых бочках.

Таксама тут рэалізаваны праект па пераводзе лініі памолу цэменту з адкрытага на закрыты цыкл, што дазваляе павялічыць магутнасць млына і палепшыць яго якасць цэменту.

СВЯТА ЎСІХ І КОЖНАГА

У жніўні, падчас прафесійнага дня будаўнікоў, будзе адзначацца 110-гадовы юбілей прадпрыемства.

Як расказаў **намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце і сацыяльных пытаннях Генадзь НАЙДЗЮК**,

рыхтуецца маштабнае свята. Будуць адзначаны многія работнікі завода, а таксама ветэраны працы. Мяркуецца, што ў святочнай праграме будзе задзейнічаны ўвесь пасёлак Краснасельск. І гэта ня здарма. ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» з'яўляецца горадаўтваральным прадпрыемствам, тут працуе 1700 чалавек. Можна сказаць, што за ўсю гісторыю існавання праз гэты буйны завод прайшлі многія жыхары пасёлка. Бадай, кожная сям'я так ці інакш звязана з прадпрыемствам.

— Мы падыходзім да юбілею з добрымі вынікамі, высокім вытворчым патэнцыялам. Рэалізоўваецца нямала маштабных праектаў. За апошні час многае зроблена для зніжэння сабекошту прадукцыі, павышэння канкурэнтнасці. Канешне, прадпрыемства будзе і надалей развівацца ў гэтым кірунку. Для людзей гэта добры стымул, бо ёсць магчымасць выплачваць дастойную заробтную плату. Летась, напрыклад, яе рост склаў 36 % у параўнанні з папярэднім годам, — расказаў Генадзь Найдзюк.

Ён адзначыў, што юбілей прадпрыемства — яшчэ адна нагода пазнаёміць усіх прысутных з магчымасцямі самага старажытнага цэментнага завода Беларусі. Напрыклад, нагадаць аб унікальным музеі, знакамітых кар'ерах-мальдзівах з агляднай пляцоўкай, якія разам з наведваннем завода-гіганта сталі цікавым маршрутам прамысловага турызму.

Маргарыта УШКЕВІЧ, Алена ДАЎЖАНОК.
Фота Лізаветы ГОЛАД і з архіва прадпрыемства.

Генеральны дырэктар ААТ «Краснасельскбудматэрыялы» Уладзімір КІСЯЛЁЎ:

«АБ'ЁМЫ ВЫТВОРЧАСЦІ З КОЖНЫМ ГОДАМ РАСТУЦЬ»

Будаўнічая сфера краіны развіваецца, шырокі размах атрымала жыллёвае будаўніцтва, актыўна вядзецца індывідуальная забудова. Адпаведна расце і попыт на будаўнічыя матэрыялы. Каб задаволіць патрэбы, прадпрыемства нарошчвае магутнасці. Напрыклад, за мінулы год тэмп росту склаў 106,8 %. Выпушчана прадукцыі амаль на 306 мільёнаў рублёў. Найбольшы рост забяспечылі асноўныя віды — цэмент і вапна.

Па словах Уладзіміра Кісялёва, прадпрыемства забяспечвае попыт на ўнутраным рынку. Але не толькі. Ідзе адгрузка прадукцыі і за мяжу, у асноўным гэта рынак Расійскай Федэрацыі. Адтуль паступіла 57 % усёй экспартнай выручкі прадпрыемства. Толькі вапны прададзена за мяжу 61 тысяча тон, што на 134 % больш за папярэдні год.

Ад рэалізацыі прадукцыі атрымана 376,5 млн рублёў, тэмп росту склаў 111 %. Дзясятая частка — гэта інавацыйная прадукцыя, яе адгружана на 41 млн рублёў. Па выніках работы за мінулы год атрыманы прыбытак у памеры 30 млн рублёў.

Як зазначыў Уладзімір Кісялёў, на прадпрыемстве рэалізоўваюцца мерапрыемствы па зніжэнні сабекошту прадукцыі. Эканамічны эфект падчас аптымізацыі затрат і павышэнні эфектыўнасці вытворча-гаспадарчай дзейнасці склаў 35 млн рублёў. Такія меры дазволілі знізіць сабекошт кожнай тоны цэменту на 9,4 %.

У мінулым годзе інвестыцыі ў асноўны капітал склалі 16,4 млн рублёў, што на 142 % больш, чым годам раней. Развіццё прадпрыемства непарыўна звязана з энергаэфектыўнымі праектамі, якія дапамагаюць выпускаць канкурэнтную прадукцыю.

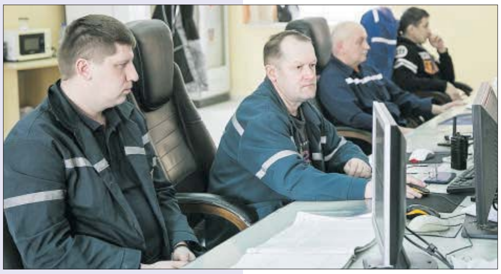

У Цэнтральным пункце кіравання працуюць абпальшчыкі Дзяніс ЯНУКЕВІЧ і Аляксандр ЯКУБОВІЧ, машыніст сыравіннага млына Віктар ВІШНЕЎСКІ і машыніст вугальнага млына Вадзім ГАПУНІК.

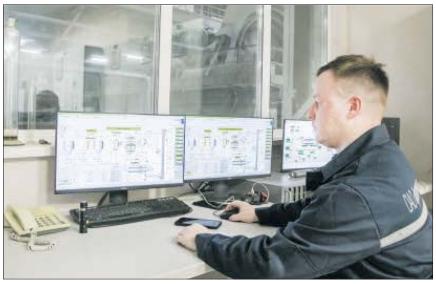

Машыніст млына Максім АСТАПЧЫК у цэху памолу цэменту.

УНП 590118065

Санаторый «Пралеска» — сучасны комплекс для аздараўлення

Тут прапануюць дыягностыку, лячэнне, рэабілітацыю і адпачынак

Санаторый з'яўляецца структурным падраздзяленнем ААТ «Краснасельскбудматэрыялы». Ён пачаў дзейнічаць у 1986 годзе як прафілакторый для работнікаў прадпрыемства, але затым атрымаў статус санаторыя, які разлічаны на шырокае кола наведвальнікаў. Тут адначасова могуць прыняць 120 чалавек.

Галоўны ўрач Мікалай АЎТУХ.

Санаторый «Пралеска» спецыялізуецца на санаторна-курортным лячэнні і аздараўленні захворванняў апорна-рухальнага апарату, дыхальнай, нервовай і сардэчна-сасудзістай сістэм. Лячэбная база прадстаўлена сучаснымі аздараўленчымі методыкамі і апаратамі.

Напрыклад, нядаўна тут набылі масажнае крэсла, якое адразу стала папулярным у гасцей санаторыя. У хуткім часе плануецца закупіць яшчэ і масажны ложак. Каля месяца таму ў санаторыі пачала дзейнічаць кедравая фіта-бочка, на якую таксама вялікі попыт.

Намеснік галоўнага ўрача Наталля САЎЧЫК расказала, што аздараўленчы эфект фіта-бочкі ствараецца за кошт пары, якая аказвае расслабляльнае ўздзеянне на цела. У гэты час галава застаецца свежай і халоднай. Такая працэдура спрыяльная для аднаўлення скуры, садзейнічае пахудзенню. Агульны камфорт дапаўняе прыемны прыродны пах кедра.

Ёсць і яшчэ шэраг унікальных апаратаў. Адзін з іх — гіпербарычная кіслародная капсула, дзе адбываецца насычэнне цела пацыента кіслародам пад высокім ціскам. Такая працэдура садзейнічае зажыўленню хранічных язваў, спрыяльная для тых, хто пакутуе на бранхіяльную астму, мае варыкозныя праблемы, праблемы з печанню, праходзіць пасляаперацыйную рэабілітацыю ці наогул знаходзіцца ў стрэсавым, нервовым стане. Чалавек проста адпачывае, а ў гэты час кожная яго клетка насычаецца кіслародам. «Пралеска» — адзін з нямногіх санаторыяў краіны, дзе ёсць такі комплекс.

— Тут працуе адзіны ў раёне іголкатэрапеўт, — расказвае **галоўны ўрач санаторыя Мікалай АЎТУХ**. — Карыстаецца попытам галатэрапія, карбокзітэрапія, лячэнне лімфатычных і вянозных сасудаў. У хуткім часе плануецца ўвесці тракцыйную тэрапію — сухое гарызантальнае выцягванне хрыбта. Вельмі папулярная аквааэробіка. Напрыканцы мінулага года мы правялі рэканструкцыю міні-аквапарка. Была адноўлена работа ўсіх гідрамасажных установак, пакладзена новая плітка, заменена асвятленне. На дадзеным этапе закупляем апарат лімфамат для кампрэсійнай тэрапіі з мэтай паляпшэння работы рук і ног. На чарзе — аднаўленне салявой шахты, тут адбудзецца замена галагенератара. Новае абсталяванне больш дасканалае і энергаэфектыўнае.

Важнае месца ў аздараўленні займае прыродны фактар. Санаторый знаходзіцца ў лясным масіве, аддалены ад магістралі, на беразе штучнага вадаёма.

Возера абсталявана сістэмай пясчанага пляжа і пірсам, працуе пост матроса-выратавальніка, ёсць кабінкі, лаўкі, навесы, зона для пляжнага валейбола, парк катамаранаў, лодка. Як паведаміў галоўны ўрач, у цэнтры возера месціцца невялікі астравок, да якога ёсць падыход, а з вышыні ён выглядае ў форме сэрца. Для аматараў спакойнага шпацыру вакол возера ёсць пешая сцежка.

У санаторыі робіцца ўсё неабходнае для камфортнага знаходжання людзей з інваліднасцю. Ёсць спецыяльная паркоўка, створана безбар'ернае асяроддзе. Абсталяваны нумар для людзей з абмежаванымі магчымасцямі.

Намеснік галоўнага ўрача па медчастцы Наталля САЎЧЫК кантралюе працэс работы кедравай фітабочкі.

Госці санаторыя могуць атрымаць асалоду ад наведвання міні-аквапарку.

Медсястра Наталля ШЫНДЛЕР адпускае працэдуру масажнага крэсла.

У зале ЛФК праводзяцца як групавыя, так і індывідуальныя заняткі па розных аздараўленчых методыках, а ў басейне — заняткі па гідракінезатэрапіі. Спартыўная зала таксама не пустуе. Тут праходзяць гульні па валейболе і баскетболе, арганізуюцца святы-эстафеты. У санаторыі ўстаноўлены тэнісныя і більярдныя сталы. Таксама можна заняцца папулярнай скандынаўскай хадзьбой.

Пуцёўкі рэалізоўваюцца як за наяўны разлік, так і па лініі Рэспубліканскага цэнтра па аздараўленні і санаторна-курортным лячэнні, а таксама па лініі прафсаюзаў. Карыстаюцца попытам туры выхаднога дня.

Як зазначыў Мікалай Аўтух, санаторый пастаянна ўводзіць новыя віды паслуг. Вядзецца мадэрнізацыя нумарнога фонду. Летась адрамантавана два блокі, сёлета работа па аднаўленні будзе працягвацца. У былым падвальным памяшканні пачало дзейнічаць кафэ «У мудрай савы». Радуе вока зімовы сад у холе санаторыя.

Санаторый паспяхова развівае медыцынскі турызм. Сюды прыязджаюць не толькі грамадзяне Расійскай Федэрацыі, але і жыхары іншых краін. Замежнікі маюць магчымасць атрымаць кваліфікаваную медыцынскую дапамогу з лячэбнымі працэдурамі і дыягностыкай, а таксама паўнавартасны адпачынак. Для наведвальнікаў санаторыя створаны камфортныя ўмовы пражывання, арганізавана пяціразовае харчаванне, прафесійнае лячэнне, культурна-масавыя мерапрыемствы і экскурсіі.

У мэтах папулярызацыі санаторыя «Пралеска» створаны новы праспект з QR-кодамі і выхадам у Instagram. На сайце праходзіць аднаўленне 3D-тур па санаторыі.

*Больш падрабязна аб магчымасцях санаторыя можна даведацца на сайце **praleska-grodno.by***

ВАЎКАВЫСКАЕ ААТ «БЕЛЛАКТ»: НЕВЕРАГОДНЫ СМАК І ВЫСОКАЯ ЯКАСЦЬ

Беллакт

Гістарычная даведка

У другой палове XX стагоддзя ў СССР востра паўстала пытанне аб стварэнні індустрыі дзіцячага харчавання. Тады і быў прыняты маштабны праект, у рамках якога пабудаваны тры заводы-блізнюкі: у Беларусі, Расіі і Украіне. У нашай краіне выбар упаў на горад Ваўкавыск: добрае экалагічнае становішча, блізкае размяшчэнне Белавежскай пушчы, належная інфраструктура і наяўнасць працоўных кадраў. Будаўніцтва завода пачалося яшчэ ў 1967 г. Аднак афіцыйным днём нараджэння лічыцца 5 кастрычніка 1970 г. — калі адкрыўся Ваўкавыскі малочна-кансервавы камбінат дзіцячага харчавання. Гэта было вялікай падзеяй, таму што ўпершыню ў гэтай галіне прамысловасці была запушчана вытворчасць з дыстанцыйным аўтаматычным кіраваннем усімі тэхналагічнымі працэсамі.
На той момант вытворчыя магутнасці дазвалялі перапрацоўваць да 125 тон малака за суткі.

Пастаяннае развіццё — залог поспеху

З моманту заснавання завода прайшло больш чым паўстагоддзя. За гэты час прадпрыемства стала адзіным у Беларусі і адным з найбуйнейшых на тэрыторыі СНД вытворцам сухога дзіцячага харчавання. Гістарычна склалася так, што заводу шанцавала з кіраўніцтвам, якое заўсёды прытрымлівалася прынцыпаў сталага развіцця і ўкаранення передавых тэхналогій. Цяпер на чале прадпрыемства стаіць **генеральны дырэктар Віталь ЛУПІК**, які неаднаразова асабіста прапаноўваў ідэі цікавых навінак. На дадзены момант увесь асартымент складае больш за 200 найменняў, сярод якіх дзіцячае харчаванне, малочныя прадукты, спецыялізаванае харчаванне для цяжарных і кормячых жанчын, а таксама для спартсменаў і людзей, якія вядуць актыўны лад жыцця. Усяго за 2023 год прадпрыемства перапрацавала 267 тысяч тон малочнай сыравіны, што на 6 % вышэй за ўзровень 2022 года.

Аднак, мяркуючы па рэгулярных мадэрнізацыях, становіцца відавочна, што на дасягнутым «Беллакт» спыняцца не збіраецца.

— Толькі за 2022–2023 гг. у нас было рэалізавана некалькі маштабных інвестыцыйных праектаў, — расказвае генеральны дырэктар Віталь Лупік. — Мы ўсталявалі новую аўтаматызаваную лінію вытворчасці тварагу, другую лінію вытворчасці глазураванай прадукцыі і новае абсталяванне для вытворчасці спартыўнага харчавання. Усё гэта дасць магчымасць павялічыць вытворчыя магутнасці і пашырыць лінейку прадуктаў.

На бягучы год планаў не менш. Адзін з асноўных — рэалізацыя маштабнага будаўніцтва цэха па вытворчасці сухога дзіцячага харчавання па тэхналогіі GNP.

Таксама, паводле слоў генеральнага дырэктара, «Беллакт» мае намер мадэрнізаваць участак вытворчасці алею з заменай тэхналагічнага абсталявання і арганізаваць разліў малака і малочных прадуктаў у ПЭТ-бутэльку.

«Беллакт» поўнасцю закрывае патрэбы ўнутранага рынку. Пры гэтым у 2023 годзе больш за 54 % выпушчанай прадукцыі экспартавалася ў 25 краін свету. У тым ліку на новыя рынкі — у Замбію і Ірак. Запатрабаванасць прадукцыі прадпрыемства за мяжой пацвярджае і ўдзел у міжнародных выставах. Так, за 2023 год «Беллакт» наведаў восем такіх мерапрыемстваў, сярод іх SIAL China 2023 у Шанхаі, Zimbabwe International Trade ў Булаваё і Gulfood 2023 у Дубаі.

Генеральны дырэктар Віталь ЛУПІК.

Смачныя і карысныя навінкі

Трымаць руку на пульсе і своечасова адказваць попытам на прапанову дапамагаюць штатныя педыятры, якія прадстаўлены ва ўсіх абласцях Беларусі.

— Наша прадпрыемства, мабыць, адзінае ў краіне, дзе ёсць такая служба, як медыцынскі маркетынг, — дзеліцца **намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце Вольга ГАЛАСКОК.** — Урачы праводзяць семінары, сустрэчы маладых мам, адказваюць на ўсе пытанні аб харчаванні і выслухоўваюць надзённыя праблемы.

Дзякуючы зладжанай рабоце ў лютым гэтага года была ўкаранёна такая навінка, як спецыялізаваная безлактозная сумесь для харчавання дзяцей ранняга ўзросту.

— Гэта прадукт для дзяцей, якія не пераносяць лактозу, — адзначае **галоўны тэхнолаг Таццяна НОВІКАВА.** — Пры распрацоўцы сумесі ўпершыню ў нашай практыцы мы дадалі 25 % малочнага тлушчу для таго, каб максімальна наблізіць сумесь па саставе да груднога малака. Атрымаўся вельмі далікатны сметанковы смак. Попыт на гэтую сумесь вялікі, і водгукі вельмі добрыя.

Таксама па ініцыятыве генеральнага дырэктара ў 2023 годзе была адноўлена вытворчасць спартыўнага харчавання пад гандлёвай маркай Genetika. Паводле слоў галоўнага тэхнолага, гэты прадукт добры тым, што ў яго складзе 65—80 % складаюць лёгказасваяльныя сыроватачныя бялкі.

— Сыроватачныя бялкі, як вядома, менш алергенныя, яны лягчэй засвойваюцца, даюць дадатковы зарад энергіі. Акрамя таго, утрымліваюць вялікі набор амінакіслот, якія неабходны для пабудовы тканін. А яшчэ тут няма дабаўленага цукру, — каментуе Таццяна Новікава.

Genetika лічыцца спецыялізаваным прадуктам, таму ўжываць яго трэба строга ў адпаведнасці з інструкцыяй ці пасля кансультацыі ва ўрача.

А зараз пяройдзем да новых прысмакаў у асартыменце «Беллакта». На ўсю краіну прагрымеў выпуск дэсертнай пасты з какавы і фундукам ChocoLoco, якая ўзяла дыплом І ступені ў сваёй намінацыі ў конкурсе-дэгустацыі «Чэмпіён смаку».

— Наогул, гісторыя гэтай пасты вельмі цікавая. Была пастаўлена задача зрабіць пасту накшталт нутэлы, якая захоўваецца на цёплай паліцы не менш за 30 сутак, — дзеліцца Таццяна Новікава. — Паколькі мы, як завод дзіцячага харчавання, заўсёды былі супраць кансервантаў і сарбатаў, то ўзялі за аснову наша згушчанае малако. Дадалі ў яго цукар, какаву і падвергнулі цеплавой апрацоўцы пры высокіх тэмпературах у катле Штэфана, разлілі па слоічках і атрымалі вельмі добры вынік. Пасту можна намазваць на хлеб, а можна выкарыстоўваць у якасці начыння для выпечкі.

Таксама на прылаўках крам у 2023 годзе з'явіліся сырнікі ад «Беллакта». Іх асноўная разыначка ў тым, што яны не патрабуюць папярэдняй размарозкі. А яшчэ на ўпакоўцы напісана: «Смачна як дома». Ці так гэта насамрэч і з чаго ўвогуле яны зроблены?

— У іх цалкам натуральны склад: тварог, рысавая мука, цукар і ўсё, — адзначае галоўны тэхнолаг. — Гэта свайго роду «ПП»-сырнікі. Смажыць іх трэба на патэльні з мінімальнай колькасцю алею. А вось размарожваць ні ў якім разе не трэба. Калі вы гэта зробіце, рысавая мука ўбярэ ў сябе замарожаную вільгаць, і сырнік будзе развальвацца.

Варта адзначыць і тое, што гэты прадукт, дзякуючы добраму складу і адпаведнасці патрабаванням для харчавання дзяцей дашкольнага і школьнага ўзросту, адпраўляецца ў беларускія школы і дзіцячыя садкі.

Намеснік генеральнага дырэктара па камерцыйных пытаннях Іван ЛУПІШ, спецыяліст па ЗЭД Наталля ТУПЦІК і вядучы спецыяліст па ЗЭД Веніямін АРЦЮХ прадстаўляюць прадукцыю прадпрыемства на выстаўцы Zimbabwe International Trade ў Булаваё.

З клопатам аб супрацоўніках

«Беллакт» заўсёды славіўся сацыяльнай падтрымкай сваіх работнікаў і якаснай арганізацыяй вольнага часу. Так, у 2023 годзе Ваўкавыскае ААТ «Беллакт» удастоена спецыяльнай узнагароды прэміі ўрада ў галіне якасці за 2022 год у намінацыі «Сацыяльная адказнасць».

— Асноўная спісачная колькасць работнікаў — 1342 чалавекі. Для іх створаны максімальна камфортныя ўмовы працы, — дзеліцца намеснік генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце Вольга Галаскок.

Напрыклад, у медыцынскім пункце супрацоўнікі прадпрыемства могуць атрымаць бясплатнае абслугоўванне і бальнічны да 10 дзён, наведаць стаматолага і прайсці курс ЛФК пры неабходнасці. Акрамя іншага, паводле слоў Вольгі Галаскок, ва ўсіх супрацоўнікаў «Беллакта» ёсць медыцынскае добраахвотнае страхаванне, прычым ва ўсіх аднолькавыя ўмовы незалежна ад пасады.

Нельга абысці ўвагай і фізкультурна-аздараўленчы комплекс прадпрыемства. Ён аснашчаны сучасным абсталяваннем, басейнам, трэнажорнай залай, фітнес-залай, спартыўнай залай і саўнай. Наведваць яго могуць толькі супрацоўнікі «Беллакта». Кошт вельмі ўмоўны: адна гадзіна — усяго 50 капеек.

Таксама на прадпрыемстве ёсць клуб, дзе працаўнікі могуць рэалізаваць творчы патэнцыял.

— У нас ёсць свой вакальна-інструментальны ансамбль, хор і вакальна-выканаўчы гурт, — расказвае Вольга Галаскок. — Пастаянна ўдзельнічаем у розных конкурсах. Напрыклад, на рэспубліканскім фестывалі «Беларусь — мая песня» традыцыйна займаем 1-е месца на раёне.

А яшчэ работнікі з радасцю бяруць удзел у розных святочных мерапрыемствах.

— 1 чэрвеня ў нас будзе адкрыццё базы адпачынку ў Сасновым Бары. Плануем зрабіць урачыстае мерапрыемства з канцэртам у гонар Дня абароны дзяцей, — дзеліцца Вольга Галаскок.

Сама база адпачынку прадугледжвае кругласутачнае знаходжанне. Там каля 17 домікаў з добраўпарадкаванай дзіцячай пляцоўкай.

Не абышлі і жыллёвае пытанне. Аказалася, што ў жылым фондзе прадпрыемства ёсць чатыры кватэры, якія прадстаўляюцца тым, хто мае патрэбу, на час працы. Аднак калі раптам гэтыя кватэры занятыя, то «Беллакт» абавязкова пакрывае арэндны кошт.

— Цяпер на прадпрыемстве працуе шмат людзей з Гродна. Мы забяспечваем іх прывоз у панядзелак і адвоз у пятніцу. Увесь тыдзень яны пражываюць у Ваўкавыску і плацяць толькі камунальныя паслугі, — тлумачыць Вольга Галаскок.

Таксама на прадпрыемстве ёсць свой маладзёжны савет, у склад якога ўваходзяць маладыя спецыялісты з усіх падраздзяленняў. Курыруе іх работу Вольга Галаскок, якая прайшла вялікі шлях ад кладаўшчыка да намесніка генеральнага дырэктара па ідэалагічнай рабоце, усебакова вывучыўшы за гэты час работу прадпрыемства. У чым жа сутнасць маладзёжнага савета?

— На яго ўскладзена даволі вялікая адказнасць. Я распрацавала дадатак, па якім можна весці максімальна набліжаную да кіраўніцкай працу на прадпрыемстве: сачыць за работай у цэхах, бачыць праблемы, — адзначае Вольга Галаскок. — Таксама гэта актыў, які абараняе гонар прадпрыемства на культурнай і спартыўнай арэнах. Акрамя таго, яны арганізоўваюць розныя мерапрыемствы. Так, да дня Канстытуцыі ў нас была праведзена бліц-віктарына на веданне Канстытуцыі. Людзі праяўлялі цікавасць, адчуваўся сапраўдны дух саперніцтва.

А яшчэ маладзёжны савет — добрая пляцоўка для кадравага павышэння. Калі спецыяліст матываваны, то яму абавязкова дапамогуць атрымаць адукацыю і пасаду, дзе ён зможа прынесці максімальную карысць прадпрыемству.

Лізавета ГОЛАД,
фота аўтара і з архіва прадпрыемства.
Алена ДАЎЖАНОК.

УНП 500043093

ВЫПРАБАВАННЕ ТРАСАЙ

З 5 да 7 красавіка ў Ваўкавыскім раёне адбыліся яркія і запамінальныя спаборніцтвы па эндура «Эндура 4 SEASONS»

За некалькі дзён да пачатку чэмпіянату побач з трасай спаборніцтваў размясціўся імправізаваны лагер, у якім пасяліліся не толькі матацыклісты, але і іх сябры, жонкі, дзеці.

Ва ўрачыстай цырымоніі адкрыцця ўзялі ўдзел **старшыня Ваўкавыскага раённага выканаўчага камітэта Міхаіл СІЦЬКО, начальнік упраўлення спорту і турызму Гродзенскага абласнога выканаўчага камітэта Максім МАЛАХОЎСКІ, галоўны суддзя спаборніцтваў, старшыня камітэта эндура грамадскага аб'яднання «Беларуская федэрацыя матацыклетных відаў спорту» Аляксей МАШОК** і іншыя.

— Мы з вамі праводзім спаборніцтвы па экстрэмальным відзе матацыклетнага спорту ў адным з маляўнічых месцаў нашага раёна. Я спадзяюся, што ўсім будзе камфортна і ўсе паедуць з добрым настроем. Жадаю спартсменам цудоўных стартаў, выдатных перамог, а гледачам — каб мерапрыемства запомнілася надоўга, — адзначыў у сваім выступленні Міхаіл Сіцько.

Спартсмены праходзілі пэўны маршрут па перасечанай мясцовасці, насычаны разнастайнымі перашкодамі (прыроднымі і рукатворнымі), уключаючы і эндура-парк з перашкодамі ў выглядзе камянёў, буйнагабарытных шын, бярвёнаў…

— Займаюся эндура як відам матацыклетнага спорту з 2006 года. Спаборніцтвы ў Беларусі мы праводзім з 2016-га, і ўпершыню ў гэтым цудоўным месцы, у абсталяванні якога нам аказалі вялікую дапамогу Ваўкавыскі райвыканкам і прадпрыемствы раёна, — расказаў чытачам партала Выдавецкага дома «Звязда» старшыня камітэта эндура Беларускай федэрацыі матацыклетных відаў спорту Аляксей Машок. — На дыстанцыях змагаліся спартсмены не толькі з Беларусі, але і з Расіі, Літвы, сярод іх — каля дзесяці дзяўчат. 5 красавіка ўдзельнікі пераадольвалі дыстанцыю ў адзінаццаць кіламетраў, а 6 і 7 красавіка — у шаснаццаць і васямнаццаць кіламетраў у залежнасці ад класа гонкі.

Усяго ў спаборніцтвах удзельнічалі 316 спартсменаў, прызавыя месцы ў шасці намінацыях падзяліліся паміж сабой беларусы і расіяне.

Віктар ІВАНЧЫКАЎ,
фота аўтара.

О реализации имущества ООО «БЕЛФЛОРИНА»

Организатор торгов	ООО «Юридическое бюро Шиян», УНП 193620284
Продавец	ООО «БЕЛФЛОРИНА», УНП 193517478
Форма, дата, время и место проведения торгов	Торги в форме открытого аукциона **17.05.2024 в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. П. Румянцева, д. 17-1Н, каб. 2
Сведения о предмете проведения торгов	

Лот № 1 – чеснокодавилка Florina SMART-MULTI в количестве 1728 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 2 – кухонные принадлежности согласно списку:
- ложка для сервировки ONYX, количество 6 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- чеснокодавилка SMART-MULTI, количество 12 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- измельчитель SMART-MULTI вращающийся, количество 24 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- доска разделочная SMART-MULTI 35,5Х24,8Х1,1 см, количество 19 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка для сервировки ONYX, количество 438 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- ложка-дуршлаг большая SMART-MULTI, количество 504 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ножницы многофункциональные SMART-MULTI 21 см, количество 1728 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 3 – кухонные принадлежности согласно списку:
- половник PROFESSIONAL, количество 324 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- Шумовка PROFESSIONAL, количество 336 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- набор щипцов кухонных (в комплекте 3 шт.) SMART-MULTI, количество 720 комп., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 4 – кухонные принадлежности согласно списку:
- ложка для мороженого SMART-MULTI, количество 96 шт, производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка сервировочная SMART-MULTI, количество 12 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- открывалка-штопор SMART-MULTI, количество 48 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- доска разделочная SMART-MULTI 35,5Х24,8Х1,1 см, количество 24 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- шумовка PROFESSIONAL, количество 96 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- половник PROFESSIONAL, количество 96 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- картофелемялка PROFESSIONAL, количество 192 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка-дуршлаг большая SMART-MULTI, количество 648 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- яйцерезка SMART-MULTI, количество 898 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 5 – кухонные принадлежности согласно списку:
- ложка-дуршлаг SMART-MULTI, количество 24 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- шумовка PROFESSIONAL, количество 48 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ножницы многофункциональные SMART-MULTI 21 см, количество 72 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож для овощей 10,5 см HERCULES, количество 130 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож универсальный 12,5 см PROFESSIONAL, количество 35 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож для овощей 9 см PROFESSIONAL, количество 36 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож для ветчины 20 см HERCULES, количество 120 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож кухонный 20 см HERCULES, количество 120 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- молоток для мяса SMART-MULTI, количество 223 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- доска разделочная SMART-MULTI 35,5Х24,8Х1,1 см, количество 864 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 6 – кухонные принадлежности согласно списку:
- шумовка ONYX большая, количество 168 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- ложка-дуршлаг SMART-MULTI, количество 36 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- молоток для мяса SMART-MULTI, количество 72 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- Нож кухонный SMART-MULTI 20 см, количество 1920 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

Лот № 7 – кухонные принадлежности согласно списку:
- вилка для переворачивания PROFESSIONAL, количество 1 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка для спагетти PROFESSIONAL, количество 113 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- лопатка для переворачивания ONYX, количество 372 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- ложка для макарон SMART-MULTI, количество 120 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- венчик для взбивания ONYX, количество 24 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- ложка для мороженого и картофеля PROFESSIONAL, количество 4 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- вилка для переворачивания PROFESSIONAL, количество 26 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- половник PROFESSIONAL, количество 3 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка для сервировки ONYX, количество 34 шт., производитель Florina, страна происхождения Румыния;
- шумовка PROFESSIONAL, количество 9 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- венчик PROFESSIONAL, количество 15 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- штопор стальной, количество 8 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- ложка сервировочная SMART-MULTI, количество 20 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- набор NORDICA разделочная доска и комплект ножей (3шт. в комплекте), количество 5 компл., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож кухонный 20 см HERCULES, количество 30 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- орехокол PROFESSIONAL, количество 38 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож для ветчины 20 см HERCULES, количество 42 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- штопор черный, количество 59 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- пресс для чеснока PROFESSIONAL, количество 53 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож универсальный 20 см PROFESSIONAL, количество 24 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож SANTOKU 17см PROFESSIONAL, количество 23 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- молоток для мяса SMART-MULTI, количество 72 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож для хлеба 20 см PROFESSIONAL, количество 34 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- нож кухонный 20 см PROFESSIONAL, количество 36 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай;
- лопатка для блинов SMART-MULTI, количество 720 шт., производитель Florina, страна происхождения Китай.

По вопросу ознакомления с предметом торгов, дополнительной информации обращаться по тел. моб. +375291137014, тел. гор. 8 (017) 317-52-18.

Начальная цена предмета торгов:
Лот № 1 – 11062,66 руб. с НДС по ставке 20 %
Лот № 2 – 16606,99 руб. с НДС по ставке 20 %
Лот № 3 – 8871,34 руб. с НДС по ставке 20 %
Лот № 4 – 12409,64 руб.с НДС по ставке 20 %
Лот № 5 – 13627,65 руб. с НДС по ставке 20 %
Лот № 6 – 16599,21 руб. с НДС по ставке 20 %
Лот № 7 – 11808,30 руб. с НДС по ставке 20 %

Место нахождения предмета торгов:
Минская область, Минский район, Хатежинский с/с, 26, (район аг. Хатежино)

Порядок проведения торгов

Шаг аукциона – 5 %. Победителем торгов признается участник, предложивший наиболее высокую цену. Участникам, не признанным победителями, задаток возвращается в безналичной форме в течение 3 банковских дней с момента утверждения протокола об итогах торгов.

Результаты торгов оглашаются публично в день проведения торгов. В случае признания торгов несостоявшимися в связи с подачей заявки на участие в них только одним участником предмет торгов продается этому участнику при его согласии по начальной цене, увеличенной на 5 %

Размер задатка, сроки приема заявлений и порядок зачисления задатка

Задаток в сумме 10 % от стоимости предмета торгов перечисляется по выбранному лоту в срок по 15.05.2024 на р/с BY97ALFA30122B98170010270000 в г. Минск ЗАО «Альфа-Банк», БИК ALFABY2X, получатель – ООО «Юридическое бюро Шиян», УНП 193620284, назначение платежа – задаток за участие в аукционе по лоту № (указать номер лота).
Задаток должен быть внесен до подачи заявления на участие в торгах.
Прием заявлений с приложением документов осуществляется до 16.05.2024 в рабочие дни (понедельник – пятница) с 12.00 до 15.00, по адресу: 220034, г. Минск, ул. П. Румянцева, 17-1Н, каб. 2,
Совместно с заявлением на участие в торгах предоставляется:
Юридическими лицами – резидентам Республики Беларусь – копии устава (учредительного договора – для коммерческой организации, действующей только на основании учредительного договора), и свидетельства о государственной регистрации и их подлинники, доверенность представителя юридического лица или документ, подтверждающий полномочия руководителя юридического лица.
Юридическим лицом, иной организацией – нерезидентом Республики Беларусь – легализованные в установленном порядке копии учредительных документов и выписка из торгового реестра страны учреждения (выписка должна быть произведена не ранее шести месяцев до даты подачи заявления) или иное равнозначное доказательство юридического статуса в соответствии с законодательством страны учреждения с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык, легализованная в установленном порядке доверенность представителю юридического лица, иной организации или другие легализованные в установленном порядке документы с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
Индивидуальным предпринимателем – резидентом Республики Беларусь – копия свидетельства о государственной регистрации и подлинник для заверения копии организатором аукциона.
Индивидуальным предпринимателем – нерезидентом Республики Беларусь – легализованный в установленном порядке документ, подтверждающий статус, с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
Представителем гражданина Республики Беларусь, индивидуального предпринимателя – резидента Республики Беларусь – нотариально удостоверенная доверенность.
Представителем иностранного физического лица, индивидуального предпринимателя – нерезидента Республики Беларусь – легализованная в установленном порядке доверенность с нотариально удостоверенным переводом на белорусский или русский язык.
При подаче документов на участие в торгах физическое лицо, индивидуальный предприниматель, представитель физического лица, индивидуального предпринимателя, юридического лица, иной организации предъявляют оригинал документа, удостоверяющего личность, и представляют его копию, которая заверяется организатором торгов

Срок подписания договора и срок оплаты приобретенного предмета торгов:
Срок подписания договора – 3 банковских дня с момента утверждения протокола об итогах торгов.
Срок оплаты приобретенного предмета торгов – 3 банковских дня от даты заключения договора

Возмещение затрат	Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, в течение 5 дней со дня проведения
Документы, необходимые для участия в торгах	Заявка на участие в торгах, платежный документ о перечислении задатка; документ, подтверждающий полномочия на участие в торгах

Центр Промышленной Оценки
- ОРГАНИЗАЦИЯ АУКЦИОНОВ
- ОЦЕНКА ВСЕХ ВИДОВ ИМУЩЕСТВА

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ В ФОРМЕ ОТКРЫТОГО АУКЦИОНА

Организатор аукциона	ЗАО «Центр промышленной оценки», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1607. УНП 191021390
Продавец	УП «Лаздуны-Агро», Гродненская обл., Ивьевский р-н, Лаздунский с/с, аг. Лаздуны 1, ул. Советская, д. 1. УНП 592001055
Оператор ЭТП	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703. УНП 191224638 (**www.ipmtorgi.by**)

Предмет электронных торгов: бывшая в употреблении сельхозтехника. Месторасположение: Гродненская обл., Ивьевский р-н, Лаздунский с/с, аг. Лаздуны

Лот №	Марка, модель	Год выпуска	Инвентарный номер	Начальная цена с НДС, бел. руб.
1	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180Б**	2012	2012/1	**4 865,32**
2	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180Б**	2012	2010	**4 865,34**
3	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2012	811	**4 754,82**
4	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2015	166	**5 257,45**
5	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2019	14987	**15 446,23**
6	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2019	14988	**15 446,23**
7	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2019	14989	**15 446,23**
8	**Пресс-подборщик рулонный ПР-Ф-180**	2019	14990	**15 446,23**
9	**Комбайн кормоуборочный КВК 800-36**	2014	3184	**137 154,71**
10	**Агрегат почвообрабатывающе-посевной АПП-6Д**	2013	3339	**35 934,66**
11	**Агрегат комбинированный широкозахватный АКШ-6,0**	2013	2231	**5 988,19**
12	**Опрыскиватель самоходный УЭСМ 010 Роса-01**	2010	230	**15 953,33**
13	**Картофелесажалка полуна-весная четырехрядная СКМ-4**	2014	59	**18 471,68**
14	**Захват рулонов ПМС-0,8**	2014	39	**909,13**
15	**Удлинитель стрелы ПМС-0,8**	2014	47	**2 902,87**
16	**Опрыскиватель самоходный УЭСМ-110 «Роса»01**	2013	1285	**11 781,45**
17	**Опрыскиватель штанговый ОПШ-110 Роса**	2013	1286	**3 097,51**
18	**Сеялка свекловичная MONOSEM MECA-12R**	2013	3315	**17 208,87**

Шаг торгов – 5 % от текущей цены лота

Условия торгов: все мероприятия по снятию с учета в органах ГАИ происходят силами и за счет покупателя по доверенности от собственника имущества

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов в белорусских рублях перечисляется на р/счет BY47 BELB 3012 0028 5000 3022 6000 в ОАО «Банк БелВЭБ», БИК BELBBY2X, УНП 191 021 390. Получатель платежа – ЗАО «Центр промышленной оценки»

Срок подписания договора купли-продажи	**10 (десять)** рабочих дней со дня завершения электронных торгов. Продавец составляет и направляет договор для подписания победителю аукциона
Условия оплаты предмета электронных торгов	100 % от цены продажи предмета торгов оплачиваются в течение **10 рабочих дней** с даты заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлены регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить организатору торгов установленное вознаграждение от 4 % до 10 % от итоговой цены продажи лота в течение **3 (трех) рабочих** дней после проведения электронных торгов. Подробная информация о проведении аукциона размещена на сайте www.cpo.by

Организатор аукциона имеет право снять предмет аукциона с торгов в любое время, но не позднее чем за один день до наступления даты проведения аукциона

Дата и время начала и окончания электронных торгов: с 11.00 до 12.00 20.05.2024.
Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Заявки на участие в электронных торгах принимаются по 17.05.2024 до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Контактные телефоны: +375 17-310-36-37; +375 (29) 154-34-35, auction@cpo.by

ИЗВЕЩЕНИЕ О ПРОВЕДЕНИИ ЭЛЕКТРОННЫХ ТОРГОВ

Организатор аукциона/ оператор	ООО «ИПМ-Консалт оценка», г. Минск, ул. Мележа, 5/2, пом. 1703, оф. 5. www.ipmtorgi.by
Продавец	ОАО «Агат- электромеханический завод», 220114, г. Минск, пр-т Независимости, 115, каб. 317

Предмет электронных торгов: оборудование (бывшее в употреблении), расположенное по адресу г. Минск, пр-т Независимости, 115 (территория предприятия)

Лот №	Инв. номер	Наименование	Начальная цена с НДС 20 %, бел. руб.
1	42306179	**Настольно-сверлильный станок 2Н106П**	**495,36**
2	45602064	**Станция телефонная автоматическая СИС4000-04**	**1 330,56**
3	42905278	**Рабочее место для зачистки облоя на пластмассе**	**645,12**
4	42905281	**Рабочее место для зачистки облоя на пластмассе**	**645,12**
5	42403003	**Машина для стыковой сварки UNS-200**	**4 924,08**
6	42101130	**Станок высечной EL 750х1500 CNC**	**23 527,68**
7	45003294	**Комплект фильтровентиляционного оборудования**	**5 621,80**
8	42101024	**Пресс двухкривошипный ДF 160/2000**	**7 468,8**
9	42301232	**Станок токарно-винторезный SV-18RA**	**3 216,00**
10	42101036	**Пресс кривошипный К-117Е**	**2 736,00**
11	42101093	**Пресс механ. однокривошипный КД-1428**	**6 696,00**
12	42903195	**Станок для раскроя рулонных материалов**	**1 236,00**
13	42201025	**Электроталь 0,5т**	**1 476,00**
	42201074	**Кран-балка 2559100160000**	
14	41701393	**Рабочие места 265.015.290**	**420,00**
15	41701395	**Рабочие места 265.015.290**	**420,00**
16	41701396	**Рабочие места 265.015.290**	**420,00**
17	42701053	**Намоточный станок ПР-195**	**468,00**
18	42701073	**Полуавтомат с ПУ для кольцевой намотки СНТУ-В-901**	**744,00**
19	60002010	**Плита поверочная 1000*630**	**936,00**
20	42901078	**Станок отрезной**	**660,00**
21	42414103	**Установка сушильная УС-3УЗ**	**564,00**

Задаток 10 % от начальной цены предмета электронных торгов перечисляется участником электронных торгов в белорусских рублях на счет BY92BELB30120048350080226000 в ОАО «Банк БелВЭБ», г. Минск, ул. Мясникова, 32; БИК BELBBY2X; ОКПО 378531865000, получатель платежа – ООО «ИПМ-Консалт оценка», УНП 191224638

Срок подписания договора купли-продажи: 10 (десять) рабочих дней со дня завершения электронных торгов

Условия оплаты предмета электронных торгов

Если между продавцом и покупателем (победитель аукциона либо единственный участник аукциона, согласившийся приобрести предмет аукциона по начальной цене, увеличенной на 5 %) в течение срока, установленного для подписания договора купли-продажи, не достигнута договоренность по срокам и о порядке оплаты предмета аукциона, такая оплата должна быть произведена в течение **10 (десяти)** календарных дней после заключения договора купли-продажи

Порядок проведения электронных торгов, критерии выявления победителя торгов, порядок оформления участия в торгах и результатов торгов установлены регламентом электронной торговой площадки «ИПМ-Торги», размещенным по адресу: www.ipmtorgi.by

Победитель электронных торгов, либо единственный участник электронных торгов, согласившийся повысить начальную цену предмета электронных торгов на 5 %, обязан возместить организатору торгов затраты на их проведение и оплатить вознаграждение от **6 % до 10 %** от цены продажи лота в течение 3 рабочих дней после проведения электронных торгов

Организатор электронных торгов имеет право снять предмет аукциона с электронных торгов в любое время до момента определения победителя электронных торгов, без объяснения причин снятия

Дата и время начала и окончания электронных торгов: 17.05.2024 г. с 11.00 до 13.00.
Торги продлеваются на 10 минут с момента подачи ставки, в случае если ставка поступила менее чем за 10 минут до окончания торгов

Дата и время окончания приема заявок:
заявки на участие в электронных торгах принимаются по **16.05.2024 г.** до 17.00 на ЭТП «ИПМ-Торги» по адресу www.ipmtorgi.by

Контактные данные	**Тел.: +375 (17) 373 21 33; +375 (44) 704-92-06. E-mail: info@ipmtorgi.by**

Извещение о проведении **3 мая 2024 года** повторных аукционных торгов с условиями по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДОРОРС»

Сведения о продаваемом имуществе (предмете торгов)

№ предмета торгов	Наименование, характеристики и местонахождение продаваемого имущества	Сведения о земельном участке	Начальная цена, с учетом НДС, бел. руб.	Размер задатка, бел. руб.
1	Капитальное строение с инв. номером 633/С-10565 общей площадью 66,3 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Мядельский р-н, Будславский с/с, п. Будслав, наименование – магазин № 50, назначение – здание специализированное розничной торговли	Площадь – 0,0395 га, кадастровый номер – 624080602101000023	3 408,00	340,00
2	Капитальное строение с инв. номером 633/С-10564 общей площадью 64,1 кв. м, расположенное по адресу: Минская обл., Мядельский р-н, Княгининский с/с, аг. Княгинин, ул. Привокзальная, д. 81, наименование – магазин № 42, назначение – здание специализированное розничной торговли; отопительный котел «Тисом» с инв. номером по бух. учету 080840	Площадь – 0,0379 га, кадастровый номер – 624082004601000184	4 222,00	420,00
3	Капитальное строение с инв. номером 413/С-528 общей площадью 48,1 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Свислочский р-н, Порозовский с/с, г. п. Порозово, ул. Ленина, 12, наименование – автостанция, назначение – здание специализированное автомобильного транспорта; капитальное строение с инв. номером 413/С-529 общей площадью 13,4 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Свислочский р-н, Порозовский с/с, г. п. Порозово, ул. Ленина, 12/1, наименование – сарай, назначение – здание нежилое	Площадь – 0,0446 га, кадастровый номер – 425255700001000037	2 514,00	250,00
4	Капитальное строение с инв. номером 240/С-45976 общей площадью 115,9 кв. м, расположенное по адресу: Витебская обл., Оршанский р-н, Межевский с/с, аг. Заполье, ул. Станционная, 2, наименование – здание магазина № 61, назначение – здание специализированное розничной торговли; капитальное строение* с инв. номером по бух. учету 084792 общей площадью 22,0 кв. м, расположенное по адресу: Витебская обл., Оршанский р-н, Межевский с/с, аг. Заполье, ул. Станционная, 2/1, наименование – здание склада	Площадь – 0,0370 га, кадастровый номер – 223684400001000005	Одна базовая величина	Одна базовая величина
5	Капитальное строение с инв. номером 410/С-27187 общей площадью 444,4 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Волковысский р-н, г. Волковыск, ул. Новые Борки, 1/1, склад, наименование – склад, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; капитальное строение с инв. номером 410/С-26719 общей площадью 75,6 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Волковысский р-н, г. Волковыск, ул. Новые Борки, 1/2, наименование – склад, назначение – здание специализированное складов, торговых баз, баз материально-технического снабжения, хранилищ; капитальное строение с инв. номером 410/С-26718 общей площадью 25,9 кв. м, расположенное по адресу: Гродненская обл., Волковысский р-н, г. Волковыск, ул. Новые Борки, 1, наименование – контора склада, назначение – здание административно-хозяйственное. **Обременение:** аренда (вышка сотовой связи)	Площадь – 0,2813 га, кадастровый номер – 420850100001006901	17 136,00	1 700,00

** Согласно пункту 2 положения о порядке распоряжения неиспользуемым имуществом хозяйственных обществ, утвержденного Указом Президента Республики Беларусь от 19.09.2022 № 330 «О распоряжении имуществом», продажа неиспользуемого имущества на торгах (на аукционе или по конкурсу) либо без проведения торгов может осуществляться в том числе без наличия документов, удостоверяющих государственную регистрацию его создания, возникновения прав, ограничений (обременений) прав на него.*

Продаваемое имущество выставлено на торги по фактическому состоянию, техническим характеристикам и комплектации. Рекомендуется проведение осмотра

Продавец имущества: ОАО «ДОРОРС», ул. Брестская, 77/1-2, 220099, г. Минск.

Организатор торгов: государственное предприятие «МГЦН», ул. К. Маркса, 39, к. 10, 220030, г. Минск.

Условия торгов: победитель торгов (покупатель) в течение 3 рабочих дней со дня проведения торгов оплачивает вознаграждение за организацию и проведение торгов, включающее затраты на организацию и проведение результативного аукциона в размере 2 (двух) процентов от цены продажи предмета торгов, указанной в протоколе о результатах торгов.

Торги проводятся в соответствии со ст. 417, 418 Гражданского кодекса Республики Беларусь и порядком проведения аукциона по продаже имущества, принадлежащего ОАО «ДОРОРС», утвержденным организатором торгов.

К участию в торгах допускаются юридические и физические лица, в том числе индивидуальные предприниматели, внесшие задаток (задатки) и заключившие соглашение с организатором торгов о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона по предмету торгов, а также представившие организатору торгов следующие документы:

заявление на участие в аукционе (по форме, установленной организатором торгов); заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона (по форме, установленной организатором торгов); копию свидетельства о регистрации (для юридических лиц и индивидуальных предпринимателей); копию устава (для юридических лиц); копию платежного документа о внесении задатка (задатков), документы, подтверждающие полномочия представителя юридического (физического) лица; а также, при необходимости, иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток (задатки) перечисляется в срок, установленный для приема документов на участие в аукционе, на расчетный счет государственного предприятия «МГЦН» р/с BY15 BLBB 3012 0190 3985 8300 1001 в ЦБУ № 527 ОАО «Белинвестбанк» г. Минск, БИК BLBBBY2X, получатель – государственное предприятие «МГЦН», УНП 190398583, кодификатор назначения платежа – 40901, назначение платежа – задаток для участия в аукционных торгах 03.05.2024 по предмету торгов №_.

Торги проходят в форме открытого аукциона с условиями на повышение начальной цены. Торги проводит аукционист, определенный организатором торгов. В процессе торгов начальная цена повышается аукционистом до тех пор, пока только один участник согласится приобрести предмет торгов. Данный участник объявляется победителем торгов, а наивысшая цена (цена продажи) фиксируется в протоколе о результатах торгов и включает НДС. В ходе торгов участники могут предлагать свою цену за продаваемое имущество в соответствии с порядком проведения аукциона.

В случае если торги признаны несостоявшимися в силу того, что заявление на участие в них подано только одним участником или для участия в них явился только один участник, предмет торгов продается этому участнику (покупателю) при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Договор купли-продажи между продавцом и победителем торгов (покупателем) заключается после предъявления копии платежных документов о перечислении суммы вознаграждения за организацию и проведение торгов и подписывается в течение 10 рабочих дней со дня проведения торгов.

Оплата стоимости приобретенного имущества с учетом НДС осуществляется победителем торгов (покупателем) в порядке, предусмотренном в договоре купли-продажи.

Торги проводятся **3 мая 2024 года в 12.00** по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 7 (зал аукционов). Прием документов, а также консультации по вопросам участия в торгах осуществляются **с 16.04.2024 по 30.04.2024** включительно в рабочие дни с 09.00 до 13.00 и с 14.00 до 17.00 (по пятницам – до 16.00) по адресу: г. Минск, ул. К. Маркса, 39, каб. 6.

По вопросу ознакомления с продаваемым имуществом следует обращаться по телефону (017) 240-62-06.

Телефоны для справок: (017) 360-42-22, 365-48-36 (государственное предприятие «МГЦН»); (017) 240-62-06 (ОАО «ДОРОРС»).

Дополнительная информация размещена на сайте **www.mgcn.by** в разделе «Недвижимость в собственность».

Белгазпромбанк
Энергия твоего будущего!

Совместное белорусско-российское ОАО «Белгазпромбанк»

220121, г. Минск, ул. Притыцкого, 60/2. Телефон для справок: 120

Данная отчетность опубликована на сайте ОАО «Белгазпромбанк» www.belgazprombank.by в разделе «Финансовые показатели»

Отчет о прибыли и убытке
За год, закончившийся 31 декабря 2023 года

(в тысячах белорусских рублей)

	Примечания	Год, закончившийся 31 декабря 2023 года	Год, закончившийся 31 декабря 2022 года
Процентные доходы, рассчитанные с использованием метода эффективной процентной ставки	5, 31	311 589	298 592
Прочие процентные доходы	5, 31	6 735	7 575
Процентные расходы	5, 31	(122 820)	(142 014)
Чистый процентный доход		**195 504**	**164 153**
Восстановление/(формирование) оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по финансовым активам	6, 31	13 122	(64 346)
Чистый процентный доход после восстановления/(формирования) оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по финансовым активам		**208 626**	**99 807**
Убыток от первоначального признания финансовых инструментов, по которым начисляются проценты	17, 18	(5 378)	(8 412)
Финансовый результат по инвестиционным ценным бумагам, оцениваемым по справедливой стоимости через прочий совокупный доход, перенесенный в состав прибыли и убытка		148	167
Чистая прибыль по операциям с иностранной валютой	7, 31	44 245	83 911
Чистая прибыль по торговым операциям	8, 31	6 051	9 906
Доходы по услугам и комиссии	9, 31	146 177	118 179
Расходы по услугам и комиссии	9, 31	(50 135)	(35 882)
Чистая прибыль по операциям с драгоценными металлами	10	1 086	303
Формирование оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по обязательствам кредитного характера и резервов по условным обязательствам		(3 533)	(1 076)
Прочие доходы	11	11 125	10 806
Чистые непроцентные доходы		**149 786**	**177 902**
Операционные доходы		**358 412**	**277 709**
Операционные расходы	12, 31	(180 052)	(159 019)
Прибыль до налогообложения		**178 360**	**118 690**
Расходы по налогу на прибыль	13	(32 638)	(27 973)
Чистая прибыль		**145 722**	**90 717**
Базовая и разводненная прибыль на акцию (руб.)	27	0,0042	0,0026

Отчет о совокупном доходе
За год, закончившийся 31 декабря 2023 года

(в тысячах белорусских рублей)

	Примечания	Год, закончившийся 31 декабря 2023 года	Год, закончившийся 31 декабря 2022 года
Чистая прибыль	**27**	**145 722**	**90 717**
Прочий совокупный доход			
Статьи, которые реклассифицированы или впоследствии могут быть реклассифицированы в состав прибыли и убытка			
Изменение справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, перенесенное в состав прибыли и убытка		(148)	(167)
Изменение оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по инвестиционным ценным бумагам	18	16 354	31 158
Изменение справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, оцениваемых по справедливой стоимости через прочий совокупный доход		29 311	16 525
Налог на прибыль	13	(1 064)	(94)
Итого прочий совокупный доход		**44 453**	**47 422**
Итого совокупный доход		**190 175**	**138 139**

Отчет о финансовом положении
По состоянию на 31 декабря 2023 года

(в тысячах белорусских рублей)

	Примечания	31 декабря 2023 года	31 декабря 2022 года
Активы			
Денежные средства и их эквиваленты	14, 31	1 045 318	984 815
Ценные бумаги, отражаемые по справедливой стоимости через прибыль и убыток	15	108 737	89 993
Производные финансовые инструменты, активы	31	36	108
Средства в Национальном банке Республики Беларусь, банках и иных финансовых учреждениях	16, 31	43 340	29 767
Кредиты, предоставленные клиентам	17, 31	2 894 429	2 336 480
Инвестиционные ценные бумаги	18	554 294	472 769
Внеоборотные активы, предназначенные для продажи		18 471	21 834
Основные средства, нематериальные активы, активы в форме права пользования	19	158 761	156 021
Активы по текущему налогу на прибыль		–	1 234
Прочие активы	20, 31	72 374	84 078
Итого активы		**4 895 760**	**4 177 099**
Обязательства и капитал			
Обязательства			
Производные финансовые инструменты, обязательства	31	–	3
Средства банков и иных финансовых учреждений	21, 31	365 314	743 049
Средства клиентов	22, 31	3 268 466	2 293 119
Долговые ценные бумаги, эмитированные банком	23	28 824	22 080
Обязательства по текущему налогу на прибыль		2 147	–
Отложенные налоговые обязательства	13	19 656	9 944
Прочие обязательства	24, 31	32 181	45 477
Субординированные займы	25, 31	179 062	192 584
Итого обязательства		**3 895 650**	**3 306 256**
Капитал			
Уставный капитал	26	535 944	535 944
Резерв переоценки инвестиционных ценных бумаг		81 545	37 092
Нераспределенная прибыль		382 621	297 807
Итого капитал		**1 000 110**	**870 843**
Итого обязательства и капитал		**4 895 760**	**4 177 099**

Отчет об изменении капитала
За год, закончившийся 31 декабря 2023 года

(в тысячах белорусских рублей)

	Примечания	Уставный капитал	Резерв переоценки инвестиционных ценных бумаг	Нераспределенная прибыль	Итого капитал
31 декабря 2021 года		**535 944**	**(10 330)**	**247 783**	**773 397**
Чистая прибыль	27	–	–	90 717	**90 717**
Прочий совокупный доход за вычетом налога на прибыль					
Резерв переоценки инвестиционных ценных бумаг					
Чистое изменение справедливой стоимости		–	16 431	–	**16 431**
Чистое изменение справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, перенесенное в состав прибылей и убытков		–	(167)	–	**(167)**
Формирование оценочных резервов по инвестиционным ценным бумагам под ожидаемые кредитные убытки	6	–	31 158	–	**31 158**
Итого прочий совокупный доход		**–**	**47 422**	**–**	**47 422**
Итого совокупный доход за год		**–**	**47 422**	**90 717**	**138 139**
Операции с акционерами					
Дивиденды, объявленные и выплаченные по итогам 2021 года	26	–	–	(40 693)	**(40 693)**
Итого операции с акционерами		**–**	**–**	**(40 693)**	**(40 693)**
31 декабря 2022 года	**26**	**535 944**	**37 092**	**297 807**	**870 843**
Чистая прибыль	27	–	–	145 722	**145 722**
Прочий совокупный доход за вычетом налога на прибыль					
Резерв переоценки инвестиционных ценных бумаг					
Чистое изменение справедливой стоимости		–	28 247	–	**28 247**
Чистое изменение справедливой стоимости инвестиционных ценных бумаг, перенесенное в состав прибыли и убытка		–	(148)	–	**(148)**
Формирование оценочных резервов по инвестиционным ценным бумагам под ожидаемые кредитные убытки	18	–	16 354	–	**16 354**
Итого прочий совокупный доход		**–**	**44 453**	**–**	**44 453**
Итого совокупный доход за год		**–**	**44 453**	**145 722**	**190 175**
Операции с акционерами					
Дивиденды, объявленные и выплаченные по итогам 2022 года	26	–	–	(60 908)	**(60 908)**
Итого операции с акционерами		**–**	**–**	**(60 908)**	**(60 908)**
31 декабря 2023 года	**26**	**535 944**	**81 545**	**382 621**	**1 000 110**

Отчет о движении денежных средств
За год, закончившийся 31 декабря 2023 года

(в тысячах белорусских рублей)

	Примечания	Год, закончившийся 31 декабря 2023 года	Год, закончившийся 31 декабря 2022 года
Движение денежных средств от операционной деятельности			
Чистая прибыль	**27**	**145 722**	**90 717**
Корректировки			
(Восстановление)/формирование оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по финансовым активам	6	(13 122)	64 346
Формирование оценочных резервов под ожидаемые кредитные убытки по обязательствам кредитного характера и резервов по условным обязательствам		3 533	1 076
Убыток от первоначального признания финансовых инструментов, по которым начисляются проценты	17, 18	5 378	8 412
Чистое изменение справедливой стоимости производных финансовых инструментов		(36)	(105)
Чистое изменение справедливой стоимости ценных бумаг, отражаемых по справедливой стоимости через прибыль и убыток	8	(6 286)	(8 575)
Увеличение номинальной стоимости долевых участий	11	(465)	–
Переоценка статей баланса в драгоценных металлах	10	(376)	(25)
Обесценение/(восстановление) обесценения внеоборотных активов, предназначенных для продажи		1 004	(1 520)
Амортизация основных средств, нематериальных активов и активов в форме права пользования	12, 19	19 014	17 291
Убыток от реализации основных средств и внеоборотных активов, предназначенных для продажи	11, 12	338	530
Обесценение основных средств	19	178	1 732
Чистое изменение обязательств по оплате труда		1 153	(271)
Чистый процентный доход	5	(195 504)	(164 153)
Чистое изменение начисленных комиссионных доходов и неустойки		477	377
Доход от выбытия инвестиционных ценных бумаг		(148)	(167)
Расходы по налогу на прибыль	13	32 638	27 973
Курсовые разницы, нетто	7	4 860	(5 772)
Движение денежных средств от операционной деятельности до изменения операционных активов и обязательств		**(1 642)**	**31 866**
Изменение операционных активов и обязательств			
(Увеличение)/уменьшение операционных активов			
Минимальные обязательные резервы в Национальном банке Республики Беларусь		(11 490)	(3 176)
Средства в Национальном банке Республики Беларусь, банках и иных финансовых учреждениях		(799)	(8 272)
Ценные бумаги, отражаемые по справедливой стоимости через прибыль и убыток		4 411	(22)
Производные финансовые инструменты		105	(184)
Кредиты, предоставленные клиентам		(475 745)	74 587
Внеоборотные активы, предназначенные для продажи		5 452	9 394
Прочие активы		19 816	(68 402)
Увеличение/(уменьшение) операционных обязательств			
Кредиты Национального банка Республики Беларусь		(2 589)	(77 480)
Средства банков и иных финансовых учреждений		(374 715)	88 374
Средства клиентов		746 528	260 205
Прочие обязательства		(13 656)	11 733
Итого изменение операционных активов и обязательств		**(102 682)**	**286 757**
Проценты полученные		314 052	311 060
Проценты уплаченные		(124 851)	(138 136)
Налог на прибыль уплаченный		(20 609)	(16 510)
Чистый приток денежных средств от операционной деятельности		**64 268**	**475 037**
Движение денежных средств от инвестиционной деятельности			
Приобретение основных средств и нематериальных активов		(26 121)	(17 119)
Поступления от продажи основных средств, прочего имущества		213	473
Приобретение инвестиционных ценных бумаг		(482)	(56 209)
Поступления от продажи и погашения инвестиционных ценных бумаг		18 854	20 443
Чистый отток денежных средств от инвестиционной деятельности		**(7 536)**	**(52 412)**
Движение денежных средств от финансовой деятельности			
Привлечение субординированного кредита	29	95 771	–
Погашение субординированного кредита	29	(95 771)	–
Погашение синдицированного кредита	29	–	(123 705)
Поступление от выпуска долговых ценных бумаг, эмитированных банком	29	22 506	10 093
Погашение долговых ценных бумаг, эмитированных банком	29	(19 748)	(21 906)
Погашение кредитов международных финансовых организаций	29	–	(10 648)
Платежи по аренде	24	(1 194)	(1 185)
Выплата дивидендов	26	(60 908)	(40 693)
Чистый отток денежных средств от финансовой деятельности		**(59 344)**	**(188 044)**
Чистое изменение денежных средств и их эквивалентов		**(2 612)**	**234 581**
Влияние изменения курсов иностранных валют на денежные средства и их эквиваленты		63 450	45 024
Влияние изменений величины ожидаемых кредитных убытков на денежные средства и их эквиваленты	14	(335)	(298)
Денежные средства и их эквиваленты, на начало года	14	984 815	705 508
Денежные средства и их эквиваленты, на конец года	**14**	**1 045 318**	**984 815**

От имени правления Банка:

Председатель правления
И.О. Потапова
27 февраля 2024 года
г. Минск

Главный бухгалтер
Н.А. Самусевич

Общество с ограниченной ответственностью «Кэпт»
Бизнес-центр «Академия»
ул. Платонова, д. 49, пом. 26-7
Минск, Беларусь, 220012
Телефон + 375 740 740 9090
Факс + 375 740 740 9797

kept

АУДИТОРСКОЕ ЗАКЛЮЧЕНИЕ НЕЗАВИСИМОГО АУДИТОРА

Потаповой Ирине Олеговне
Председателю Правления ОАО «Белгазпромбанк»

Аудиторское мнение

Мы провели аудит финансовой отчетности ОАО «Белгазпромбанк» (далее – «Банк») (место нахождения: 220121, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Притыцкого, 60/2, дата государственной регистрации: 19.08.1991, регистрационный номер в Едином государственном регистре юридических лиц и индивидуальных предпринимателей: 100429079), состоящей из: отчета о финансовом положении по состоянию на 31 декабря 2023 года, отчетов о прибыли и убытке, совокупном доходе, изменении капитала и движении денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, а также примечаний, состоящих из существенной информации об учетной политике и прочей пояснительной информации.

По нашему мнению, прилагаемая финансовая отчетность отражает достоверно во всех существенных аспектах финансовое положение Банка по состоянию на 31 декабря 2023 года, а также его финансовые результаты и движение денежных средств за год, закончившийся на указанную дату, в соответствии с Международными стандартами финансовой отчетности (МСФО).

Основание для выражения аудиторского мнения

Мы провели аудит в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» (с последующими изменениями и дополнениями), Инструкции о регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах, утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495 (с последующими изменениями и дополнениями), и национальных правил аудиторской деятельности, и Международными стандартами аудита. Наши обязанности в соответствии с этими требованиями и стандартами описаны далее в разделе *«Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности»* нашего заключения. Мы независимы по отношению к Банку в соответствии с Международным кодексом этики профессиональных бухгалтеров (включая международные стандарты независимости), Совета по международным стандартам этики для бухгалтеров (Кодекс СМСЭБ) и этическими требованиями, применимыми к нашему аудиту финансовой отчетности в Республике Беларусь, и мы выполнили прочие этические обязанности в соответствии с этими требованиями и Кодексом СМСЭБ. Мы полагаем, что полученные нами аудиторские доказательства являются достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего аудиторского мнения.

Ключевые вопросы аудита

Ключевые вопросы аудита – это вопросы, которые, согласно нашему профессиональному суждению, являлись наиболее значимыми для нашего аудита финансовой отчетности за текущий период. Эти вопросы были рассмотрены в контексте нашего аудита финансовой отчетности в целом и при формировании нашего аудиторского мнения об этой отчетности, и мы не выражаем отдельного мнения по этим вопросам.

Резерв под ожидаемые кредитные убытки по кредитам, выданным корпоративным клиентам

См. Примечание 6 «Оценочные резервы под ожидаемые кредитные убытки», Примечание 17 «Кредиты, предоставленные клиентам», Примечание 35 «Политика управления рисками» к финансовой отчетности.

Ключевой вопрос аудита	Аудиторские процедуры в отношении ключевого вопроса аудита
Кредиты, выданные корпоративным клиентам и учитываемые по амортизированной стоимости, составляют 45 % от общей величины активов и отражаются за вычетом резерва под ожидаемые кредитные убытки (далее – «ОКУ»), оцениваемого на регулярной основе и чувствительного к используемым допущениям. Оценка ОКУ требует от руководства применения профессионального суждения и использования допущений в отношении следующих основных аспектов: - своевременное выявление значительного повышения кредитного риска и события дефолта по кредитам клиентам (отнесение к Стадиям 1, 2 и 3 в соответствии с МСФО (IFRS) 9 «Финансовые инструменты» (далее – «МСФО (IFRS) 9»); - оценка вероятности дефолта (PD) и величины убытка в случае дефолта (LGD); - оценка надбавки с целью учета различных сценариев и прогнозной информации; - прогноз ожидаемых потоков по кредитам, выданным клиентам, отнесенным к Стадии 3, и кредитно-обесцененным при первоначальном признании. В связи с существенным объемом кредитов, выданных корпоративным клиентам, а также неопределенностью, присущей оценке величины резерва под ОКУ, данный вопрос является ключевым вопросом аудита.	Мы оценили основные аспекты методологии и политик Банка в отношении оценки ОКУ на предмет соответствия требованиям МСФО (IFRS) 9, в том числе путем привлечения к анализу наших специалистов в области управления финансовыми рисками. Наши процедуры в отношении используемых данных и расчетов для целей оценки ОКУ включали следующие: - По выбранным кредитам корпоративным заемщикам мы проанализировали финансовую и нефинансовую информацию, а также использованные Банком профессиональные суждения с целью оценки корректности классификации выбранных позиций в соответствующие Стадии и присвоенного Банком рейтинга для заемщиков, а также проверили исходные данные, использованные в рейтинговых моделях. - По выбранным кредитам и заемщикам, которым не присваивается индивидуальный кредитный рейтинг, и оценка ОКУ по которым производится на коллективной основе исходя из наличия и длительности просрочки, мы протестировали принципы работы соответствующих моделей, а также сверили исходные данные модели с первичными документами на выборочной основе. - Мы оценили организацию и протестировали операционную эффективность средств контролей в отношении расчета внутренних рейтингов и своевременного переноса просроченной задолженности на соответствующие счета по учету просроченной задолженности. - Мы оценили общую предсказательную способность моделей, используемых Банком для расчета ОКУ, путем сравнения оценки, сделанной на 1 января 2023 года, с фактическими результатами за 2023 год. - Мы проанализировали общую адекватность надбавки для учета различных сценариев и прогнозной информации путем сравнения с собственной оценкой, учитывающей текущую и будущую экономическую ситуацию и условия деятельности соответствующих категорий заемщиков. - Для выбранных кредитов, выданных корпоративным клиентам, отнесенных к Стадии 3 и обесцененных при первоначальном признании, по которым Банк оценивает ОКУ на индивидуальной основе, мы критически оценили допущения, используемые Банком при расчете будущих денежных потоков, включая оценку стоимости реализуемых залогов и сроки их реализации, исходя из нашего понимания и доступной рыночной информации. Особое внимание мы уделили кредитам клиентам, потенциальное изменение резерва под ОКУ по которым может оказать существенное влияние на финансовую отчетность. Мы также проанализировали, отражают ли раскрытия информации в финансовой отчетности надлежащим образом подверженность Банка кредитному риску. Кроме того, мы проверили, является ли раскрытие информации об основных суждениях и допущениях достаточно информативным.

Обязанности аудируемого лица по подготовке финансовой отчетности

Руководство несет ответственность за подготовку и достоверное представление указанной финансовой отчетности в соответствии с МСФО и за систему внутреннего контроля, которую руководство считает необходимой для подготовки финансовой отчетности, не содержащей существенных искажений вследствие недобросовестных действий или ошибок.

При подготовке финансовой отчетности руководство несет ответственность за оценку способности Банка продолжать непрерывно свою деятельность, за раскрытие в соответствующих случаях сведений, относящихся к непрерывности деятельности, и за составление отчетности на основе допущения о непрерывности деятельности, за исключением случаев, когда руководство намеревается ликвидировать Банк, прекратить его деятельность или когда у него отсутствует какая-либо иная реальная альтернатива, кроме ликвидации или прекращения деятельности.

Лица, отвечающие за корпоративное управление, несут ответственность за надзор за подготовкой финансовой отчетности Банка.

Обязанности аудиторской организации по проведению аудита финансовой отчетности

Наша цель состоит в получении разумной уверенности в том, что финансовая отчетность не содержит существенных искажений вследствие недобросовестных действий или ошибок, и в выпуске аудиторского заключения, содержащего наше аудиторское мнение. Разумная уверенность представляет собой высокую степень уверенности, но не является гарантией того, что аудит, проведенный в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» (с последующими изменениями и дополнениями), Инструкции о регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах, утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495 (с последующими изменениями и дополнениями), и национальных правил аудиторской деятельности, и Международными стандартами аудита, всегда выявляет существенные искажения при их наличии. Искажения могут быть результатом недобросовестных действий или ошибок и считаются существенными, если можно обоснованно предположить, что в отдельности или в совокупности они могут повлиять на экономические решения пользователей, принимаемые на основе этой финансовой отчетности.

В рамках аудита, проводимого в соответствии с требованиями Закона Республики Беларусь от 12 июля 2013 года № 56-З «Об аудиторской деятельности» (с последующими изменениями и дополнениями), Инструкции о регулировании аудиторской деятельности в банках, банковских группах и банковских холдингах, утвержденной постановлением Правления Национального банка Республики Беларусь от 11 декабря 2019 года № 495 (с последующими изменениями и дополнениями), и национальных правил аудиторской деятельности, и Международными стандартами аудита, мы применяем профессиональное суждение и сохраняем профессиональный скептицизм на протяжении всего аудита. Кроме того, мы выполняем следующее:

- выявляем и оцениваем риски существенного искажения финансовой отчетности вследствие недобросовестных действий или ошибок; разрабатываем и проводим аудиторские процедуры в ответ на эти риски; получаем аудиторские доказательства, являющиеся достаточными и надлежащими, чтобы служить основанием для выражения нашего аудиторского мнения. Риск необнаружения существенного искажения в результате недобросовестных действий выше, чем риск необнаружения существенного искажения в результате ошибки, так как недобросовестные действия могут включать сговор, подлог, умышленный пропуск, искаженное представление информации или действия в обход системы внутреннего контроля;
- получаем понимание системы внутреннего контроля, имеющей значение для аудита, с целью разработки аудиторских процедур, соответствующих обстоятельствам, но не с целью выражения аудиторского мнения об эффективности системы внутреннего контроля Банка;
- оцениваем надлежащий характер применяемой учетной политики и обоснованность бухгалтерских оценок и соответствующего раскрытия информации, подготовленного руководством;
- делаем вывод о правомерности применения руководством допущения о непрерывности деятельности, а на основании полученных аудиторских доказательств – вывод о том, имеется ли существенная неопределенность в связи с событиями или условиями, в результате которых могут возникнуть значительные сомнения в способности Банка продолжать непрерывно свою деятельность. Если мы приходим к выводу о наличии существенной неопределенности, мы должны привлечь внимание в нашем аудиторском заключении к соответствующему раскрытию информации в финансовой отчетности или, если такое раскрытие информации является ненадлежащим, модифицировать наше аудиторское мнение. Наши выводы основаны на аудиторских доказательствах, полученных до даты нашего аудиторского заключения. Однако будущие события или условия могут привести к тому, что Банк утратит способность продолжать непрерывно свою деятельность;
- проводим оценку представления финансовой отчетности в целом, ее структуры и содержания, включая раскрытие информации, а также того, представляет ли финансовая отчетность лежащие в ее основе операции и события так, чтобы было обеспечено их достоверное представление.

Мы осуществляем информационное взаимодействие с лицами, отвечающими за корпоративное управление, доводя до их сведения, помимо прочего, информацию о запланированном объеме и сроках аудита, а также о существенных замечаниях по результатам аудита, в том числе о значительных недостатках системы внутреннего контроля, которые мы выявляем в процессе аудита.

Мы также предоставляем лицам, отвечающим за корпоративное управление, заявление о том, что мы соблюдали все соответствующие этические требования в отношении независимости и информировали этих лиц обо всех взаимоотношениях и прочих вопросах, которые можно обоснованно считать оказывающими влияние на независимость аудиторской организации, а в необходимых случаях – о предпринятых действиях, направленных на устранение угроз, или мерах предосторожности.

Из тех вопросов, которые мы довели до сведения лиц, отвечающих за корпоративное управление, мы определяем вопросы, которые были наиболее значимыми для аудита финансовой отчетности за текущий период и, следовательно, являются ключевыми вопросами аудита. Мы описываем эти вопросы в нашем аудиторском заключении, кроме случаев, когда публичное раскрытие информации об этих вопросах запрещено законом или нормативным актом или когда в крайне редких случаях мы приходим к выводу о том, что информация о каком-либо вопросе не должна быть сообщена в нашем заключении, так как можно обоснованно предположить, что отрицательные последствия сообщения такой информации превысят общественно значимую пользу от ее сообщения.

Руководитель задания
Доверенность № 11/05/23 от 10.05.2023

Верещагина Ирина Владимировна
(номер квалификационного аттестата аудитора 0000580)

Руководитель аудиторской группы

Становая Ольга Викторовна
(номер квалификационного аттестата аудитора 0002468)

Общество с ограниченной ответственностью «Кэпт»
Член Самоуправляемой организации аудиторских организаций и аудиторов в Республике Беларусь «Аудиторская палата».
Юридический адрес: 220012, Республика Беларусь, г. Минск, ул. Платонова, д. 49, помещение 26-7.
Сведения о регистрации: зарегистрировано Минским городским исполнительным комитетом 10.02.2011, регистрационный номер в ЕГР юридических лиц и индивидуальных предпринимателей № 191434140, регистрационный номер записи аудиторской организации в реестре аудиторских организаций № 10038.

Минск, Беларусь
27 февраля 2024 года

РУП «ИНСТИТУТ НЕДВИЖИМОСТИ И ОЦЕНКИ»
(Организатор аукциона)
информирует о проведении открытого аукциона по продаже права заключения договора аренды имущества, принадлежащего **РУП «Белдорцентр»** на праве хозяйственного ведения (Продавец)

Аукцион состоится **02.05.2024 в 11.00**
по адресу: г. Минск, ул. Комсомольская, д. 11, 3-й этаж, каб. 4.

Лот № 1: право заключения договора аренды:

1. **Здания производственного корпуса** площадью 576,3 кв. м с инв. № 600/С-57737.
2. **Здания мойки для автомобилей** площадью 110,6 кв. м с инв. № 600/С-97479.
3. **Асфальтобетонного покрытия** площадью 229,0 кв. м с инв. № 10055.

Адрес: Минская обл., Минский р-н, Щомыслицкий с/с, район деревни Озерцо, 28-й км МКАД.

Срок договора аренды – 1 год.

Начальная цена с НДС 20 % – 1 626,64 руб.
Извещение о проведении аукциона размещено на сайтах Государственного комитета по имуществу Республики Беларусь gki.gov.by и на электронной торговой площадке «GOSTORG» gostorg.by.

Организатор аукциона:
220030, г. Минск, ул. Комсомольская, 11, пом. 9
8 (017) 324-70-57, 8 (029) 356-90-03, 8 (029) 550-09-52
• gostorg.by • e-mail: torgi@ino.by
УНП 190055182

Информация о проведении открытого аукциона 16 мая 2024 г.
по продаже гражданам Республики Беларусь в частную собственность земельных участков для строительства и обслуживания одноквартирных жилых домов в дер. Узбережье, дер. Каменка

Организатор аукциона: Усяжский сельский исполнительный комитет, 222212, пос. Усяж, ул. Комсомольская, д. 10.

№ лота	Адрес земельного участка	Кадастровый номер	Площадь (га)	Целевое назначение	Начальная цена земельного участка (бел. руб.)
1	дер. Узбережье, ул. Речная, 6 (объект № 71/2022)	624885606101000033	0,15	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	10 000,00
2	дер. Каменка, ул. Дачная, (объект № 12/2021)	624885603101000207	0,1121	Для строительства и обслуживания одноквартирного жилого дома	20 000,00

Аукцион состоится **16 мая 2024 г. в 10.00** в Усяжском сельском исполнительном комитете по адресу: ***пос. Усяж, ул. Комсомольская, д. 10***, кабинет председателя.
Извещения о проведении аукциона размещены на сайтах: Государственного комитета по имуществу: https://au.nca.by/, http://rlt.by/ru/, Смолевичского райисполкома isp@smolevichi.gov.by, на сайте Минского областного исполнительного комитета.

Уважаемые акционеры ОАО «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс»!
29 апреля 2024 года в 11.00 состоится внеочередное общее собрание акционеров
Местонахождение Общества: г. Гомель, ул. Лещинская, 49.

Повестка дня собрания:
1. О выплате дивидендов.
Место проведения собрания: г. Гомель, ул. Лещинская, 49 (актовый зал).
Дата формирования реестра и списка лиц владельцев ценных бумаг для регистрации участников собрания – 22.04.2024.
Время регистрации в день проведения собрания с 10.30 до 11.00.
Для регистрации при себе иметь: акционеру – паспорт, представителю акционера – паспорт и доверенность.
Время и место ознакомления акционеров с материалами по вопросам повестки дня собрания в течение 7 дней до проведения собрания с 11.00 до 13.00, а в день проведения собрания – с 9.00 до 11.00.
Справки по телефону 8 (0232) 341817.
УНП 400078768
Наблюдательный совет.

Открытое акционерное общество «Гомельская мебельная фабрика «Прогресс»,
находящееся Республика Беларусь, г. Гомель, ул. Лещинская, 49, на основании решения наблюдательного совета от 12.04.2024 для проведения внеочередного общего собрания акционеров определило дату формирования реестра акционеров – 22.04.2024.
УНП 400078768

ИНФОРМАЦИЯ О ПРОВЕДЕНИИ АУКЦИОНА
Государственное предприятие «Минский областной центр инвестиций и приватизации»
(организатор аукциона, г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 321)
по поручению **Белорусского государственного объединения по племенному животноводству «Белплемживобъединение»**
(арендодатель, г. Минск, ул. Казинца, д. 88)
проводит открытый аукцион

по продаже права заключения договора аренды хозяйственного помещения № 5 и коридора № 1

на цокольном этаже в административно-хозяйственном здании с инв. номером 500/С-10522, общей площадью 187,7 кв. м.

Сведения о земельном участке: земельный участок с кадастровым номером 500000000004000829 расположен по адресу: г. Минск, ул. Казинца, 88.
Срок заключения договора аренды – **5 лет.**
Размер ежемесячной арендной платы – **131,39 базовой арендной величины (2 333,49 бел. руб)**.

Начальная цена предмета торгов – 833,39 бел. руб.
Задаток – 833,39 бел. руб.

Аукцион состоится **08.05.2024** в **12.00** по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324.
Заявления на участие и необходимые документы принимаются с даты опубликования извещения по **07.05.2024** до **16.00** по указанному адресу **в каб. 320**.
Тел.: (8017) 516-80-65, 516-80-64, (8029) 102-21-17, 136-31-11, телефон для осмотра (8017) 257-63-81, сайт в сети Интернет: www.rlt.by.
Информация о проводимом аукционе опубликована на сайтах **au.nca.by, minsk-region.gov.by, rlt.by.**
УНП 100626545

З нагоды

КАСМІЧНЫ АБЕД І ЛІСТЫ ДЛЯ МАРЫНЫ

У музеі касманаўтыкі Тамашоўскай сярэдняй школы адбылося свята і адкрылася яшчэ адна экспазіцыя

Педагогі і вучні сярэдняй школы вёскі Тамашоўка Брэсцкага раёна зладзілі мерапрыемства, прысвечанае Дню касманаўтыкі. У двары школы працавалі фотазона і творчая майстэрня. Кожны мог пакінуць «зорны» след на палатне калектыўнай карціны. Яшчэ ў гэты дзень дзеці пісалі лісты Марыне Васілеўскай, на конкурсе «Касмічная кухня» вучні разам з бацькамі і настаўнікамі прадставілі стравы ў тэматычным афармленні.

Шмат іншых цікавінак адбылося ў гэты дзень. А вось афіцыйнай часткай мерапрыемства стала адкрыццё новай экспазіцыі «Касмічная Беларусь». Як расказаў **дырэктар сярэдняй школы вёскі Тамашоўка імя П. І. Клімука Яўген ГРЫГОР'ЕЎ**, экспазіцыя раскрывае тры кірункі беларускай касманаўтыкі: навука і касмічныя тэхналогіі, касмічныя апараты і асобы касманаўтаў. Музей школы — тутэйшая славутасць, ён мае даволі працяглую і цікавую гісторыю. А яго адкрыццё звязана з палётам у космас земляка, былога вучня школы Пятра Клімука.

Першы раз музей адчыніў свае дзверы ў далёкім 1978 годзе. На яго адкрыцці самым ганаровым госцем была маці касманаўта Марфа Паўлаўна. Яна, дарэчы, перадала некаторыя асабістыя рэчы сына, фотаздымкі, падзялілася ўспамінамі. Музей паступова набываў вядомасць, сюды сталі прыязджаць экскурсіі.

З часам першая экспазіцыя, якую абсталявалі з вялікай любоўю стваральнікі музея, стала выглядаць крыху несучаснай на фоне новых павеваў. Усюды ж з'яўляліся інтэрактыўныя спосабы падачы

матэрыялу і афармлення. У Тамашоўскім музеі таксама задумалі рэканструкцыю і паспяхова яе правялі.

Пры гэтым усе каштоўныя арыгінальныя экспанаты засталіся на сваіх пачэсных месцах, але экспазіцыя атрымала крышачку больш касмічнага напаўнення, асаблівай аўры, якую даюць адпаведная музыка, мноства сіняга колеру, падсветка.

Музей складаецца з чатырох прасторных зал. Першай з'яўляецца ўласна калідор, які імітуе від праходу з ракеты на станцыю. Ёсць нават макет поручняў, па якіх рухаюцца касманаўты. На сценах з аднаго боку нанесены роспісы ў выглядзе сузор'яў, якія падсвечваюцца ўльтрафіялетам, з другога — гісторыя пазнання Сусвету ў карцінках і выявы лятальных апаратаў. Тут жа партрэты беларускіх лётчыкаў — Герояў Савецкага Саюза. А калі пачынае гучаць музыка, на стале «запальваюцца» зоркі. Цікавае адчуванне. Экскурсаводы

расказваюць, што Клімук, калі зайшоў сюды ўпершыню, прамовіў: «Вось даць бы бязважкасць, дакладна адчуў бы сябе як у космасе».

А яшчэ наведвальнікам пакажуць макет апарата «Спадарожнік-1» у натуральную велічыню з мініяцюрай сучаснага спадарожніка. Ён знаходзіцца ўжо ў другой зале. У яе цэнтры ўзвышаецца макет трохступенчатага ракетаносьбіта СССР, ваенны мундзір генерал-палкоўніка Пятра Клімука. Тут жа на відным месцы цэлы россып кніг пра космас, фотаздымкі сучасных ракет — усё гэта перадаў музею Пётр Клімук.

Яшчэ адна зала прысвечаная яму самому, пакаральніку касмічных прастораў. На сцяне прымацаваны партрэт бацькоў земляка — Марфы Паўлаўны і Ільі Фёдаравіча. Ёсць нават школьная парта, за якой сядзеў будучы касманаўт. Прадстаўлены макет дома, у якім ён нарадзіўся. Ёсць і макет школы, дзе вучыўся Пётр.

Як правіла, найбольшую цікавасць наведвальнікі праяўляюць да эксклюзіўных касмічных экспанатаў, сярод якіх, напрыклад, сапраўднае амартызацыйнае крэсла. Яно вылітае па форме цела касманаўта, у ім Пётр Клімук здзейсніў адзін са сваіх трох палётаў. Побач за шклом — гідракасцюм, ён неабходны пры пасадцы на ваду. Ёсць тут і пітны бачок, які прымяняюць у бязважкасці для піцця. Ну а касмічная ежа ў бляшанках, пакетах і цюбіках самая сапраўдная, прывезеная з Зорнага гарадка.

Тры гады таму музей папоўніўся асаблівым экспанатам. Ад дабрачыннага грамадскага фонду ў падарунак быў атрыманы бюст Юрыя Гагарына. І вось цяпер паявілася яшчэ адна экспазіцыя, якая, спадзяюцца ў школе, будзе папаўняцца арыгінальнымі экспанатамі.

Штогод музей наведваюць экскурсанты з нашай краіны, а таксама блізкага і далёкага замежжа. Сустракаюць тут і ганаровых гасцей. Бывае, іх прывозіць зорны зямляк — двойчы Герой Савецкага Саюза Пётр Клімук. Пётр Ільіч у розны час прыязджаў на малую радзіму з савецкімі касманаўтамі, з калегамі-беларусамі Уладзімірам Кавалёнкам і Алегам Навіцкім. Ён падтрымлівае трывалую сувязь з землякамі. Вось і сёлета ў Дзень касманаўтыкі запісаў відэа, у якім павіншаваў усіх са святам і з палётам першай беларускай касманаўткі.

Музей збірае аўтографы ганаровых гасцей. Напрыклад, у 2018 годзе ў школе сустракалі праўнучку Канстанціна Цыялкоўскага Алену Цімашэнкаву. А вось цяпер маюць намер запрасіць у госці Марыну Васілеўскую. Паводле слоў дырэктара школы, пісьмы вучняў будуць перададзеныя ёй разам з афіцыйным запрашэннем наведаць музей. Аб гэтым гаворка ішла падчас круглага стала, у якім разам з вучнямі і настаўнікамі ўзялі ўдзел старшыня Брэсцкага райвыканкама Уладзімір Сянчук і старшыня Брэсцкага раённага Савета дэпутатаў Уладзімір Хвацік. Гаварылі пра значнасць удзелу Беларусі ў асваенні космасу і аб тым, які ўклад у развіццё нашай краіны можа ўнесці кожны сённяшні вучань пры ўмове яго паспяховай вучобы і далейшай плённай працы на карысць Радзімы.

Святлана ЯСКЕВІЧ.
Фота Валерыя КАРАЛЯ і ZARYA.BY

Спорт-тайм

Антон Смольскі — уладальнік Кубка Садружнасці

У традыцыйным аглядзе «Звязды» — цікавыя спартыўныя навіны

ГЕРОІ ТЫДНЯ. Беларускія біятланісты выдатна выступілі на чацвёртым і заключным этапе розыгрышу Кубка Садружнасці па біятлоне сезона-2023/24 у Мурманску. Ганна Сола перамагла ў спрынце. Антон Смольскі заваяваў «бронзу» ў мужчынскім масавым старце. Але гэта не галоўнае. Антон Смольскі стаў уладальнікам га-

лоўнага трафея розыгрышу Кубка Садружнасці сезона-2023/24. Ён на 11 ачкоў апярэдзіў расіяніна Эдуарда Латыпава. Такім чынам, Смольскі ўпершыню ў кар'еры стаў уладальнікам Кубка Садружнасці, таксама Антон стаў пераможцам агульнага заліку гонак з масавым стартам.

ЛІЦЭНЗІІ ТЫДНЯ. У тайландскім Пхукеце завяршыўся Кубак свету па цяжкай атлетыцы з удзелам беларускіх штангістаў. Гэта апошні кваліфікацыйны турнір на летнія Алімпійскія гульні ў Парыжы. Беларус Эдуард Зязюлін, які выступае ў вагавой катэгорыі звыш 102 кг, заваяваў ліцэнзію на Алімпіяду. Гэта ўдалося таксама і Яўгену Ціханцову (да 102 кг). У рыўку ён падняў 183 кг, а ў штуршку зафіксаваў вагу 217 кг. Выніковая сума Яўгена склала роўна 400 кг, што прынесла яму бронзавы медаль у дваяборстве і ліцэнзію на Алімпійскія гульні.

Тым часам у бразільскім Рыа-дэ-Жанейра прайшоў кваліфікацыйны турнір па кулявой стральбе. Уладальнікам алімпійскай ліцэнзіі стаў беларус Уладзіслаў Дэмеш, які ў фінале стральбы з пнеўматычнага пісталета на 10 метраў набраў 235,9 бала і заняў другое месца.

ЛІЧБА ТЫДНЯ. Пяць беларусаў сталі ўладальнікамі бронзавых узнагарод чэмпіянату Маладзёжнай хакейнай лігі сезона-2023/24. Максім Глінскі, Данііл Амялюсік і Раман Кузняцоў, якія выступаюць за ніжагародскую «Чайку», уступілі яраслаўскаму «Лока». Дамінік Міканові і Ягор Карбалевіч абараняюць колеры чалябінскіх «Белых мядзведзяў», якія ўступілі «СКА-1946» з Санкт-Пецярбурга. Данііл Амялюсік набраў 5 (1+4) ачкоў у дзесяці матчах плэй-оф. У Максіма Глінскага тры галявыя перадачы ў 14 паядынках. Дамінік Мікановіч у 11 матчах накаўт-раўнда зарабіў чатыры ачкі, Ягор Карбалевіч выходзіў на лёд у чатырох паядынках. Барацьбу за галоўны трафей МХЛ разам з пецярбургскім СКА-1946 працягвае беларускі галкіпер Павел Майсевіч.

СУПРАЦЬСТАЯННЕ ТЫДНЯ. Адбыўся трэці паядынак фінальнай серыі плэй-оф беларускай хакейнай экстралігі паміж «Брэстам» і жлобінскім «Металургам». Два папярэднія паядынкі серыі да чатырох перамог былі згуляныя 10 і 12 красавіка ў Жлобіне, абодва разы поспех святкавалі «сталёвыя ваўкі» (6:1 і 3:1). У нядзелю матч фіналу Кубка Прэзідэнта ўпершыню ў гісторыі прыняў Брэсцкі лядовы палац. Але родныя сцены брэсцкім хакеістам не дапамаглі. З вынікам 3:2 перамаглі хакеісты са Жлобіна. «Сталёвыя ваўкі» вядуць у супрацьстаянні ўжо з лікам 3:0, чацвёрты паядынак пройдзе 16 красавіка таксама ў Брэсце. У выпадку перамогі ў аўторак падапечныя Дзмітрыя Краўчанкі трэці раз запар стануць уладальнікамі галоўнага трафея ў беларускім хакеі. Калі наймацнейшымі гэтым разам апынуцца «зубры», то каманды вернуцца ў Жлобін для пятай гульні 18 красавіка.

ПОСПЕХ ТЫДНЯ. Беларускія каратысты сталі ўладальнікамі дзевяці ўзнагарод на старце міжнароднага турніру «Кубак Ак Барс» у Казані. Залаты медаль у раздзеле кумітэ заваяваў Глеб Сачкоўскі (вагавая катэгорыя 84 кг). Сярэбранымі прызёрамі сталі Вераніка Баравік (індывідуальнае ката), Максім Барэйка (індывідуальнае ката), Мікіта Сахвон (кумітэ, 84 кг), Іван Кудзінаў (кумітэ, 84 кг), Дэвід Нгуен (кумітэ, 75 кг). На трэцюю прыступку п'едэстала ўзняліся Марыя Азарава (кумітэ, 61 кг), Варвара Чысцякова (кумітэ, 61 кг), Аляксей Водчыц (кумітэ, 84 кг).

НЯЎДАЧА ТЫДНЯ. Баскетбалісты «МІНСКА» завяршылі сезон Адзінай лігі ЗГБ з адной перамогай. У заключным матчы другога этапу рэгулярнага чэмпіянату мінчане прайгралі ў гасцях МБА з вынікам 70:81. Такім чынам, у 40 праведзеных сустрэчах БК «МІНСК» перамагаў толькі адзін раз — у сакавіку абыграў баскетбалістаў «Астаны» з вынікам 60:58.

Валерыя СЦЯЦКО.
Фота з адкрытых крыніц.

16 КРАСАВІКА — Даты. Падзеі. Людзі

У краіне

1864 год — нарадзіўся (г. Слуцк) Аляксандр Слупскі, беларускі і расійскі гісторык і археолаг. Пад яго рэдакцыяй у Мінску выдадзены «Паўночна-Заходні каляндар» на 1892 і 1893 гады. У календары надрукаваны «Народны каляндар», артыкул «Гісторыя Мінска» і іншыя матэрыялы. У перыядычных выданнях Мінска змяшчаў гістарычна-краязнаўчыя і літаратурна-крытычныя артыкулы.

1935 год — нарадзіўся (в. Данейкі, цяпер у Баранавіцкім раёне) Анатоль Клышка, беларускі пісьменнік, аўтар беларускага буквара. Працаваў карэктарам у навагрудскай раённай газеце «Звязда», адказным сакратаром рэдакцыі газеты «Физкультурник Белоруссии», у штотыднёвіку «Літаратура і мастацтва». З 1960 года — супрацоўнік рэдакцыі часопіса «Полымя». Пасля — старшым рэдактарам сцэнарнага аддзела кінастудыі «Беларусьфільм», літаратурным работнікам аддзела крытыкі, рэдактарам аддзела навукі і мастацтва часопіса «Полымя». Аўтар кніжак для дзяцей «У лясах Белавежы», «Самая лепшая хатка», «Вярэнька загадак», «Францыск Скарына, альбо Як да нас прыйшла кніга», «Святло праз стагоддзі».

1971 год — нарадзілася Наталля Зверава, самая паспяховая беларуская тэнісістка часоў СССР. Заслужаны майстар спорту СССР. Уладальніца найбольшага ліку тытулаў (20) на турнірах Вялікага шлема (ва ўсіх разрадах) сярод тэнісістаў з экс-СССР. У 2010 годзе ўключана ў спісы Міжнароднай залы тэніснай славы.

1999 год — пачаў камерцыйную дзейнасць першы сотавы аператар стандарту GSM у Беларусі — кампанія «Мабільная лічбавая сувязь», са жніўня 2019-га — Унітарнае прадпрыемства «А1».

У свеце

1705 год — каралева Вялікабрытаніі Ганна пасвяціла Ісака Ньютана ў рыцары.

1844 год — нарадзіўся Анатоль Франс, французскі пісьменнік-раманіст і літаратурны крытык, лаўрэат Нобелеўскай прэміі ў галіне літаратуры за 1921 год.

1912 год — амерыканка Гарыет Куімбі стала першай жанчынай, якая пераляцела праз Ла-Манш на самалёце.

1917 год — прыбыццё У. І. Леніна з эміграцыі на Фінляндскі вакзал Петраграда. У гэты ж дзень ён выступіў з так званым «Красавіцкімі тэзісамі», праграмай дзеянняў расійскіх бальшавікоў пасля Лютаўскай рэвалюцыі, планам барацьбы за перарастанне буржуазна-дэмакратычнай рэвалюцыі ў рэвалюцыю сацыялістычную шляхам захопу ўлады.

1945 год — пачалася Берлінская наступальная аперацыя савецкіх войск. Адна з апошніх стратэгічных аперацый савецкіх войск на еўрапейскім тэатры ваенных дзеянняў, падчас якой Чырвоная Армія заняла Берлін, што прывяло да безумоўнай капітуляцыі Германіі.

Так гаварыў...

ЮЛІУС ФУЧЫК:

«Герой — гэта чалавек, які ў рашучы момант робіць тое, што трэба рабіць у інтарэсах грамадства».

СЁННЯ

Сонца	Усход	Захад	Даўжыня дня
Мінск —	6.06	20.14	14.08
Віцебск —	5.52	20.07	14.15
Магілёў —	5.56	20.04	14.08
Гомель —	5.56	19.57	14.01
Гродна —	6.21	20.29	14.08
Брэст —	6.25	20.26	14.01

Месяц

Першая квадра 15 красавіка. Месяц у сузор'і Льва.

Імяніны

Пр. *Феадоссі, Мікіты.*

К. *Ксеніі, Марыі, Юліі.*

Фота Андрэя ФЕАКЦІСТАВА.

ЗАЎТРА

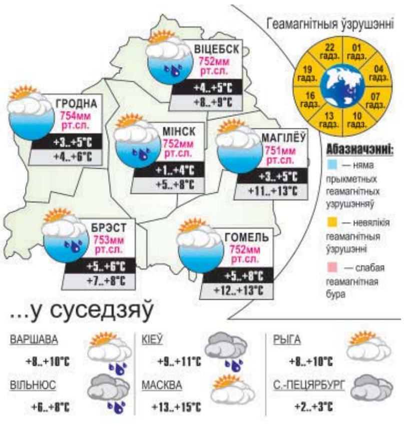

УСМІХНЕМСЯ

Жанчына купляе каналізацыйную трубу. Прадавец адшпільвае яе ад стэнда.

— З вітрыны браць не буду.

— Чаму?

— Тут усе хадзілі, рукамі яе чапалі...

У офісе я паводжу сябе як хатні кот: пашамацеў-пашамацеў паперкамі, залез у шафу з дзелавым тварам і іду абедаць.

Жыццё дачніка — гэта пастаянная барацьба. З суседскімі дзецьмі, якія лічаць яго агарод сваім, і са сваімі дзецьмі, якія лічаць яго чужым.

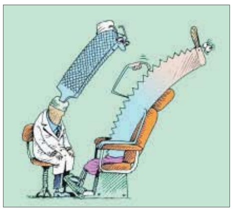

ЗВЯЗДА БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

ЗАСНАВАЛЬНІКІ: Савет Рэспублікі Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Палата прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь, Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь

РЭГІСТРАЦЫЙНАЕ ПАСВЕДЧАННЕ НУМАР 2 АД 17 ЛЮТАГА 2009 ГОДА, ВЫДАДЗЕНАЕ МІНІСТЭРСТВАМ ІНФАРМАЦЫІ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ.

Дырэктар — галоўны рэдактар КАРЛЮКЕВІЧ Аляксандр Мікалаевіч.

Выдавец — Рэдакцыйна-выдавецкая ўстанова «Выдавецкі дом «Звязда».

АДРАС: 220013, г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10а.

ТЭЛЕФОНЫ Ў МІНСКУ: прыёмнай – 311 17 13 (тэл./факс); аддзелаў: пісьмаў — 311 17 44, маркетынгу — 263 66 73, бухгалтэрыі — 311 17 16.

www.zviazda.by

e-mail: info@zviazda.by

для зваротаў: zvarot@zviazda.by

ПРЫЁМ РЭКЛАМЫ тэл./факс: 311 17 27, e-mail: reklama@zviazda.by

Аўтары апублікаваных матэрыялаў нясуць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў. Іх меркаванні не заўсёды супадаюць з меркаваннем рэдакцыі. Рэдакцыя па сваім меркаванні адбірае і публікуе адрасаваныя ёй пісьмы. Перадрук матэрыялаў, апублікаваных у «Звяздзе», толькі з дазволу рэдакцыі.

Матэрыялы, пазначаныя гэтым значком, носяць рэкламны характар. Адказнасць за змест рэкламы нясуць рэкламадаўцы.

Газета аддрукавана ў Рэспубліканскім унітарным прадпрыемстве «Выдавецтва «Беларускі Дом друку». ЛП № 38200000007667 ад 30.04.2004.

220013, Мінск, praсп. Незалежнасці, 79/1. Выходзіць 5 разоў на тыдзень. Тыраж 11.766. Індэкс 63850. Зак. № 895.

М 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12
П 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нумар падпісаны ў 19.30 15 красавіка 2024 года.